

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ ІНСТИТУТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ**

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
(повна назва кафедри)

Кваліфікаційна робота / проект

другий (магістерський)
(рівень вищої освіти)

на тему «Управління оборотними активами виробничого підприємства»

Виконав: студент 2 курсу, групи ФБС-18-1зм

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та
(код і назва спеціальності)
страхування»

освітньої програми фінанси, банківська справа та
(код і назва освітньої програми)
страхування

А. В. Хорошун
(ініціали та прізвище)

Керівник канд. екон. наук, доцент Сіліна І.В.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент канд. екон. наук, доцент Шапуров О.О.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Запоріжжя
2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ ІНСТИТУТ

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код та назва)

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

(код та назва)

Спеціалізація _____

(код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

« ____ » _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ / ПРОЕКТ СТУДЕНТОВІ (СТУДЕНТЦІ)

_____ Хорошуна Артема Вадимовича _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проєкту) «Управління оборотними активами виробничого підприємства»

керівник роботи Сіліна Ірина Вадимівна, канд. екон. наук, доцент _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від « ____ » _____ 20__ року № _____

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи Законодавча нормативна база. Публічна фінансова звітність підприємства, що розглядається в роботі. Статистичні показники. Літературні джерела. Фахові періодичні видання.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Теоретична частина. Концептуальні засади управління оборотними активами виробничого підприємства.

Аналітична частина. Оцінка стану та ефективності управління оборотними активами виробничого підприємства ПП «Славутич-тара».

Проектна частина. Шляхи підвищення ефективності управління оборотними активами виробничого підприємства ПП «Славутич-тара».

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

- Динаміка та структура активів ПП «Славутич-тара» в 2016 – 2018 рр. (діаграма).
- Динаміка структури оборотних активів промислового підприємства ПП «Славутич-тара» у 2016-2018 рр.(діаграма).
- Динаміка структури позикових джерел фінансування оборотних активів підприємства ПП «Славутич-тара» (діаграма).
- Динаміка показників оцінки оборотності структурних складових запасів ПП «Славутич-тара». (діаграма).
- Динаміка показників ділової активності підприємства ПП «Славутич-тара» (діаграма).
- Аналіз ресурсних показників рентабельності виробничого підприємства ПП «Славутич-тара» за 2016-2018 рр. (діаграма).

- Матриця вибору політики комплексного оперативного управління оборотними активами й джерелами їх фінансування виробничого підприємства ПП «Славутич-тара» за 2016-2018 рр.
- Інструменти підвищення ефективності управління оборотними активами виробничого підприємства ПП «Славутич-тара»
- Динаміка базисних та прогнозних показників чистого доходу від реалізації продукції виробничого підприємства ПП «Славутич-тара» за період 2013 -2023 рр
- Динаміка базисного та прогнозних показників коефіцієнта обертання готової продукції ПП «Славутич-тара» за період 2018 -2023 рр.
- Основні переваги і економічний ефект від використання факторингу ПП «Славутич-тара».

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Сіліна І.В., канд. екон. наук, доц.		
2	Сіліна І.В., канд. екон. наук, доц.		
3	Сіліна І.В., канд. екон. наук, доц.		

7. Дата видачі завдання 13.05.2019 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Дослідження теоретико-методологічних засад з теми, що досліджується		виконано
2	Огляд літературних джерел з теми, що досліджується		виконано
3	Збір даних та дослідження звітної документації підприємства (організації, установи), на прикладі якої проводиться дослідження		виконано
4	Аналіз фінансової діяльності підприємства (організації, установи), на прикладі якої проводиться дослідження		виконано
5	Розробка практичних рекомендацій щодо оптимізації діяльності підприємства (організації, установи), на прикладі якої проводиться дослідження		виконано

Студент _____

(підпис)

А.В. Хорошун

(ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проекту) _____

(підпис)

Сіліна І.В.

(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____

(підпис)

Шапуров О.О.

(ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Хорошун А.В. Управління оборотними активами виробничого підприємства.

Кваліфікаційна робота для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», науковий керівник І. В. Сіліна, канд. екон. наук, доцент.

Інженерний інститут Запорізького національного університету. Факультет економіки та менеджменту, кафедра фінансів, банківської справи та страхування, 2020.

В роботі розкрито концептуальні аспекти та особливості управління оборотними активами виробничого підприємства; оцінено стан та ефективність управління оборотними активами виробничого підприємства ПП «Славутич-тара»; визначені і обґрунтовані чинники впливу на формування оборотних активів, тип політики управління та її ефективність на виробничому підприємстві ПП «Славутич-тара»; розроблено напрямки підвищення ефективності управління оборотними активами виробничого підприємства ПП «Славутич-тара»; обґрунтовано необхідність застосування факторингу як інструмента управління дебіторською заборгованістю виробничого підприємства ПП «Славутич-тара».

Ключові слова: УПРАВЛІННЯ, ОБОРОТНІ АКТИВИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, МАЙНО, ТИП ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ, ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ, ОБОРОТНІСТЬ, ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, ФАКТОРИНГ.

ABSTRACT

A. Khoroshun. Management of circulating assets of an industrial enterprise.

Qualification work for higher master's degree in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance", supervisor IV Silina, Ph.D. econom., Associate Professor.

Engineering Institute of Zaporizhzhya National University. Faculty of Economics and Management, Department of Finance, Banking and Insurance, 2020.

The conceptual aspects and peculiarities of management of working assets of a manufacturing enterprise are revealed in the work; the state and efficiency of management of the current assets of the production enterprise of «Slavutich-tara» PE production company were evaluated; identified and substantiated factors influencing the formation of current assets, the type of management policy and its effectiveness at the manufacturing enterprise of «Slavutich-tara» PE; the directions of increase of efficiency of management of circulating assets of the production enterprise of «Slavutich-tara» PE have been developed; the necessity of using factoring as a tool for managing the receivables of a production enterprise of the «Slavutich-tara» PE enterprise is substantiated.

Key words: MANAGEMENT, CURRENT ASSETS, EFFICIENCY, PROPERTY, TYPE OF MANAGEMENT POLICY, FINANCIAL RESULTS, TURNOVER, RESOURCE EFFICIENCY, PROFITABILITY, FACTORING.

АННОТАЦИЯ

Хорошун А.В. Управление оборотными активами производственного предприятия.

Квалификационная работа для получения степени высшего образования магистра по специальности 072 «Финансы, банковское дело и страхование», научный руководитель И. В. Силина, канд. экон. наук, доцент.

Инженерный институт Запорожского национального университета. Факультет экономики и менеджмента, кафедра финансов, банковского дела и страхования, 2020.

В работе раскрыты концептуальные аспекты и особенности управления оборотными активами производственного предприятия; оценено состояние и эффективность управления оборотными активами производственного предприятия ЧП «Славутич-тара»; определены и обоснованы факторы

влияния на формирование оборотных активов, тип политики управления и ее эффективность на производственном предприятии ЧП «Славутич-тара»; разработаны направления повышения эффективности управления оборотными активами производственного предприятия ЧП «Славутич-тара»; обоснована необходимость применения факторинга как инструмента управления дебиторской задолженностью производственного предприятия ЧП «Славутич-тара».

Ключевые слова: УПРАВЛЕНИЕ, ОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ, ЭФФЕКТИВНОСТЬ, ИМУЩЕСТВО, ТИП ПОЛИТИКИ УПРАВЛЕНИЯ, ФИНАНСОВЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ, ОБОРАЧИВАЕМОСТЬ, ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ РЕСУРСОВ, РЕНТАБЕЛЬНОСТЬ, ФАКТОРИНГ.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ ТА ТЕРМІНІВ.....	7
ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1 КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	12
1.1. Оборотні активи: сутність, особливості формування та місце в фінансово-економічному механізмі управління підприємством.....	12
1.2. Теоретичні аспекти та основні етапи управління оборотними активами виробничого підприємства	24
1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності управління оборотними активами виробничого підприємства.....	33
Висновки до розділу 1.....	46
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА ПП «СЛАВУТИЧ-ТАРА».....	48
2.1. Організаційно-економічна характеристика виробничого підприємства ПП «Славутич-тара».....	48
2.2. Оцінка рівня забезпеченості виробничого підприємства ПП «Славутич-тара» оборотними активами.....	57
2.3. Аналіз джерел фінансування оборотних активів виробничого підприємства ПП «Славутич-тара» та тенденцій їх зміни.....	66
2.4. Аналіз ефективності використання оборотних активів виробничого підприємства ПП «Славутич-тара».....	72
Висновки до розділу 2.....	84
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА ПП «СЛАВУТИЧ-ТАРА».....	87
3.1. Визначення чинників впливу на формування оборотних активів, типу політики управління та її ефективність на ПП «Славутич-тара».....	96
3.2. Розробка напрямків підвищення ефективності управління оборотними активами виробничого підприємства ПП «Славутич-тара».....	107
3.3. Застосування факторингу як інструмента управління дебіторською заборгованістю виробничого підприємства ПП «Славутич-тара».....	115
Висновки до розділу 3.....	115
ВИСНОВКИ.....	118
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	124
ДОДАТКИ.....	130

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧОК, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ
І ТЕРМІНІВ

Слово / словосполучення	Скорочення	Умови використання
А		
автор	авт.	по тексту
В		
випуск	вип.	по тексту
вищий навчальний заклад	ВУЗ	по тексту
Г		
гривня	грн.	при цифрах
Д		
державний	держ.	по тексту
І		
інститут	ін-т	по тексту
інформація	інформ.	по тексту
і так далі	і т.д.	по тексту
тощо	і т.п.	по тексту
виконавець	вик.	при прізвищі
К		
копійка	коп.	при цифрах
М		
максимальний	макс.	по тексту
мінімальний	мін.	по тексту
рисунок	рис.	по тексту
Н		
номер	№	при цифрах
номінальний	ном.	по тексту
О		
область, обласний	обл.	по тексту
організація	орг.	по тексту
оформлення	оформл.	по тексту
відносний	відн.	по тексту
П		
примітка	прим.	по тексту
продовження	продовж.	по тексту

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах ринкової економіки всі виробничі підприємства зацікавлені в ритмічному і стабільному функціонуванні. Щоб досягти високих результатів, потрібна чітко побудована, обґрунтована й ефективна політика управління активами. Важливою складовою системи фінансового менеджменту підприємств є механізм управління оборотними активами, оскільки вони є мобільною частиною майна підприємства, яка за нормальних умов діяльності підприємства перетворюється на грошові кошти в результаті отримання виручки від продажу.

Оборотні активи складають значну частку усіх активів виробничого підприємства і саме вони зумовлюють стійке фінансове становище підприємства, та його інвестиційну привабливість. Якщо підприємство забезпечене достатньою кількістю необхідних елементів оборотних активів, то його діяльність, як правило, є ефективною.

Розробка досконалого механізму управління оборотними активами і дієве застосування його на практиці є досить актуальною проблемою в даний час, оскільки ефективне формування і регулювання обсягу оборотних активів сприятиме підтримці оптимального рівня ліквідності, забезпечить оперативність виробничого і фінансового циклів діяльності, а отже досить високу платоспроможність і фінансову стійкість підприємства.

Актуальність теми підсилюється тим, що дослідження системи управління оборотними активами дозволяє, з одного боку, визначити стабільність окремих джерел формування оборотних активів з точки зору можливості їх використання в майбутньому, з другого - виявити, на фінансування яких операцій витрачені кошти, чи є це використання доцільним та чи збережеться в майбутньому структура використання коштів, що склалася.

Проблеми управління оборотними активами виробничого підприємства традиційно знаходилися в центрі уваги економічної науки. Значний внесок у

теорію управління оборотними активами внесли Брігхем Е., Ван Хорн, Білик М.Д., Бланк І.О., Поддєрьогін А.М., Ушакова Н.М., Ляшенко Г.П., Дж.В. Сміт, Є.С. Стояно-ва, А.Д. Шеремет, В.В. Ковальов, В.М. Івахненко, М.Н. Крейніної та ін., які розглядають даний процес у рамках фінансового менеджменту як єдине ціле формування й фінансування.

Однак складність категорії оборотні активи (їх натурально-речовинна й вартісна форми), зв'язок не тільки з фінансовим управлінням, але й операційним менеджментом, можливості багатоваріантного їх складу відповідно до цілей розвитку підприємства вимагають уточнення і розвитку в сучасних умовах господарювання з урахуванням галузевих особливостей промисловості. Недостатня розробленість означеної проблеми, її теоретичне і практичне значення для забезпечення умов ефективного розвитку виробничих підприємств обумовили вибір теми роботи, мету та завдання дослідження.

Мета й завдання дослідження. Метою роботи є обґрунтування типу політики управління оборотними активами виробничого підприємства та розробка пропозицій щодо підвищення ефективності їх використання за сучасних умов господарювання.

Досягнення поставленої мети обумовило необхідність вирішення наступних завдань:

- провести дослідження сутності, особливостей формування та місце оборотних активів в фінансово-економічному механізмі управління підприємством;
- розглянути теоретичні аспекти системи управління оборотними активами виробничого підприємства в сучасних економічних умовах;
- вивчити методичні підходи до оцінки ефективності управління оборотними активами на підприємстві;
- проаналізувати та узагальнити висновки щодо рівня забезпеченості виробничого підприємства ПП «Славутич-гара» оборотними активами;

- виконати аналіз джерел фінансування оборотних активів виробничого підприємства ПП «Славутич-тара» та тенденцій їх зміни;
- оцінити ефективність використання оборотними активами виробничого підприємства ПП «Славутич-тара»;
- визначити і обґрунтувати чинників впливу на формування оборотних активів, типу політики управління та її ефективність на ПП «Славутич-тара»;
- розробити напрямки підвищення ефективності управління оборотними активами виробничого підприємства ПП «Славутич-тара»;
- обґрунтувати необхідність застосування факторингу як інструмента управління дебіторською заборгованістю виробничого підприємства ПП «Славутич-тара».

Предмет і об'єкт дослідження. Предметом дослідження є теоретико-методологічні і прикладні проблеми системи управління оборотними активами виробничого підприємства. Об'єктом дослідження є фінансово - господарська діяльність ПП «Славутич-тара».

Методи дослідження. Для досягнення поставленої в роботі мети, використовувалися наступні методи: загальнонаукові, методи порівнянь, методи групувань, спостереження, методи комплексної оцінки і аналітичні процедури та інші.

Інформаційну базу дослідження складають законодавчі та нормативно-правові акти України, офіційні матеріали Головного управління статистики, фінансова звітність аналізованого підприємства за 2016-2018 р.р., наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, що стосуються досліджуваної проблеми, власні спостереження й узагальнення автора .

Магістерська робота містить наступні елементи наукової новизни:
побудовано матрицю вибору політики комплексного управління оборотними активами й джерелами їх фінансування виробничого підприємства ПП «Славутич-тара», що відображує характерні особливості фінансово-операційної діяльності, та у значній мірі зумовлюються її

масштабами, дослідження якої дозволяє приймати своєчасно ефективні управлінські рішення;

запропоновано напрямки підвищення ефективності управління оборотними активами виробничого підприємства ПП «Славутич-тара» з акцентом на застосування факторингу як ключого фінансового інструмента управління дебіторською заборгованістю виробничого підприємства ПП «Славутич-тара».

Практичне значення отриманих результатів. Практична цінність дослідження полягає в тому, що розроблені рекомендації, можливо використати після доопрацювання в фінансово – господарській діяльності виробничого підприємства ПП «Славутич-тара».

Особистий внесок здобувача. Всі наукові результати, які представлені в роботі і опубліковані в наукових працях, отримані автором самостійно.

Апробація результатів дослідження. Основні положення магістерської роботи доповідались та отримали позитивні відгуки науково-практичної конференції, за якою опубліковано тези у збірнику Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Вплив цифрової освіти на розвиток людського капіталу» (20-21 листопада 2019 року) (с.96-100).

Основний зміст дослідження викладено на 129 сторінках комп'ютерного тексту, включаючи вступ, три розділи, висновки. У роботі наведено 19 таблиць, 31 рисунок, 2 додатки. Список використаних джерел налічує 79 найменувань.

РОЗДІЛ 1

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Оборотні активи: сутність, джерела фінансування та місце в фінансово-економічному механізмі управління підприємством

Для сучасної національної економіки притаманна нестабільність і висока динамічність зовнішнього середовища. Всі ці фактори надають згубну дію на фінансовий стан підприємства і змушують його керівників постійно приймати рішення в умовах невизначеності. Внаслідок цього на перший план виходять саме фінансово-економічні аспекти діяльності підприємства. Одним з таких аспектів є вартість активів підприємства та підтримання їх на достатньому рівні. Політика управління активами підприємства, у рамках його фінансово-економічної політики, формує ідеологію управління фінансами, орієнтовану на реалізацію заходів, спрямованих на підвищення ефективності їх використання, і в окремому випадку - на збільшення їх вартості і вартості бізнесу в цілому.

Неодмінною умовою здійснення підприємством ефективної політики управління активами є розробка та реалізація комплексної політики управління оборотними активами, які разом з робочою силою є найважливішим елементом (чинником) виробництва. Недостатня система менеджменту оборотними активами підприємства паралізує його діяльність і приводить до погіршення фінансового положення.

Важливо вміти правильно керувати оборотними активами, розробляти і впроваджувати заходи, що сприяють зниженню матеріалоемності продукції і прискоренню оборотності оборотних активів. Підприємство у випадку ефективного керування своїми і чужими оборотними активами може досягти раціонального економічного становища, збалансованого щодо ліквідності та прибутковості.

З цього приводу на сучасному етапі розвитку економіки України питання управління оборотними активами є надзвичайно важливими у напрямку забезпечення достатнього рівня ліквідності, прибутковості вітчизняних підприємств, і тому розглядалися в багатьох наукових працях, зокрема в працях Колодяжної К. А., Барнгольд С. Б., Омелянович Л. А., Бланк І. О., Ямпольського М. М., Філімоненкова О. С. та інших.

Поява категорії «оборотні активи» як об'єкта управління є наслідком розвитку економічних відносин, створення і функціонування конкурентного середовища. Вивчення сучасної економічної літератури показало, що серед вітчизняних вчених економістів відсутній єдиний погляд щодо трактування категорії «оборотні активи». До того ж дуже часто категорії «оборотний капітал» і «оборотні активи» помилково ототожнюють, що значно ускладнює подальше дослідження процесу управління оборотними активами. Виходячи з цього необхідним є вивчення теоретичного підґрунтя, з'ясування змісту категорійного апарату.

За результатами проведеного дослідження були виділені різні визначення поняття «оборотних активів» вчених-науковців. Результати їх узагальнення наведені у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Різновид визначень сутності оборотних активів в сучасній економічній літературі

№	Автор	Визначення
1	2	3
1	П С) БО №2 [3]	Оборотні активи – грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу.
1	Бланк І. О. [8]	Оборотні активи – сукупність майнових цінностей підприємства, що забезпечують поточну виробничо-комерційну діяльність підприємства та, що повністю споживаються у процесі одного виробничо-комерційного циклу.
	Білик М. Д. [6]	Оборотні активи – група мобільних активів із періодом використання до одного року, що безпосередньо обслуговують операційну діяльність підприємства і внаслідок високого рівня їх ліквідності мають забезпечувати його платоспроможність за поточними фінансовими зобов'язаннями.

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
3	Ковальов В. В. [35]	Оборотні активи – активи, що споживаються у ході виробничого процесу протягом року або звичайного операційного циклу, що перевищує 12 міс. через специфіку технологічного виробництва, і тому такі, що повністю переносять свою вартість виготовленої продукції.
4	Ільєнкова С. Д. [28]	Оборотні активи – фінансові ресурси, вкладені в об'єкти, використання яких здійснюється фірмою або в рамках одного відтворювального циклу, або в рамках відносно короткого періоду часу.
5	Філімоненков О. С. [72]	Оборотні активи – сукупність матеріально-речовинних цінностей і грошових коштів, які беруть участь у створенні продукту, цілком споживаються у виробничому процесі і повністю переносять свою вартість на виробничий продукт упродовж операційного циклу або 12 місяців з дати балансу.
6	Демченко Т. А. [23]	Оборотні активи - сукупність оборотних фондів і фондів обігу, які використовуються для фінансування поточної господарської діяльності і виражені в грошовій формі.
7	Володькіна М. В.[20]	Оборотні активи – це частина активів підприємства, яка включає оборотні кошти та короткострокові фінансові інвестиції.
8	Крейніна М. Н. [40]	Оборотні активи – це мобільна частина майна підприємства, тобто вся вартість тих оборотних активів, які при нормальних умовах роботи протягом року (або навіть коротшого періоду) перетворюються в грошові кошти в результаті отримання виручки від реалізації, обігу цінних паперів і т.д.
9	Кірейцев Г. Г. [34]	Оборотні активи – це сукупність коштів, авансованих в оборотні виробничі фонди і фонди обігу для забезпечення безперервності процесу виробництва та реалізації продукції.
10	Ермасова Н. Б. [25]	Оборотні активи – засоби, інвестовані підприємством в поточні операції під час кожного операційного циклу.
11	Слав'юк Р.А. [64]	Оборотні активи – ресурси, які належать підприємству і які напевно буде перетворено на гроші чи використано іншим чином протягом року з дати складання бухгалтерського балансу.
12	Нашкерська Г.В. [45]	Оборотні активи – це грошові кошти, що вкладені для створення оборотних виробничих фондів та фондів обігу з метою забезпечення безперервного процесу виробництва і реалізації продукції
13	Зві Боді, Роберт Мертон [12]	Оборотні активи – суми грошових коштів компанії та всі інші статті балансу, які протягом року передбачається перетворити в гроші.
14	Усатов І. А. [69]	Оборотні активи – грошові кошти та мобільні активи, які перетворюються в грошові кошти впродовж одного виробничого циклу, що забезпечує безперервність процесу виробництва, обороту та отримання прибутку.
15	Брейлі Р. [13]	Оборотні активи – це такі активи, які компанія в найближчому майбутньому збирається перетворити в грошові кошти.
16	Русак Н.А. [58]	Оборотні активи – мобільні активи підприємства, що є грошовими коштами або можуть бути перетворені в них протягом року або одного виробничого циклу.

Аналізуючи існуючі в економічній літературі трактування категорії «оборотні активи» (табл. 1.1), можна відмітити, що більшість авторів в характеристиці оборотних активів акцентують увагу на матеріально-речовий складовій активів підприємства, обслуговуванні поточного господарського процесу споживанні протягом одного року або одного операційного періоду (виходячи з цього необхідно також підкреслити високий рівень ліквідності оборотних активів і, як наслідок, значний вплив на платоспроможність підприємства)

У контексті управління оборотними активами заслуговує на підтримку думка науковців, які вважають, що у терміні “оборотні активи”, поєднуються категорії “оборотні фонди” та “оборотні засоби”, він більшою мірою відображує специфіку частини майна підприємства.

Підґрунтям для такого ствердження є думка щодо того, що оборотні засоби представлені оборотними виробничими засобами – предметами та засобами праці, які обслуговують сферу виробництва та забезпечують її безперервність та засобами обігу (фондами обігу) – продукцією та грошовими засобами, що забезпечують безперервність процесу реалізації. Оборотні виробничі засоби включають, передусім, засоби у виробничих запасах, до складу яких включаються сировина й матеріали, допоміжні матеріали (тара, паливо, запасні частини), покупні напівфабрикати й комплектуючі вироби. Засоби обігу, що обслуговують сферу реалізації, являють собою готову продукцію, дебіторську заборгованість і грошові кошти.

Підсумовуючи викладені матеріали щодо характеристики оборотних активів, нами систематизовано склад і розміщення оборотних активів підприємства, що унаочнює рисунок 1.1.

До виробничих фондів належать: сировина, основні й допоміжні матеріали, напівфабрикати, паливо, тара, запасні частини для ремонтів, малоцінні і швидкозношувані предмети, незавершене виробництво, напівфабрикати власного виготовлення, витрати майбутніх періодів.

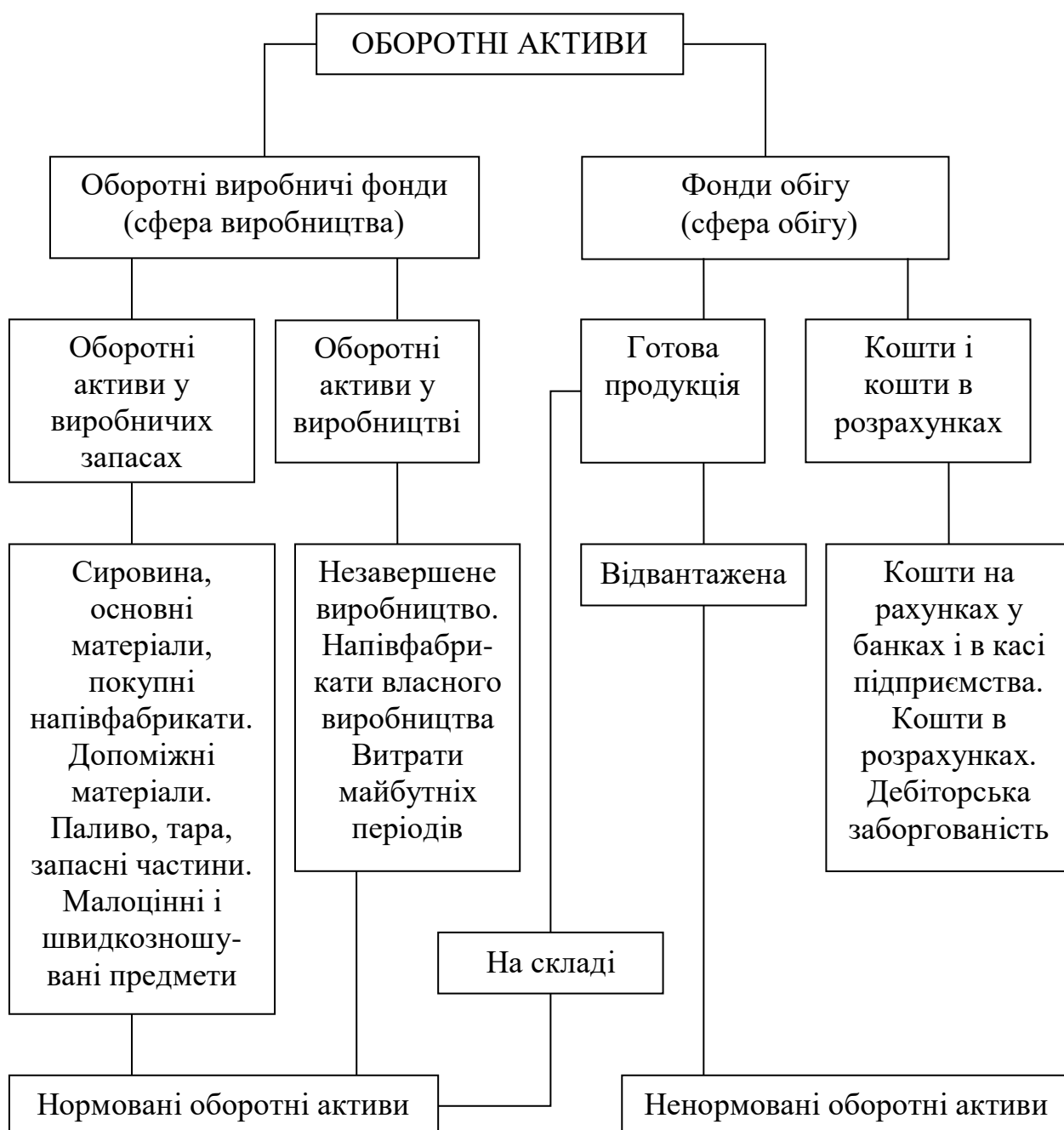

Рис. 1.1. Склад і розміщення оборотних активів

Фонди обігу – це залишки готової продукції на складі підприємств, відвантажені, але не оплачені покупцями товари, залишки коштів підприємств на поточному рахунку в банку, касі, у розрахунках, у дебіторській заборгованості, а також укладені в короткострокові цінні папери.

Співвідношення оборотних активів, що перебувають у сфері виробництва й у сфері обігу, є неоднаковим у різних галузях народного господарства. Пояснюється це особливостями організації виробництва, постачання, збуту, а також системи розрахунків. Для забезпечення безперервності процесу виробництва і реалізації продукції необхідно досягти оптимального співвідношення оборотних активів у сфері виробництва й обігу. При цьому підприємство зацікавлене у зменшенні оборотних активів у сфері обігу за рахунок поліпшення системи постачання, раціональніших форм розрахунків.

З огляду на зазначене, погоджуємося з авторами [2,6], які трактують, що оборотні активи – елемент ресурсного потенціалу, що контролюється організацією й призначений для забезпечення безперервного й планомірного процесу господарської діяльності, споживається однократно з метою забезпечення певної економічної вигоди у майбутньому.

Кругообіг оборотних активів (рис. 1.2.) здійснюється протягом одного виробничого циклу: грошові кошти авансуються у виробничі запаси, в процесі виробництва створюється нова продукція, продукція реалізується (можливо на умовах комерційного кредиту, що викликає появу дебіторської заборгованості), виручка за реалізовану продукцію надходить на розрахунковий рахунок і знову авансується у виробництво.

Якщо підприємство функціонує ефективно, процес кругообігу оборотних активів забезпечує неперервність виробничого процесу та зростання активів підприємства, оскільки в цьому випадку виручка за реалізовану продукцію перевищуватиме кошти, авансовані у виробництво.

Класифікація оборотних активів дозволяє структурувати їхнє видове та змістовне різноманіття та дає можливість здійснювати контроль й управління оборотними активами на основі класифікаційних ознак. Отже, цілеспрямоване управління оборотними активами та ефективністю їх використання визначає необхідність дослідження їх попередньої класифікації.

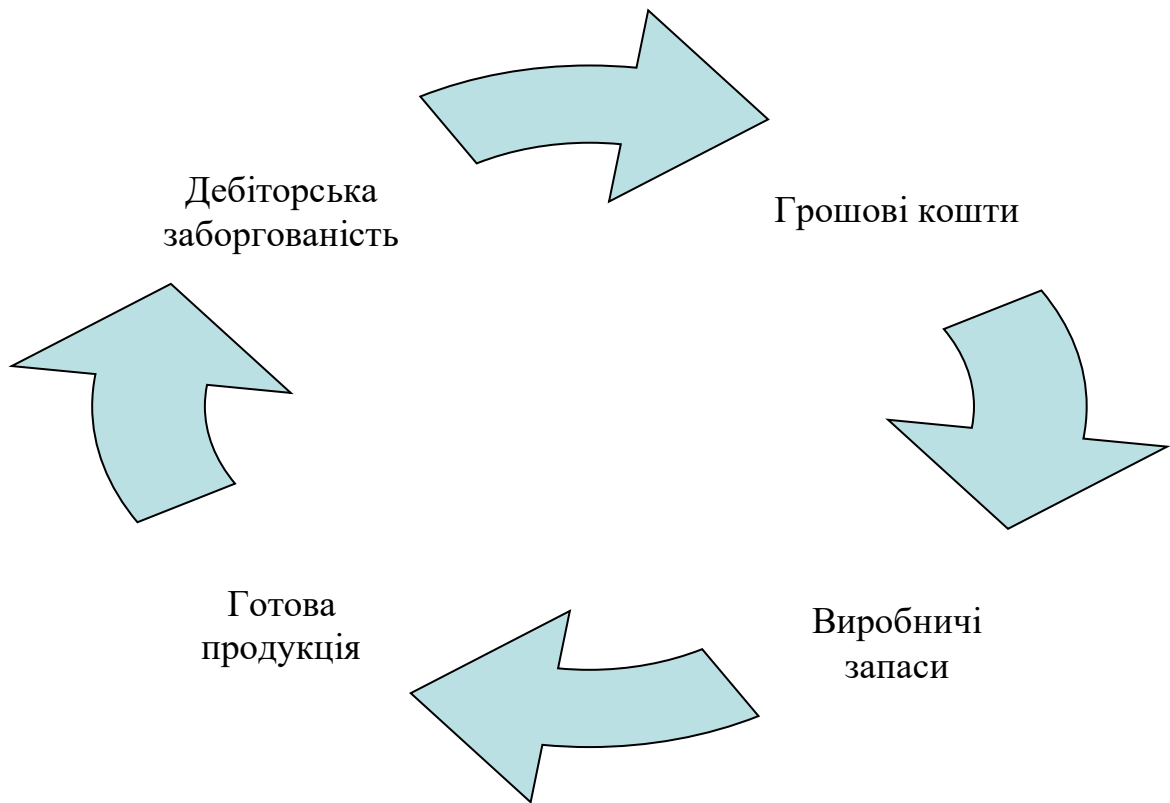

Рис.1.2. Кругообіг оборотних активів підприємства

У сучасній економічній науці склалися численні підходи до класифікації оборотних активів підприємства, виділені різноманітні ознаки розподілу оборотних активів та відповідні їхні види [28, 29]. Основні підходи до класифікації оборотних активів підприємства представлені у таблиці 1.2.

Необхідно підкреслити, що в економічній літературі зустрічаються й інші ознаки класифікації оборотних активів. Наприклад, наводиться класифікація за ступенем агрегованості оборотних активів, за характером знаходження активів стосовно підприємства, за можливістю багатоцільового використання, за ступенем відтворюваності, за динамічністю змін і т.д.

Але зазначені критерії або доповнюють розглянуті, або представляють більш окремі випадки. Крім того, необхідно враховувати умовність будь-якої класифікації, відповідно до певної мети дослідження, за рівнем ліквідності та ризиком вкладення.

Класифікація оборотних активів підприємства, як об'єкта управління

Класифікаційна ознака	Вид оборотних активів	Переважна сфера використання
За видами	Короткострокові фінансові інструменти, засоби у розрахунках, матеріальні запаси	Управління оборотними активами
По відношенню до майна організації	Предмети праці, грошові кошти, предмети обігу, засоби у розрахунках, відвернені активи	Термінологічна
За ступенем використання	ті, що перебувають в експлуатації або інвестиційній діяльності, ті, що тимчасово не використовуються	Термінологічна; облік, аналіз, аудит
За приналежністю підприємству	Власні, орендовані, безоплатно використовувані	Управління оборотними активами
За джерелами формування	Валові, чисті	Облік, аналіз, аудит
За ступенем ліквідності	Абсолютно ліквідні, середньо ліквідні, низько ліквідні	Управління оборотними активами; облік, аналіз, аудит
За функціональним призначенням	Виробничі, невиробничі	Термінологічна; облік, аналіз, аудит
За ступенем впливу на об'ємні показники діяльності підприємства	Активні, пасивні	Термінологічна; облік, аналіз, аудит
За характером участі в різних видах діяльності	Операційні, інвестиційні	Управління оборотними активами
За способом відбиття в балансі підприємства	Матеріальні оборотні активи (запаси), дебіторська заборгованість (кошти у розрахунках), грошові кошти	Управління оборотними активами; облік, аналіз, аудит
За ступенем керованості	Нормовані, ненормовані	Управління оборотними активами; облік, аналіз, аудит
За рівнем цінності	Мінімальної можливої цінності, середньої можливої цінності, потенційно високої можливої цінності	Управління оборотними активами
За видами ризиків	Ризики природних втрат; ризики не реалізації; ризики неповернення боргу; ризик інфляції	Управління оборотними активами
За рівнем ризиків	Виправданий; підвищений; неприпустимий	Управління оборотними активами

Груповану класифікацію оборотних активів підприємства за рівнем ліквідності та ризиком вкладення представлено на рисунку 1.2.

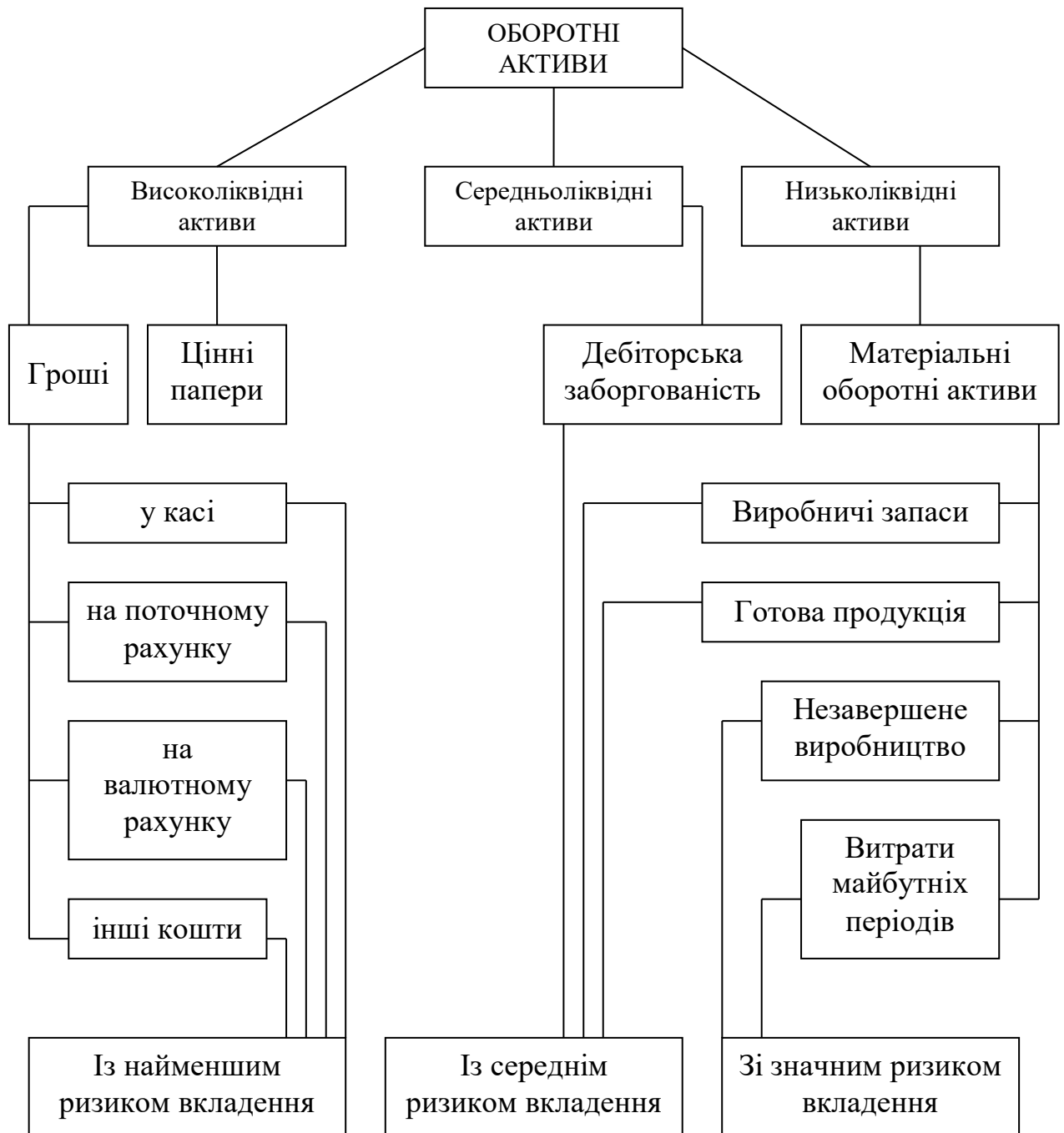

Рис. 1.3. Класифікація оборотних активів за рівнем ліквідності та ризиком вкладення

Слід зазначити, що система організації оборотних активів побудована на певних принципах.

По-перше, надання підприємствам самостійності щодо розпорядження, управління оборотними активами. Це означає оперативну самостійність у використанні оборотних активів.

По-друге, визначення планової потреби та розміщення оборотних активів за окремими елементами й підрозділами. Мається на увазі розрахунок оптимальної потреби в оборотних активах, яка б забезпечила безперервність процесу виробництва, виконання планових завдань за ритмічної роботи (розробка норм тривалої дії та щорічних нормативів).

По-третє, коригування розрахованих і чинних нормативів з урахуванням вимог господарювання, що змінюються: обсягів виробництва, цін на сировину та матеріали; постачальників і споживачів; форм застосовуваних розрахунків.

По-четверте, раціональна система фінансування оборотних активів. Це означає формування оборотних коштів за рахунок власних ресурсів і залучених коштів у розмірах, що забезпечують нормальний фінансовий стан підприємства.

По-п'яте, контроль за раціональним розміщенням і використанням оборотних активів. Мається на увазі проведення аналізу ефективності кругообороту коштів, що використовуються, з метою прискорення їхнього обертання [24].

Джерела фінансування оборотних активів значною мірою визначають ефективність їх використання. Встановлення оптимального співвідношення між джерелами, зумовленого специфічними особливостями кругообігу активів на тому чи іншому підприємстві, є важливим завданням системи управління. Достатній мінімум власних і позикових засобів має забезпечити безперервність руху оборотних активів на всіх стадіях кругообігу, що задовольняє потреби виробництва в матеріальних і грошових ресурсах, а також забезпечує своєчасні і повні розрахунки з постачальниками, бюджетом, банками та іншими ланками.

Недостатність джерел формування оборотних активів призводить до недофінансування та фінансових ускладнень. Наявність зайвих джерел оборотних активів на підприємстві сприяє створенню наднормативних запасів товарно-матеріальних цінностей, відволіканню оборотних активів з обороту, зниженню відповідальності за цільове й раціональне використання як власних, так і позичених коштів.

Використавши загальний підхід до угруповання коштів підприємства представлений у теорії управління, а також враховуючи практику ведення обліку в даний час, вчені класифікували джерела фінансування оборотних активів підприємств за наступними класифікаційними ознаками: характером власності, видами власності, ступенем генерації ризику, видами діяльності

У розрізі даних ознак класифікація джерел фінансування оборотних активів підприємств, схематично представлена на рисунку 1.4.

Рис. 1.4. Класифікація джерел фінансування оборотних активів підприємств

Розглянемо детально особливості кожного із означених джерел фінансування оборотних активів підприємств. За характером власності

класифікацію джерел фінансування оборотних активів підприємств унаочнює рисунок 1.5.

Рис. 1.5. Джерела фінансування оборотних активів підприємства за характером власності

Власні джерела фінансування оборотних активів підприємств у даний час відіграють визначальну роль, оскільки забезпечують, у більшій мірі, фінансову стійкість і оперативну самостійність господарських суб'єктів. Власні кошти підприємства – це кошти, якими вони покривають мінімальні розміри оборотних засобів, які будуть необхідні для забезпечення безперервного відтворювального процесу. Власні кошти постійно знаходяться на підприємстві та строк користування ними не встановлюється.

Новостворювані підприємства формують власні оборотні активи за рахунок внесків засновників, надходжень від емісії цінних паперів. Всі ці

кошти утворюють статутний капітал підприємства. В діючих підприємствах головним власним джерелом фінансування оборотних активів є чистий прибуток підприємства, який формується в процесі господарської діяльності.

Основні види власних джерел оборотних активів можна зобразити на рисунку 1.6.

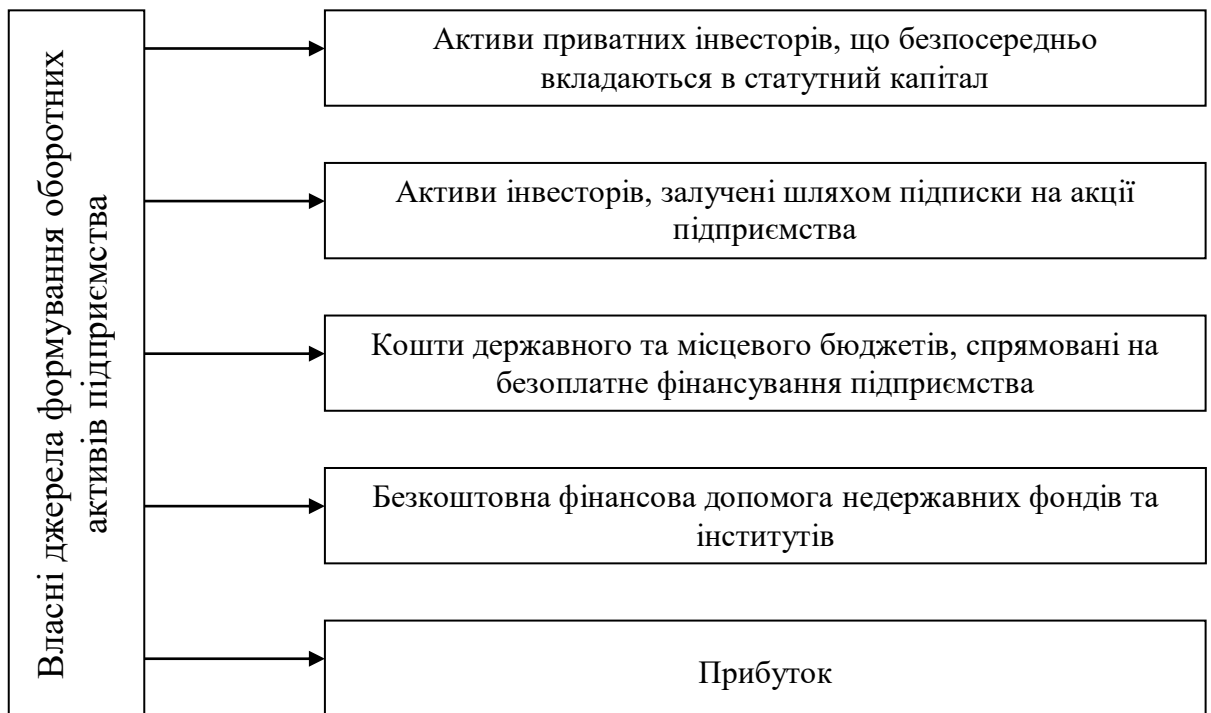

Рис. 1.6. Основні види власних джерел фінансування оборотних активів підприємств

Проведені дослідження дозволили виділити основні переваги та недоліки використання тільки власних джерел фінансування оборотних активів підприємств. (рис.1.7.)

Велику роль у джерелах формування оборотних активів підприємства відіграють також прирівняні до власних фінансові кошти, до яких відносять стійкі пасиви. Стійкі (сталі) пасиви – це грошові кошти, які не належать підприємству, але перебувають в господарському обороті в силу існуючої системи розрахунків. До стійких пасивів відносять: мінімальну заборгованість із заробітної плати з нарахуваннями; мінімальну

заборгованість за резервом наступних платежів; мінімальні залишки фондів економічного стимулювання та спеціального призначення, що постійно знаходяться в обігу підприємства; мінімальну перехідна заборгованість за податками та платежами до бюджету і позабюджетних фондів; аванси покупців та ін. Фактично, сталі пасиви є плановою кредиторською заборгованістю.

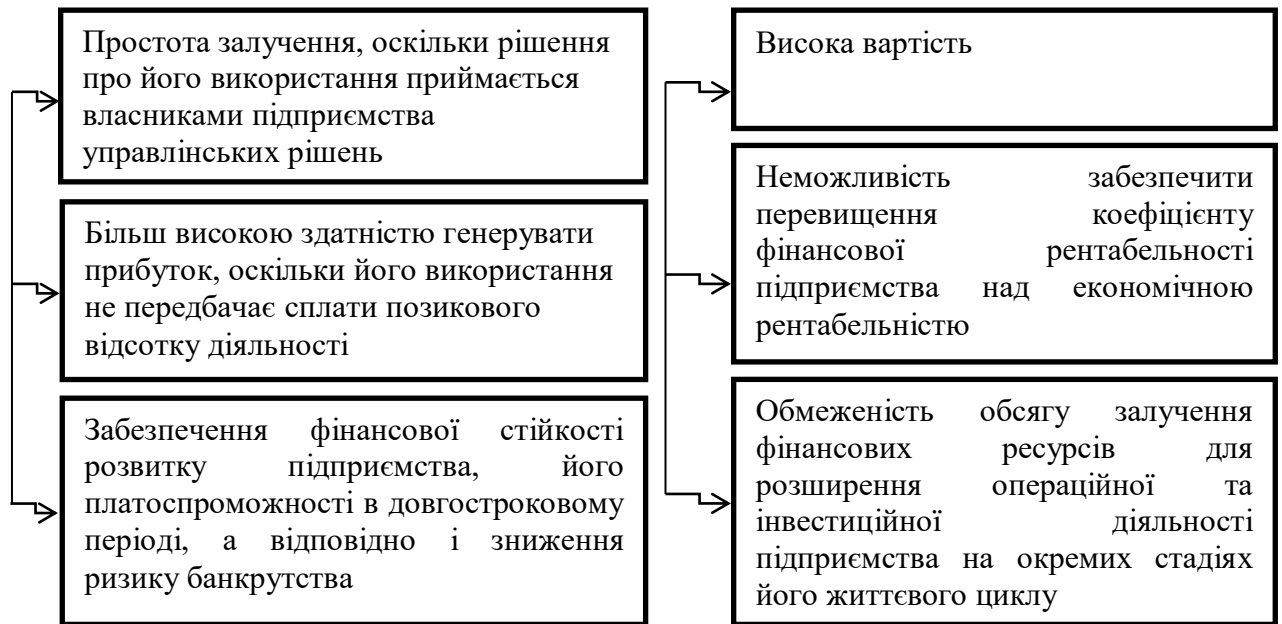

Рис. 1.7. Переваги та недоліки використання власних джерел власних джерел фінансування оборотних активів підприємств

Так, чим більший часовий розрив між виплатою заробітної плати і кінцевою датою періоду, за який вона сплачується, тим вища заборгованість, відповідно, більше коштів взмозі використати підприємство в своєму обороті.

Позикові кошти – це кошти, які підприємства отримують у вигляді банківських кредитів для створення сезонних запасів матеріальних цінностей та покриття витрат виробництва. Вони надаються підприємствам на певний строк, після закінчення якого вони повинні бути повернені. Головним призначенням банківського кредиту – фінансування витрат, які пов’язані з

придбанням основних і поточних активів, із сезонними потребами підприємства, тимчасовим збільшенням виробничих запасів, із виникненням (збільшенням) дебіторської заборгованості, податковими платежами та іншими зобов'язаннями. Банківські кредити дають змогу органічно поєднати всі джерела оборотних активів і здійснюють активний вплив на раціональне формування запасів сировини, матеріалів, готової продукції та інших видів матеріальних цінностей.

Залучені кошти – це кошти, що не належать підприємству, однак в діючій системі розрахунків знаходяться в його обігу. До них належить кредиторська заборгованість та інші пасиви. Кредиторська заборгованість означає використання тих коштів, які даному підприємству не належать (заборгованість по акцептованих та інших розрахункових документах, строк сплати яких не настав; заборгованість за несплаченими у строк рахунками; заборгованість за платежами до бюджету; за виданими векселями; за комерційними кредитами тощо).

Досить поширеною формою залучених коштів є комерційний кредит. Він використовується підприємством через брак фінансових ресурсів і неможливість розрахуватися з постачальником. В такому випадку виникає необхідність відкладання платежів. За поставлену продукцію продавець одержує від покупця вексель чи інше боргове зобов'язання.

Окрім розглянутих вище видів джерел фінансування оборотних активів підприємств, авторами [20] пропонується класифікація джерел фінансування оборотних активів підприємств за ознакою ступеня генерації ризику. Згідно запропонованої класифікаційної ознаки, автори вважають за доцільне джерела фінансування оборотних активів підприємств підрозділити на два види: – безризикові джерела фінансування; – джерела, що генерують ризик. Так, до безризикових джерел фінансування оборотних активів підприємств відносяться ті, використання яких не веде до збільшення ризиків підприємства. До даної групи джерел фінансування слід віднести: нерозподілений прибуток, внутрісистемне цільове фінансування

(надходження коштів на конкретні цілі від вищестоящих організацій нижчестоящим), та ін. До джерел, що генерують ризик, слід відносити ті, залучення яких веде до збільшення ризиків підприємства. До них відносять: прибуток підприємства, якщо він направлений на цілі інвестування за рахунок урізання виплати дивідендів; кошти, що одержані із позикових джерел (залучення цих коштів збільшує фінансовий ризик підприємства, оскільки їх залучення пов'язане із безумовним зобов'язанням повернути борг у встановлений терміні з сплатою певного відсотка за користування); кошти, що одержані від емісії звичайних акцій (використання даного джерела пов'язане з акціонерним ризиком) та ін.

Як відомо, вид економічної діяльності підприємства впливає на склад і структуру його оборотних активів, а також, відповідно, й на джерела їхнього фінансування. У зв'язку з цим, джерела фінансування оборотних активів підприємств авторами [20] пропонується класифікувати за видами діяльності, зокрема на джерела фінансування оборотних активів від основної діяльності; джерела фінансування оборотних активів від інвестиційної діяльності; джерела фінансування оборотних активів від фінансової діяльності (рис.1.8.)

Рис.1.8. Класифікація джерел фінансування оборотних активів підприємств за видами діяльності

Підсумовуючи зазначимо, що порядок формування джерел фінансування оборотних активів на підприємствах залежить від форми

власності, яка лежить в основі функціонування підприємства, специфіки організаційної побудови підприємства та інших факторів. Склад та структура джерел формування оборотних активів не є постійною величиною. Вони залежать від стану економіки підприємств, особливостей формування запасів і затрат і можуть змінюватися з часом. Поза як збільшення частки власних активів та зменшення частки банківських кредитів в джерелах формування оборотних активів підвищує ефективність їх використання та рівень рентабельності підприємства. Тому встановлення економічно-обґрунтованого співвідношення між власними та зовнішніми джерелами формування оборотних активів є найважливішою умовою підвищення ефективності їх використання та рентабельності підприємства. Правильне співвідношення між власними, позиковими і залученими джерелами утворення оборотних активів відіграє важливу роль у зміцненні фінансового стану підприємства.

Отже, прийняття правильного управлінського рішення щодо формування складу та структури джерел фінансування оборотних активів підприємства є одним із важливих питань фінансово-економічного менеджменту в механізмі управління підприємством.

1.2. Теоретичні аспекти та основні етапи управління оборотними активами виробничого підприємства

Ефективність управління оборотними активами впливає на безперервний процес реалізації та виготовлення продукції, платоспроможність, конкурентоспроможність, ліквідність та фінансову стійкість підприємства. Тому вітчизняна економіка в сучасних умовах господарювання вимагає нових підходів до управління оборотними активами. Від ефективних результатів діяльності, використання та формування оборотних активів підприємства залежить розвиток не лише підприємств, але й країни в цілому.

Управління оборотними активами – це дуже складний процес, що визначається такими завданнями, як: збільшення обігу оборотних активів; формування достатнього обсягу оборотного капіталу, що застосовується в операційному процесі; поліпшення ефективності структури оборотних активів; збільшення ліквідності, конкурентоспроможності та платоспроможності підприємства.

Під системою управління оборотними активами необхідно усвідомлювати сукупність відокремлених, але пов'язаних між собою елементів, що забезпечують цілеспрямований вплив на об'єкт управління, шляхом реалізації функцій управління через використання комплексу методів управління з метою забезпечення належного рівня фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності підприємства [64].

Тому ми вважаємо, що систему управління оборотними активами можна визначити як систему цілеспрямованих та узгоджених взаємозв'язків між суб'єктом та об'єктом управління шляхом реалізації функцій управління із використання сформованих методів, засобів, механізмів і фінансово-економічних інструментів аналізу, дослідження, перетворення пов'язаних між собою процесів розподілу, формування, використання, контролю оборотних активів і джерел їх фінансування за обсягом, структурою та складом за умови врахування внутрішніх та зовнішніх загроз та з метою підвищення рівня фінансової стійкості.

Об'єктом управління в різний час у різному співвідношенні є товарні запаси у процесі формування, реалізації та зберігання, кредити, грошові залишки, дебіторська заборгованість, а також економічні відносини. З розвитком фінансового ринку та подальшою стабілізацією економіки виникає можливість раціонального використання тимчасово вільних грошових коштів підприємств, зокрема: вкладення їх в прибуткові інструменти фінансового ринку [64].

Зміна величини оборотних активів супроводжується й зміною короткострокових пасивів, тому обидва економічних об'єкта звичайно

розглядаються спільно. Тобто процес управління оборотними активами як об'єкт управління складається із двох взаємозалежних підпроцесів:

- процес управління їх формуванням (визначення загального обсягу, потреби та оптимізація структури);
- процес управління їх фінансуванням (оптимізація джерел фінансових ресурсів).

Суб'єктами управління оборотними активами на підприємствах є загальні збори засновників, правління, фінансові і комерційні підрозділи, а також персонал суб'єктів підприємництва, що використовують специфічні методи цілеспрямованого впливу на оборотні активи [20].

Реалізація процесу управління оборотними активами пов'язана з принципами та функціями, здійснення яких забезпечить реалізацію поставленої мети і завдань. Основні функції управління оборотними активами систематизовано на рисунку 1.9

Рис. 1.9. Функції управління оборотними активами

Для ефективного проведення діагностики суб'єкта економічної діяльності та впровадження механізмів його фінансової стабілізації система управління оборотними активами підприємства повинна базуватися на визначених принципах, що визначені в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Принципи управління оборотними активами підприємства

Ознака	Характеристика принципів управління оборотними активами
Принцип взаємопов'язаності	Управління оборотними активами відбувається у межах загальної системи управління фінансами підприємств, оскільки будь-яке управлінське рішення впливає на ефективність діяльності підприємств.
Принцип своєчасності	Кожне управлінське рішення щодо використання та формування складової оборотних активів має прийматися на основі отримання оперативної достовірної інформації та своєчасно
Принцип координації	Спрямований на досягнення узгодженості управлінських рішень у сфері оборотних активів з рішеннями щодо поточних зобов'язань.
Принцип безперервності	Управління оборотними активами розглядається як постійний процес, який забезпечує прийняття ряду управлінських рішень, що впливають на ліквідність, конкурентоспроможність та платоспроможність підприємства
Принцип оптимальності	Управлінське рішення направляється на знаходження оптимального розміру обсягів оборотних активів та усіх їхніх складових
Принцип раціональності	Усі складові оборотних активів повинні бути раціонально розміщені між стадіями відтворювального процесу підприємства

У практиці зарубіжних та вітчизняних підприємств застосовують різні методи управління оборотними активами, а саме метод коефіцієнтів, нормування, метод ABC, метод XYZ (оптимізація).

Коефіцієнтний метод – це метод, за допомогою якого розраховують показники, що характеризують стан оборотного капіталу, а також стан джерел формування оборотного капіталу та ефективність його використання.

Методи нормування, що можуть бути використані лише для оборотних виробничих фондів, готової продукції на складі, а також відвантаженої продукції, на яку розрахункові документи не здані в банк. Нормування

оборотних активів підприємств – це визначення потреби в оборотних коштах, що залежить від різних факторів: організації процесу виробництва, умов постачання товарно-матеріальних цінностей та умов реалізації готової продукції.

Метод ABC – метод, згідно з яким усю номенклатуру запасів, що використовують на виробництві, залежно від їхньої цінності, поділяють на 3 категорії. Група А – запаси, які є найціннішими з погляду їхньої вартості, але використовуються у незначних кількостях; група В – запаси із середньою вартістю і середньою кількістю їх використання у виробничому процесі; група С – різноманітний асортимент запасів, які одночасно є незначними з погляду їхньої вартості у грошовому вираженні. ABC-аналіз незалежно від сфери його застосування (виробничі підприємства, торгові оптові або роздрібні підприємства) проводиться у такій послідовності:

1. Вибір об'єкта аналізу. Можлива деталізація напрямів аналізу за каналами збуту, ринкових сегментах.
2. Визначення параметра, за яким буде проводитися аналіз об'єкта.
3. Складання рейтингового списку об'єктів за зниженням значущості параметра (угорі розташовуються товари, що приносять найбільшу частку обороту; внизу списку – ті, що приносять найменшу).
4. Визначення груп А, В і С.

З метою оптимізації запасів на практиці поряд із цим методом використовують метод XYZ, який поділяє сировину (матеріали) на 3 класи, залежно від рівномірності їхнього споживання у виробництві. XYZ-аналіз проводиться у такій послідовності:

1. Визначення об'єкта аналізу: клієнт, постачальник, товарна група, номенклатурна одиниця тощо.
2. Визначення параметра, за яким буде проводитися аналіз об'єкта.
3. Визначення періоду та кількості періодів, за якими буде проводитися аналіз: тиждень, декада, місяць, квартал, півріччя, рік.

У класичному варіанті XYZ-аналізу при оптимізації асортименту товарів до категорії X відносять товари, що характеризуються стабільною величиною продажів, незначними коливаннями в їхньому продажі і високою точністю прогнозу. Значення коефіцієнта варіації знаходиться в інтервалі від 0 до 10%. Категорія Y – товари, що характеризуються деякими коливаннями потреби в них (наприклад, сезонними) і середніми можливостями їхнього прогнозування. Значення коефіцієнта варіації – від 10 до 25%. Категорія Z – товари, продаж яких нерегулярний і погано передбачуваний, точність прогнозування невисока. Значення коефіцієнта варіації – понад 25% [5].

Система управління оборотними активами підприємства розробляється за такими основними етапами:

1. Аналіз стану та ефективності управління оборотними активами підприємства у попередньому періоді.

Результати аналізу дозволяють визначити загальний рівень ефективності управління оборотними активами на підприємстві та виявити основні напрями його підвищення в майбутньому періоді.

2. Визначення принципів підходів щодо формування оборотних активів підприємства.

На даному етапі аналіз відображає загальну ідеологію фінансового управління підприємством із позицій прийнятного співвідношення рівня прибутковості та ризику фінансової діяльності. Оборотні активи визначають вибір визначеного типу політики їх формування. З наукової точки зору виділяються три принципові підходи щодо формування оборотних активів підприємства – консервативний, помірний і агресивний.

3. Оптимізація обсягу оборотних активів.

Така оптимізація повинна виходити з вибраного підходу щодо формування оборотних активів, забезпечуючи заданий рівень співвідношення ефективності їх використання і ризику. Процес оптимізації обсягу оборотних активів складається з трьох основних етапів.

3.1. За результатами аналізу оборотних активів у попередньому періоді визначається система заходів щодо реалізації резервів, спрямованих на скорочення тривалості операційного, а в його рамках – виробничого та фінансового циклів підприємства. При цьому скорочення тривалості окремих циклів не повинно призводити до зниження обсягів виробництва та реалізації продукції.

3.2. На основі вибраного підходу до формування оборотних активів, запланованого обсягу виробництва й реалізації окремих видів продукції та розкритих резервів скорочення тривалості операційного циклу оптимізується обсяг і рівень окремих видів цих активів. Засобом такої оптимізації виступає нормування періоду їх обороту та суми.

3.3. На даному етапі визначається загальний обсяг оборотних активів підприємства на наступний період:

$$ОАп = ЗСп + ЗГп + ДЗп + ГАп + Пп , \quad (1.1.)$$

де ОАд – загальний обсяг оборотних активів підприємства на кінець аналізованого наступного періоду;

ЗСп – сума запасів сировини та матеріалів на кінець наступного періоду;

ЗГп – сума запасів готової продукції на кінець наступного періоду з включенням до неї обсягу незавершеного виробництва;

ДЗп – сума дебіторської заборгованості на кінець наступного періоду;

ГАп – сума грошових активів на кінець наступного періоду;

Пп – сума інших видів оборотних активів на кінець наступного періоду.

4. Оптимізація співвідношення постійної та змінної частин оборотних активів.

Сезонні особливості суттєво впливають на обсяг потреби в окремих видах оборотних активів для здійснення операційної діяльності. Так, наприклад, на підприємствах ряду галузей агропромислового комплексу

закупівля сировини здійснюються протягом лише визначених сезонів, що визначає підвищену потребу в оборотних активах у цей період, у формі запасів сировини. На підприємствах окремих галузей є можливість переробляти сировину лише протягом "сезону переробки" з наступною рівномірною реалізацією продукції, що визначає в такі періоди підвищену потребу в оборотних активах, у формі запасів готової продукції. Коливання в розмірах потреби в окремих видах оборотних активів можуть бути викликані й сезонними особливостями попиту на продукцію підприємства. Тому у процесі управління оборотними активами варто визначати їх сезонну потребу, що складає різницю між максимальною та мінімальною потребою в них протягом року.

Оптимізація співвідношення постійної та змінної частин оборотних активів здійснюється за чотирма етапами.

На першому етапі за результатами аналізу щомісячної динаміки рівня оборотних активів у днях обороту або в сумі за ряд попередніх років будується графік їх середньої "сезонної хвилі". В окремих випадках він може бути конкретизований за окремими видами оборотних активів.

На другому етапі за результатами графіка "сезонної хвилі" розраховуються коефіцієнти мінімального й максимального рівнів оборотних активів щодо середнього їх рівня.

На третьому етапі визначається сума постійної частини оборотних активів.

На четвертому етапі визначається максимальна та середня сума змінної частини оборотних активів у наступному періоді..

Таким чином, основою управління оборотністю й вибору конкретних джерел фінансування оборотних активів є співвідношення постійної та змінної їх частин.

5. Забезпечення необхідної ліквідності оборотних активів.

Усі види оборотних активів тією або іншою мірою є ліквідними, крім витрат майбутніх періодів і безнадійної дебіторської заборгованості.

Загальний рівень ліквідності повинен забезпечувати необхідний рівень платоспроможності підприємства за поточними фінансовими зобов'язаннями. З цією метою з урахуванням обсягу й графіка майбутнього платіжного обороту повинна бути визначена частина оборотних активів у формі коштів, високо- і середньоліквідних активів.

6. Забезпечення підвищення рентабельності оборотних активів.

Оборотні активи повинні приносити визначений прибуток при їх використанні у виробничо-збутовій діяльності підприємства. Водночас окремі види оборотних активів можуть приносити підприємству прямий прибуток у процесі фінансової діяльності у формі відсотків і дивідендів. Тому складовою частиною розроблюваної політики є забезпечення своєчасного використання тимчасово вільного залишку грошових активів для формування ефективного портфеля короткострокових фінансових вкладень

7. Забезпечення мінімізації втрат оборотних активів у процесі їх використання.

Усі види оборотних активів певною мірою схильні до ризику втрат. Наприклад, грошові активи схильні до ризику інфляційних втрат; короткострокові фінансові вкладення – до ризику втрат частини доходу в зв'язку з несприятливою кон'юнктурою фінансового ринку, а також ризику втрат від інфляції; дебіторська заборгованість – до ризику неповернення або невчасного повернення, а також ризику інфляційного; запаси товарно-матеріальних цінностей – до втрат від природних збитків тощо. Тому управління оборотними активами повинно бути спрямоване на мінімізацію ризику їх втрат, особливо в інфляційних умовах.

8. Формування принципів, що визначають фінансування окремих видів оборотних активів.

Виходячи із загальних принципів фінансування активів, що визначають формування структури та вартості капіталу, слід конкретизувати принципи фінансування окремих видів і складових частин оборотних активів. Залежно від фінансового менталітету менеджерів сформовані принципи можуть

визначати широкий діапазон підходів до фінансування оборотних активів – від консервативного до агресивного.

9. Оптимізація структури джерел фінансування оборотних активів.

На основі раніше визначених принципів фінансування у процесі розробки системи управління оборотними активами формуються підходи до вибору конкретної структури джерел фінансування, їх приросту з урахуванням тривалості окремих стадій фінансового циклу й оцінки вартості залучення окремих видів капіталу.

1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності управління оборотними активами виробничого підприємства

Система управління оборотними активами являє собою частину загальної фінансової стратегії підприємства, що полягає у формуванні необхідного обсягу і складу оборотних активів, раціоналізації й оптимізації структури джерел їх фінансування. На управління оборотними активами здійснює вплив система розроблених на підприємстві фінансових нормативів. Основними з таких нормативів є: норматив власних оборотних активів підприємства; система нормативів оборотності основних видів оборотних активів і тривалості операційного циклу в цілому; система коефіцієнтів ліквідності оборотних активів; нормативне співвідношення окремих джерел фінансування оборотних активів та інші. Для ефективного управління оборотними активами необхідно узгодити підходи та систему показників до оцінки їх ефективності менеджменту.

Проведені дослідження дозволили узагальнити та систематизувати етапи оцінки ефективності управління оборотними активами на підприємстві. (рис.1.10.).

Таким чином, пропонуємо досліджувати ефективність управління оборотними активами на підприємстві саме за зазначеними етапами.

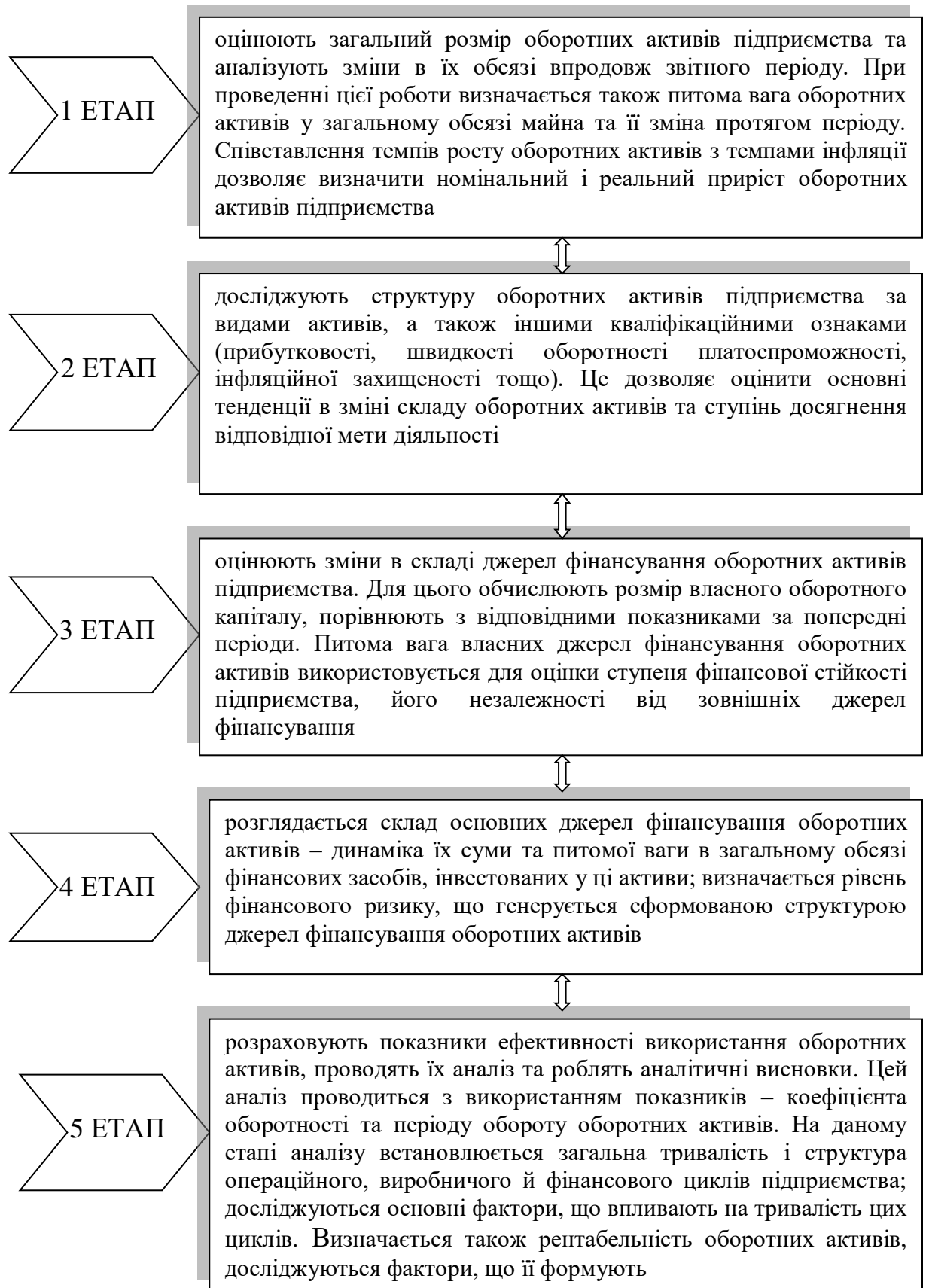

Рис.1.10. Етапи оцінки ефективності управління оборотними активами на підприємстві

Проведення такого аналізу дозволяє, з одного боку, визначити стабільність окремих джерел формування оборотних активів з точки зору можливості їх використання в майбутньому, з другого — виявити, на фінансування яких операцій витрачені кошти, чи є це використання доцільним та чи збережеться в майбутньому структура використання коштів, що склалася.

В процесі виробництва оборотні активи набувають форми матеріальних витрат (сировина, матеріали, тощо). Тому для оцінки використання спожитих оборотних активів розраховують такі показники як матеріаловіддача і матеріаломісткість.

Матеріаловіддача продукції – це відношення вартості продукції до суми матеріальних витрат. Цей показник характеризує вихід продукції (валової чи товарної) на одну гривню затрачених матеріальних ресурсів.

Матеріаломісткість продукції – це відношення матеріальних витрат до вартості отриманої продукції. Цей показник показує, скільки матеріальних витрат припадає на одну гривню виробленої продукції.

Підприємства можуть збільшити ефективність використання оборотних активів за рахунок таких заходів:

- зменшення строків виготовлення продукції в результаті механізації і автоматизації робіт, удосконалення технологічних процесів, широке застосування конструкцій, агрегатів та напівфабрикатів;

- зменшення виробничих запасів за рахунок поліпшення організації матеріально-технічного постачання, зменшення дальності їх транспортування;

- економії матеріальних ресурсів, більш кращого їх зберігання та обліку, суворого дотримання норм витрат матеріалів на одиницю продукції;

- вдосконалення розрахунків із замовниками та вжиття інших заходів щодо поліпшення фінансової та платіжної дисципліни;

- впорядкування ціноутворення, застосування дійової системи економічного стимулювання.

Основну увагу при управлінні оборотними активами зосереджують на формуванні оптимальних для підприємства обсягу та структури оборотних активів. Обсяг оборотних активів має бути достатнім для забезпечення в довгостроковому періоді стабільної виробничої та фінансової діяльності підприємства. Крім того, він повинен бути оптимальним у комплексі управління поточною діяльністю підприємства, тобто забезпечувати ліквідність та платоспроможність підприємства на належному рівні [77].

Для аналізу складу та структури майна підприємства і джерел його утворення, слід застосувати модель економічного аналізу, що передбачає такі операції:

- визначення питомих складових і джерел набуття майна до його загальної вартості на початок і кінець звітного періоду;
- порівняння даних на кінець звітного періоду з даними на його початок і визначення причини зміни;
- вивчення причин зміни складу структури майна і джерел його набуття, і передусім тих, що негативно позначаються на фінансовому стані підприємства;
- доведення до відома керівництва підприємства інформації, яка сприятиме прийняттю управлінських рішень, спрямованих на усунення причин, що негативно впливають на фінансовий стан підприємства.

Аналізу структури майна достатньо для того, щоб оцінити стан активів і наявність коштів на підприємстві для повернення боргів, але його замало для відповіді на запитання, наскільки вигідно інвестору вкласти капітал у це підприємство.

Для оцінки використання оборотних активів, визначення потреби в ньому, розраховують низку економічних показників.

Економічними показниками використання оборотних активів є: фондоддача, фондоемність, прибутковість, оборотність, коефіцієнт оборотності, розмір вивільнення (заморожування).

Фондовіддача – це відношення виробленої продукції (валової чи товарної) до вартості оборотного капіталу. Він характеризує рівень виробництва продукції на одиницю оборотних активів.

Фондоємність – характеризує розмір оборотних активів, які використовуються у виробництві продукції (валової чи товарної). Він визначається діленням величини оборотних засобів на одну тисячу гривень виробленої продукції.

Прибутковість характеризує рівень окупності сукупних затрат виробництва, в тому числі оборотних засобів. Він розраховується діленням обсягу балансового прибутку на одну тисячу гривень середньорічної вартості оборотних засобів.

Одним з найважливіших показників, що характеризує використання оборотного капіталу є його оборотність і коефіцієнт оборотності.

Оборотність оборотних активів – це постійно відновлюваний рух оборотних активів підприємства у сфері виробництва та обігу.

У кругообігу коштів розрізняють чотири стадії: 1) грошові кошти; 2) виробничі запаси; 3) незавершене виробництво; 4) готова продукція. Оскільки обігові кошти перебувають у безперервному кругообігу, практично відокремити один оборот від іншого неможливо. Отже, оборотність – це послідовне проходження оборотними активами всіх стадій кругообігу зі зміною форм вартості. Чим менше оборотні активи затримуються на окремих стадіях, тим швидше завершується їх кругообіг. Тому оборотність оборотних активів, а відповідно й ефективність їх використання, характеризуються непрямими показниками – коефіцієнтом оборотності оборотних активів, тривалістю одного обороту в днях.

Коефіцієнт оборотності, або кількість обертів за рік, розраховується діленням кількості днів у році на тривалість одного оберту в днях. Ще коефіцієнт оборотності можна визначити шляхом ділення вартості реалізованої продукції за діючими цінами (сума обороту) за певний період на середній залишок оборотних коштів.

Він показує, скільки оборотів здійснив оборотний капітал за певний період (місяць, квартал, півріччя, рік), і розраховується за формулою:

$$K_{об} = \frac{РП}{ОК}, \quad (1.2.)$$

де $K_{об}$ – коефіцієнт оборотності, оборотів; РП – вартість реалізованої продукції, грн.; ОК – середній залишок капіталу.

Обернений показник до коефіцієнта обороту називають коефіцієнтом завантаженості оборотних активів. Він показує, скільки оборотних активів припадає на одну гривню проданої продукції за певний період і розраховується за формулою:

$$K_{зав} = \frac{ОК}{РП}, \quad (1.3.)$$

Тривалість одного обороту в днях або оборотність оборотних активів ($O_о$) визначають за наступною формулою:

$$O_о = \frac{C_о \cdot Д}{P}, \quad (1.4.)$$

де $O_о$ або $T_{об}$ – тривалість одного обороту, днів; Д – кількість днів, за які розраховується оборотність; Р – сума обороту; $C_о$ – середній залишок оборотних активів за аналізований період.

Середньорічний залишок оборотних активів розраховується як середньохронологічна величина, тобто додавання половини залишку оборотних засобів на початок і кінець року та повної суми їх залишків за інші місяці або квартали року та ділення одержаної суми на 12 або 4.

Оборотність оборотних активів має велике значення в роботі будь-якого підприємства. Чим швидше обертаються оборотні засоби, тим менше їх

потрібно для виробництва та реалізації продукції, тим за рівних інших умов більше прибутку одержить підприємство, вищою буде його рентабельність. І навпаки зниження оборотності оборотного капіталу призводить до їх додаткової потреби, неефективного використання і заморожування.

В результаті прискорення оборотності оборотних активів відбувається процес їх вивільнення з обороту, а при сповільненні – заморожування – в оборот залучаються додаткові активи. Розмір вивільнення (заморожування) оборотних активів визначають множенням суми виручки за досліджуваний період на кількість днів прискорення або сповільнення оборотності у звітному році порівняно з базисним періодом:

$$S = \frac{P_o}{D} (O_b - O_z), \quad (1.5)$$

Де S – сума вивільнення або заморожування оборотних засобів; P_o – виручка (сума оборту) за рік; D – кількість днів у звітному періоді; O_b і O_o – оборотність в днях відповідно у базисному і звітному періодах.

Прискорення оборотності оборотних активів має важливе значення в народному господарстві, оскільки це сприяє вивільненню із запасів господарства дуже великих сум коштів, які можуть бути додатково направлені на фінансування розширеного відтворення. Тому кожне підприємство (господарство) має прикладати максимальних зусиль щодо прискорення оборотності оборотних активів.

Економічну ефективність використання оборотних активів також характеризує показник рентабельності оборотних активів.

Рентабельність – це якісний, вартісний показник, що характеризує рівень віддачі витрат або ступень використання ресурсів, що є в наявності, в процесі виробництва і реалізації продукції.

Підприємство рентабельне, якщо суми витрат достатньо не тільки для сплати витрат на виробництво, але і для утворення прибутку. Таким чином,

рентабельність характеризує ефективність роботи підприємства, дає уявлення про спроможність підприємства збільшувати свій капітал.

Співвідношення прибутку з авансованою вартістю або поточними витратами характеризує таке поняття, як рентабельність. У найширшому, найзагальнішому розумінні рентабельність означає прибутковість або дохідність виробництва і реалізації всієї продукції (робіт, послуг) чи окремих видів її; дохідність підприємств, організацій, установ у цілому як суб'єктів господарської діяльності; прибутковість різних галузей економіки.

Рентабельність безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку. Однак її не можна ототожнювати з абсолютною сумою отриманого прибутку. Рентабельність - це відносний показник, тобто рівень прибутковості, що вимірюється у відсотках.

Різні варіанти рішень, що приймаються при визначенні прибутку, поточних витрат, авансованої вартості, для розрахунку рентабельності, зумовлюють наявність значної кількості показників рентабельності.

Обчислення рентабельності окремих видів продукції (робіт, послуг) може ґрунтуватися на показниках прибутку від їх випуску або реалізації. При цьому поточні витрати можуть братися в таких варіантах: собівартість продукції (виробнича); собівартість продукції за виключенням матеріальних витрат (заново створена вартість); вартість продукції в цінах виробника (вартість за мінусом непрямих податків).

Рентабельність активів (КОА) визначається як відношення прибутку (балансового чи чистого) (Пб або Пч) до середньої величини активів за якийсь період (Аср):

$$ROA = \frac{Пб(абоПч)}{Аср} \cdot 100\% \quad (1.6.)$$

Цей показник служить для визначення ефективності використання капіталу, оскільки дає загальну оцінку доходності вкладеного в виробництво капіталу, як власного так і залученого.

Рентабельність активів також можна представити як ефективність використання матеріальних і фінансових ресурсів: рентабельності продаж і обороту активів (O_a):

$$ROA = ROS \cdot O_a, \quad (1.7.)$$

Чим менше доля прибутку в ціні, тим більше повинна бути швидкість обороту, щоб рентабельність вкладень в підприємство була достатньою. І навпаки, чим нижче швидкість обороту, тим більше повинна бути доля прибутку в ціні товару.

Рентабельність поточних активів ($P_{та}$) уявляє собою відношення чистого прибутку підприємства ($\Pi_{ч}$) до середньої величини поточних активів (оборотних коштів) підприємства ($A_{т.ср}$):

$$P_{та} = \frac{\Pi_{ч}}{A_{т.ср}} \cdot 100\%, \quad (1.8.)$$

Цей показник характеризує величину прибутку, отриману з кожної гривні що вкладена у поточні активи.

Рентабельність власного акціонерного капіталу (ROE) визначається як відношення чистого прибутку ($\Pi_{ч}$) до середньої величини власного капіталу підприємства (K_c) за якийсь період:

$$ROE = \frac{\Pi_{ч}}{K_c} \cdot 100\%, \quad (1.9.)$$

Цей показник займає особливе місце серед показників рентабельності і характеризує ефективність використання власних коштів акціонерів, величину прибутку, отриману на кожен гривню вкладень акціонерів в підприємство і залишаючи в розпорядку підприємства. Значення цього показника відбиває ступінь привабливості об'єкта для вкладень коштів акціонерів. Чим вище цей показник, тим більше прибутку приходиться на одну акцію, тим вище потенційні дивіденди.

У процесі реалізації будь-якої політики управління оборотними активами підприємства повинні намагатись прискорити оборотність оборотних активів з тим, щоб вивільнити частину оборотних коштів та поліпшити ефективність їх використання.

Підвищення оборотності оборотних активів дає змогу збільшити обсяги виробництва й реалізації продукції без залучення додаткових фінансових ресурсів [77,с.325]. Отже, ефективне використання оборотних активів є одним із першочергових завдань підприємства в сучасних умовах.

Цілі та характер використання окремих видів оборотних активів мають суттєві відмінні риси. Тому на підприємствах з великим обсягом щодо використання оборотних активів розробляється система управління окремими їх видами:

- 1) запасами товарно-матеріальних цінностей;
- 2) дебіторською заборгованістю;
- 3) грошовими активами, до яких також прирівнюються й короткострокові фінансові вкладення як форма тимчасового використання вільного залишку грошових активів.

Визначити потребу в оборотних активах можна кількома методами.

Аналітичний метод полягає в тому, що потреба в оборотних активах розраховується за кілька років і обчислюється середня величина.

Потреба розраховується за формулою

$$\text{Поб} = 3 + \text{ДЗ} - \text{КЗ}, \quad (1.10.)$$

де П — потреба в оборотних активах; З — запаси; ДЗ — дебіторська заборгованість; КЗ — кредиторська заборгованість.

Одержана у такий спосіб середня величина коригується з урахуванням змін у запланованому періоді.

Метод прямого розрахунку ґрунтується на застосуванні норм запасу та одноденного обороту за кожним елементом нормованих оборотних активів: виробничих запасів, готової продукції.

Спочатку розраховується незавершене виробництво, очікувана дебіторська заборгованість, необхідні грошові кошти і цінні папери, а потім розраховується загальна потреба в оборотних активах.

Коефіцієнтний метод заснований на результатах методу прямого розрахунку, які коригуються у зв'язку з очікуваною динамікою зростання обсягу виробництва.

Розміри і джерела поповнення власних оборотних активів щороку відображають у фінансовому плані.

Фінансовий стан підприємства залежить від того, наскільки швидко кошти, вкладені в активи, перетворюються на реальні гроші. Найважливіші показники господарської діяльності підприємства — прибуток і обсяг реалізованої продукції — перебувають у прямій залежності від швидкості обороту оборотних активів.

На стабільність фінансового стану підприємства значний вплив справляє прискорення обороту оборотних активів, адже:

по-перше, від швидкості обороту активів залежить розмір річного обороту (підприємство, що має невеликий обсяг коштів, але більш ефективно їх використовує, може досягти такого самого обороту, як і підприємство з більшим обсягом коштів, але з меншою швидкістю обороту їх);

по-друге, з оборотністю пов'язана відносна величина витрат, що знижує собівартість одиниці продукції;

по-третє, прискорення обороту на тій або іншій стадії кругообороту коштів (наприклад, скорочення часу перебування матеріалів на складі) зменшує тривалість обороту на інших стадіях.

Слід наголосити, що необхідність планування (нормування) оборотних коштів за умов ринку і повної господарської самостійності не зникає.

Обов'язкові для використання нормативи встановлюються вищою управлінською структурою.

Дотримання нормативів, які використовуються для внутрішнього аналізу, має постійно контролюватися. Виявлення причини утворення наднормативних витрат або неповних нормативів можливе лише за умов здійснення внутрішнього управлінського аналізу. Аналіз нормованих оборотних коштів проводиться як взагалі, так і за окремими балансовими статтями, всередині статей — за групами, всередині групи — за видами для виявлення змін у структурі та кількості цінностей. Стан виробничих запасів аналізують за даними аналітичного обліку сировини, матеріалів, палива та інших цінностей, який проводять на складах матеріально відповідальні особи і бухгалтерія.

Незавершене виробництво аналізують за фактичними даними в залишках напівфабрикатів і деталей у кожному цеху (коморі, на робочому місці), а також враховують норми та запаси кожного виду деталей і напівфабрикатів. Аналіз запасів готової продукції здійснюють також за даними аналітичного обліку складів. При цьому визначається кількість продукції, яка тривалий час зберігається на складі, не відвантажена через низьку якість, нетоварний вигляд, відсутність попиту.

Необхідно визначати щоденний запас за кожним видом оборотних активів, для чого наявний залишок ділять на середню витрату. Часто нормативів на оборотні кошти не дотримуються через недостатню обґрунтованість їх. Тому у випадках, коли відхилення від нормативів неможливо переконливо пояснити, потрібно перевірити правильність розрахунку нормативів.

Для обґрунтованості оцінки стану оборотних коштів аналізують передусім динаміку їх, адже балансові залишки обігових коштів на кінець року нижчі від залишків на поточні дати. Це пояснюється тим, що перед складанням заключного балансу перевіряється його реальність проведенням інвентаризації, результатом якої є, як правило, списання не виявлених протягом року витрат. Аналізуючи стан нормованих оборотних коштів на підприємстві, слід зазначити, що і перевищення нормативів негативно впливає на його фінансовий стан, адже це призводить до перетягування коштів запланованих джерел, зростання кредиторської заборгованості, тощо.

Для ліквідації наднормативних запасів необхідно скоротити закупівлю тих матеріалів, що є в надлишку, реалізувати непотрібні матеріали, розчистити незавершене виробництво, вжити заходів для забезпечення відвантаження покупцям усієї готової продукції.

На оборотні активи і в цілому на весь фінансовий стан підприємства впливають виробничі відносини між підприємствами акціонерної форми власності і приватними підприємствами.

Приватні підприємства за свої послуги за певних умов вимагають непомірно високу плату, яку інші підприємства не можуть сплатити, що інколи призводить до повної зупинки виробництва.

Отже, аналізуючи стан оборотних активів за умов ринкової економіки, потрібно розглядати всі конкретні причини, виявляти негативні і вживати конкретних заходів для їх усунення.

Ефективність використання оборотних активів на підприємстві має важливе значення, оскільки справляє значний вплив на загальну ефективність всієї сукупності засобів, залучених підприємством. Це пояснюється тим, що тривалість обороту основних і оборотних засобів суттєво відрізняється через принципові відмінності за характером участі у виробничому процесі основних та оборотних фондів. Якщо перші неодноразово беруть участь у процесі виробництва, то оборотні фонди - один раз, повністю споживаючись у кожному його циклі. Обороти оборотних активів вимірюється роками,

водночас як оборотні активи протягом року здійснюють, як правило, декілька оборотів. Отже, оборотні активи, що обслуговують оборот оборотних фондів і фондів обігу, багато в чому визначають загальні темпи і ефективність виробництва.

В системі заходів, спрямованих на підвищення ефективності роботи підприємства і зміцнення його фінансового стану, питання раціонального використання оборотних активів займає важливе місце [56].

Висновки до розділу 1

У даному розділі було розглянуто теоретико-методичні аспекти та особливості управління оборотними активами підприємства

1. Надано узагальнену характеристику рис, властивостей і елементів оборотних активів підприємства, як економічної категорії, визначено їхню сутність як об'єкта управління.

2. Розглянуті характеристики оборотних активів виробничого підприємства дають можливість стверджувати, що у управлінському аспекті, коли пріоритетними є не питання застосування того чи іншого поняття, а процес організації функціонування оборотних засобів та їхніх окремих елементів слід використовувати категорію оборотних активів. З огляду на цілі та зміст досліджень, якщо мова йде про управління операційною діяльністю підприємства – головний акцент слід робити на матеріальний, натурально-майновий аспект оборотних активів. З точки зору управління фінансами підприємства, фінансовими відносинами, що супроводжують процес господарської діяльності, фінансового менеджменту – наголос слід робити на вартісному відображенні оборотних активів, розглядаючи їх як авансовані кошти, що підлягають процесу кругообігу та здатні генерувати прибуток.

3. Визначено джерела фінансування оборотних активів підприємств та систематизовано за такими ознаками: характером власності, видами власності, ступенем генерації ризику, видами діяльності та іншими.

Встановлено, що джерелами фінансування оборотних активів підприємства торгівлі є: власні кошти, прирівняні до власних коштів, позикові кошти, залучені кошти.

4. Визначено, що система управління оборотними активами підприємства повинна відповідати визначеним принципам (взаємопов'язаності, своєчасності, координації, безперервності, оптимальності, раціональності), охоплювати функції (контрольна, стабілізуюча, аналітична), а також функціонувати за допомогою конкретних методів управління.

5. Зазначено, що процес управління оборотними активами як об'єкт управління складається із процесу управління їх формуванням (визначення загального обсягу, потреби та оптимізація структури); процесу управління їх фінансуванням (оптимізація джерел фінансових ресурсів).

6. Проведені дослідження дозволили узагальнити та систематизувати етапи оцінки ефективності управління оборотними активами на підприємствах.

Підсумовуючи зазначимо, що наявність у підприємства достатніх оборотних активів оптимальної структури - необхідна передумова для його нормального функціонування та фінансової стійкості в умовах ринкової економіки. У свою чергу ефективність організації та управління оборотними активами підприємства залежить від рівня організаційності та узгодженості процесів аналізу оборотних активів підприємства в попередньому періоді, планування оборотних активів, контролю за виконанням планів та прийняттям управлінських рішень щодо підвищення ефективності використання оборотних активів.

РОЗДІЛ 2
ОЦІНКА СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ
ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА ПП
«СЛАВУТИЧ-ТАРА»

2.1. Організаційно-економічна характеристика виробничого підприємства ПП «Славутич-тара»

Підприємство ПП «Славутич-тара» введено в експлуатацію 10 квітня 2005 року. В сучасних умовах господарювання ПП «Славутич-тара» - багатoproфільне підприємство, що займається закупівлею і виробництвом (переробкою) сільськогосподарської продукції. ПП «Славутич-тара» здійснює свою підприємницьку діяльність в таких галузях як виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості; оптова торгівля іншими машинами та устаткуванням; інші види оптової торгівлі. Види доходів від операційної діяльності ПП «Славутич-тара» в розрізі номенклатури (асортименту) систематизовано на рисунку 2.1.

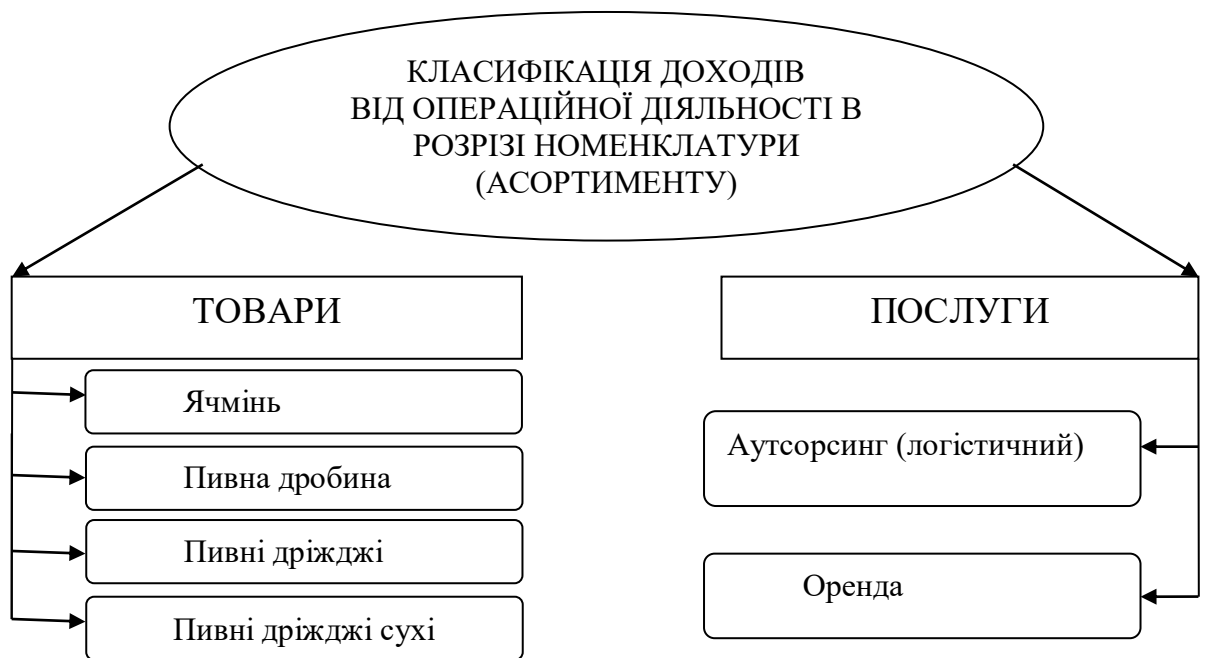

Рисунок 2.1. Класифікація доходів від операційної діяльності в розрізі номенклатури (асортименту)

Отже, підприємство ПП «Славутич-тара» здійснює діяльність з виробництва, постачання, продажу (реалізації) товарів, продукції власного виробництва (ячмінь, пивна дробина, пивні дріжджі, пивні дріжджі сухі) та надає послуги різного характеру (аутсорсинг, оренда).

Основні товарні позиції ПП «Славутич-тара» за Класифікатором Kompass зображені на рисунку 2.2.

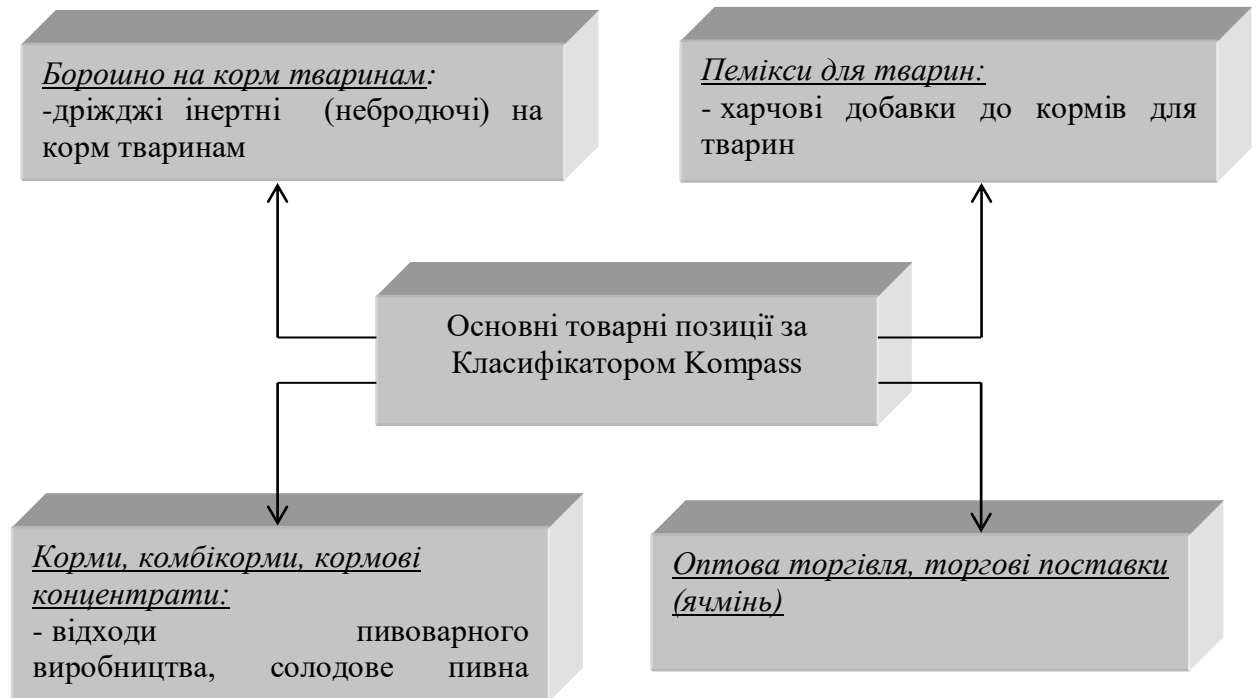

Рис. 2.2. Основні товарні позиції ПП «Славутич-тара» за Класифікатором Kompass

ПП «Славутич-тара» є прямим виробником сухих вторинних пивних дріжджів (вторинний продукт при виробництві пива) і сухої дробини. Продукція підприємства – це натуральні білкові харчові добавки для вирощування м'ясних порід тварин та птиці. Також пивні дріжджі – це найефективніший природний сорбент мікотоксинів. Процес сушіння здійснюється в сушильних барабанах і розпилювальних сушильних машинах. Підприємство має сертифікат про відсутність генетично модифікованих організмів у складі продукції.

Отже, основні товарні позиції підприємства ПП «Славутич-тара»: ячмінь, пивна дробина, пивні дріжджі, пивні дріжджі сухі.

Ячмінь закуповується у декількох агропромислових підприємств, який обробляється для пиво-безалкогольної промисловості. Домінуючим вітчизняним покупцем ячменю є ПрАТ «Карлсберг Україна».

Пивну дробину та інші відходи пивоварного виробництва використовують для годівлі тварин, відколи люди почали варити саме пиво. Проте в організації використання пивної дробини та дріжджів для годівлі тварин є певні труднощі. Тільки деякі сільськогосподарські підприємства, переважно ті, що розміщені неподалік пивних заводів, можуть забезпечити безперебійне постачання свіжих пивних відходів для систематичного введення їх в раціон тварин. Ще одним із чинників, що впливають на обсяги виробництва пивних відходів, а отже, й на їх кількість на заводі, є сезон. Пік виробництва пива майже на всіх пивних заводах нашої країни припадає на літні місяці. У цей час, відповідно, збільшується й кількість відходів цього виробництва, що, своєю чергою, створює певні труднощі для пивних заводів у організації ефективної реалізації відходів натуральної вологості. Одним із виходів із ситуації, що склалася, є консервування свіжої пивної дробини та сушка пивних дріжджів.

Тому ПП «Славутич-тара» вирішило зайнятися консервацією пивної дробини, та сушкою пивних дріжджів. Для сушки пивних дріжджів, орендується приміщення у ПрАТ «Карлсберг Україна», в якому з травня 2018 року функціонує цех переробки (сушки). Законсервована пивна дробина зберігається на площах ТОВ «Василівський агропродукт».

Аутсорсинг – це стратегічна модель бізнесу, при якій бізнес-процеси передаються іншій компанії на основі постійних дострокових відносин з відповідними юридичним оформленням. Використання в діяльності аутсорсингу дає ряд переваг, а саме: можливість сфокусувати увагу на основному бізнесі; зниження собівартості операцій, які передаються аутсорсеру до виконання; немає необхідності розширювати штат

підприємства; спрощення структури управління підприємством; зменшення необхідності інвестицій в неосновні фонди; гнучка реакція на зміни ринку; накопичення великого досвіду; зменшення витрат; збільшення швидкості виходу компанії на ринок.

На ряду з перевагами є і ряд недоліків використання аутсорсингу, а саме: неякісні послуги або невиконання договірних зобов'язань та покладених на аутсорсера функцій в повному обсязі; небезпека зайвої концентрації подібних технологічних бізнес-процесів у одних руках; ризик витоку внутрішньої інформації (загроза інформаційній безпеці компанії); зниження продуктивності праці власних працівників; втрата стратегічних функцій; залежність замовника від виробника; якщо компанії передають на розробку будь-які системи, є знову ж таки ризик потрапити в залежність від виконавця замовлення.

Перераховані недоліки можна усунути за рахунок укладання контракту, у якому можуть бути відображені особливості співпраці та умови виникнення форм-мажорних обставин.

Цілі підприємства ПрАТ «Карлсберг Україна», які отримують дану послугу від ПП «Славутич-тара»: економія власних ресурсів, оптимізація і пришвидшення бізнес-процесів, підвищення ефективності, можливість використовувати рішеннями, які основані на новітніх досягненнях, підвищення якості і контролю робочих процесів

Сфери діяльності підприємства ПрАТ «Карлсберг Україна», яка була віддана на аутсорсинг ПП «Славутич-тара» це логістика, а саме: (складські, транспортні (авто- і вантажоперевезення).

Нині підприємство ПП «Славутич-тара» реалізовує свою продукцію (товари, роботи, послуги) наступним основним вітчизняним підприємствам: ПрАТ «Карлсберг Україна», ТОВ «Агромілк», ТОВ «Агрофірма ім. Горького», ВП Національного Університету біоресурсів і природокористування України «Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О. В.Музиченка», ТОВ "Молочно-виробничий комплекс

«Єкатеринославський», ТОВ «Агрофірма маяк», ТОВ «Прогрес», інші та відвантажує на експорт наступним контрагентам: WILLOWS INGREDIENTSPRO, Ірландія та CORTEX CHEMICALS, Sp. z O.O., Польща (рис.2.4.).

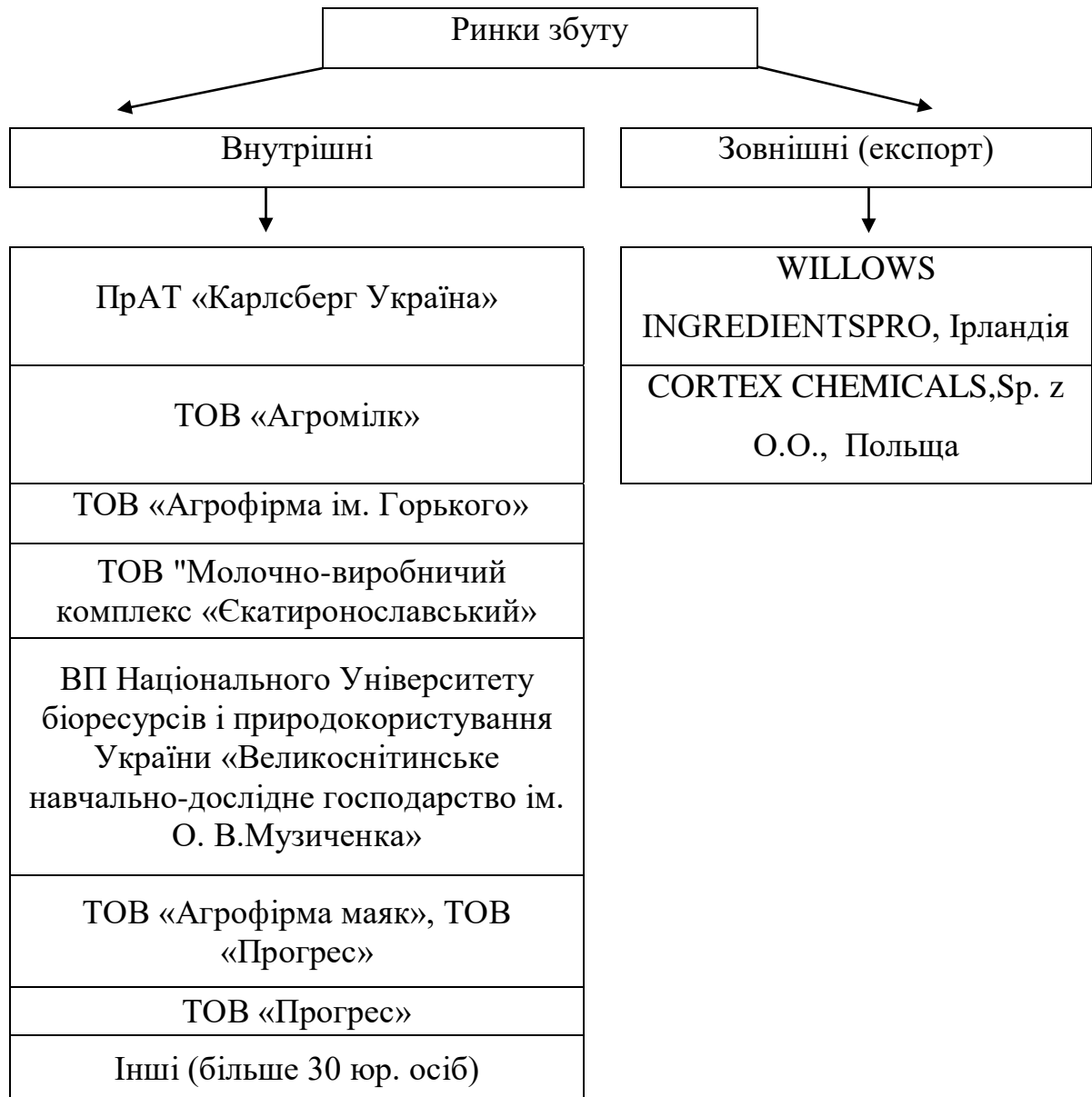

Рис. 2.4. Ринки збуту підприємства ПП «Славутич-тара»

Центральний офіс знаходиться в Україні в місті Запоріжжя. ПП «Славутич-тара» продає продукцію власного виробництва на умовах (EXW/ FCA) – Запоріжжя, Україна.

Також важливим є правильна постанова організаційної структури підприємства ПП «Славутич-тара» (рис. 2.5.).

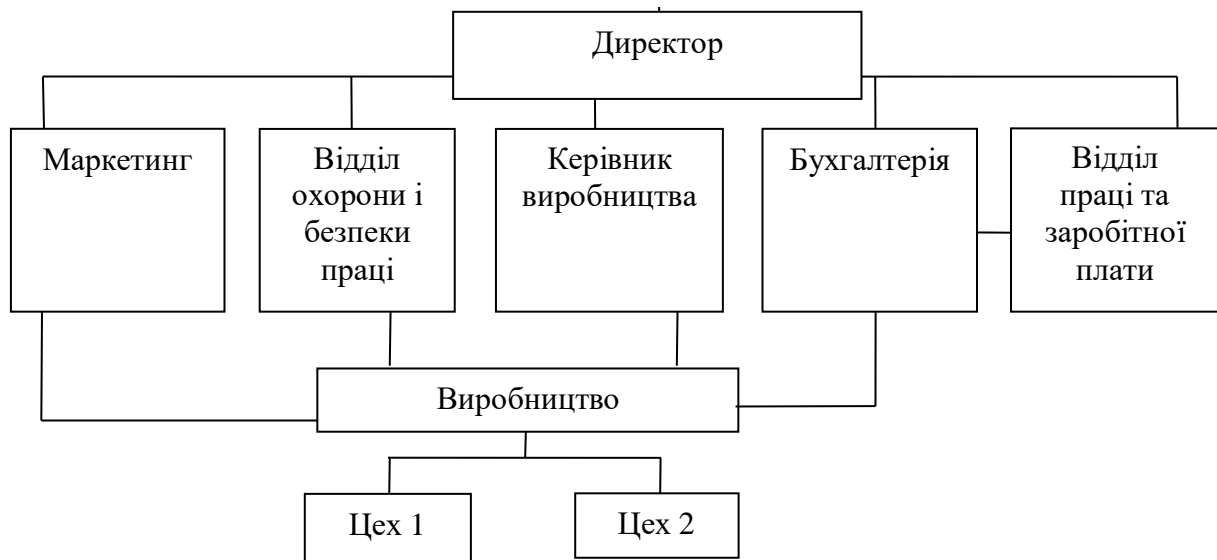

Рис. 2.5. Організаційна структура ПП «Славутич-тара»

Управління підприємством відповідно до Статуту ПП «Славутич-тара» здійснює директор. Функції кожної із структур підприємства відповідають статутним документам ПП «Славутич-тара» та чинному законодавству України. Основною стратегічною метою ПП «Славутич-тара» є посилення конкурентних позицій підприємства на ринку сухих вторинних пивних дріжджів і сухої дробини, збільшення обсягів продажу та прибутковості виробленої продукції.

Орієнтація на професіоналізм і якість - ось концепція підприємства ПП «Славутич-тара». Взаємовигідна співпраця і надійне ділове партнерство, багаторічний досвід роботи з підприємствами дозволяють вирішувати потреби клієнтів на високому рівні. Це досягається за допомоги правильної політики підприємства, яка орієнтується не на короточасну вигоду, а на довгострокову перспективу.

Для оцінки діяльності ПП «Славутич-тара» важливим є аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства (табл.

2.1), обчислених на підставі річної фінансової звітності, наведеної в Додатках.

Як свідчать результати проведеного аналізу, в 2017 році підприємством отриманий чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) в сумі 93 938 тис. грн., що на 39 478 тис. грн. або на 72,49 % більше, ніж в 2016 році.

Збільшення обсягів замовлень на продукцію ПП «Славутич-тара» вплинули на збільшення собівартості виробленої та реалізованої продукції. Але під впливом зростання цін на матеріали, комплектуючі вироби та середньорічної заробітної плати собівартість реалізованої продукції підвищилась більшими темпами (97,41%), на 37 762 тис. грн. В результаті, валовий прибуток в 2017 році становив 17 408 тис. грн., що на 1 716 тис. грн. більше від рівня 2016 року, а темп його підвищення (10,94 %) є значно меншим від темпів приросту обсягів чистого доходу.

Збільшуючи обсяги операційної діяльності в 2017 році підприємство вимушене було збільшити чисельність персоналу на 14,71% та збільшити кількість працюючих в умовах неповного робочого часу.

Але в умовах суттєвого зростання мінімальної заробітної плати фонд оплати праці по підприємству збільшився на 1 095 тис. грн., або на 60,26% в порівнянні з 2016 роком, що майже в 4 рази більше ніж приріст персоналу (14,71%).

В 2017 році середньорічна вартість оборотних активів ПП «Славутич-тара» збільшилася на 1523 тис. грн., або на 12,23% в порівнянні з 2016 р.

В 2017 році середньорічну вартість основних виробничих засобів ПП «Славутич-тара» було зменшено на 574 тис. грн., або на 24,64% в порівнянні з 2016 р.

Сума чистого прибутку, отримана ПП «Славутич-тара» в 2016 році, становила 4606 тис. грн., а в 2017 році можемо спостерігати зменшення суми за даною статтею, та становила за підсумками року лише 3 044 тис грн., що пояснюється збитками від курсових різниць.

Таблиця 2.1

Основні показники фінансово – господарської діяльності ПП «Славутич-тара» за 2016 – 2018 роки

Показники	Од. виміру	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відхилення 2017 р. від 2016 р.		Відхилення 2018 р. від 2017 р.	
					Абсолютне, тис. грн.	Темп приросту, %	Абсолютне, тис. грн.	Темп приросту, %
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	тис. грн.	54 460	93 938	162 892	39 478	72,49%	68 954	73,40%
Середньорічна чисельність персоналу	осіб	102	117	141	15	14,71%	24	20,51%
Фонд оплати праці	тис. грн.	1 817	2 912	3 968	1 095	60,26%	1 056	36,26%
Середньорічна заробітна плата	грн.	1 484,48	2 074,07	2 345,15	590	39,72%	271	13,07%
Середньорічна вартість оборотних активів	тис. грн.	12453,5	13976,5	22694,5	1523	12,23%	8 718	62,38%
Середньорічна вартість основних засобів	тис. грн.	2 327,50	1 754,00	1 343,50	-574	-24,64%	-411	-23,40%
Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	38 768	76 530	136 252	37 762	97,41%	59 722	78,04%
Валовий прибуток (збиток)	тис. грн.	15 692	17 408	26 640	1 716	10,94%	9 232	53,03%
Чистий прибуток (збиток)	тис. грн.	4 606	3 044	3 183	-1 562	-33,91%	139	4,57%

В свою чергу збитки від курсових різниць були спричинені падінням курсу національної валюти та переоцінкою валютних кредитів в 2017 р.

Зазначені позитивні тенденції щодо чистого доходу від реалізації продукції на ПП «Славутич-тара» збереглися і в 2018 році. Так, за підсумками року його сума становила 162 892 тис. грн., що на 73,4% або на 68 954 тис. грн. більше від рівня попереднього року.

Чисельність персоналу було збільшено на 24 особи або на 24,51%, що збільшило фонд оплати праці на 1 056 тис. грн. (на 36,26%). Але в цілому собівартість реалізованої продукції збільшилась на 59 722 тис. грн. (на 78,04%), що мало вплив на збільшення валового прибутку на 53,03% або на 9 232 тис. грн. Ефективність використання трудових ресурсів ПП «Славутич-тара» підвищилася, про свідчить збільшення продуктивності праці в 2018 році на 43,89%.

В 2018 році продовжується тенденція до зменшення середньорічна вартості основних виробничих засобів ПП «Славутич-тара», темпи зниження якої склали 23,4%.

Зворотну динаміку показує середньорічна вартість оборотних активів, темпи нарощення якої склали 62,38%, тобто мобільна частина майна підприємства ПП «Славутич-тара», яка за нормальних умов діяльності підприємства повинна перетворюватися на грошові кошти в результаті отримання виручки від продажу.

За підсумками 2018 року підприємством ПП «Славутич-тара» спостерігається незначне нарощення чистого прибутку, в сумі 139 тис. грн., що пояснюється збільшенням обсягів реалізації продукції на експорт та доходами від курсових різниць, які були спричинені падінням (знеціненням) курсу національної валюти.

Як бачимо, в досліджуваному періоді ПП «Славутич-тара», незважаючи на постійне нарощення підприємством оборотних активів, ефективність його продукції та виробництва має нестабільну тенденцію. Зазначене вимає додаткового вивчення системи управління оборотними

активами, розробки напрямків її удосконалення та дієве застосування їх на практиці, оскільки ефективне формування і використання обсягу оборотних активів сприятиме підтримці оптимального рівня ліквідності, забезпечить оперативність виробничого і фінансового циклів діяльності, а отже досить високу платоспроможність і фінансову стійкість підприємства.

2.2. Оцінка рівня забезпеченості виробничого підприємства ПП «Славутич-тара» оборотними активами

Наявність, достатність, ступінь завантаження в обороті, ефективність використання оборотних активів та забезпеченість їх джерелами фінансування обумовлюють не тільки той чи інший рівень ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості об'єкту, але й можливості підприємств у досягненні стратегічних цілей діяльності, сфокусованих на максимізації прибутку і ринкової вартості як найважливіших індикаторів ефективності функціонування та розвитку.

З огляду на зазначене, вважаємо за доцільне, впершу чергу вивчити структуру та складові активів промислового підприємства та причини їх зміни, що допоможе ідентифікувати умови, а також безпосередньо дослідити рівень забезпеченості й оцінити ефективність використання основних елементів оборотних активів.

В більшості випадків дослідження структури та динаміки активів підприємства здійснюється за допомогою порівняльного аналітичного балансу.

Порівняльний аналітичний баланс ПП «Славутич-тара» за 2016 -2018 рр., наведений в Додатка А та в таблиці 2.2.

Дані таблиць 2.2 свідчать, що протягом аналізованого періоду вартість активів, що дорівнює валюті балансу, коливалася за три роки.

Таблиця 2.2

Аналіз структури та динаміки активів ПП «Славутич-тара» за 2016-2018 рр

Найменування статті	01.01.2016		31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018		Абсолютне відхилення за три роки	Темп приросту за три роки
	Сума, тис. грн	Питома вага	Сума, тис. грн	Питома вага	Сума, тис. грн	Питома вага	Сума, тис. грн	Питома вага		
Нематеріальні активи	1	0,01%	0	0,00%	0	0,00%	12	0,04%	11	1100,0%
Незавершені капітальні інвестиції	23	0,14%	178	1,36%	1235	6,24%	0	0,00%	-23	-100,0%
Основні засоби	2780	16,66%	1875	14,33%	1633	8,25%	1054	3,57%	-1726	-62,1%
Всього необоротні активи	2804	16,81%	2053	15,69%	2868	14,49%	1066	3,61%	-1738	-62,0%
Запаси	766	4,59%	3354	25,64%	2256	11,40%	6246	21,15%	5480	715,4%
Виробничі запаси	120	0,72%	271	2,07%	272	1,37%	571	1,93%	451	375,8%
Готова продукція	190	1,14%	123	0,94%	124	0,63%	1079	3,65%	889	467,9%
Товари	456	2,73%	2960	22,63%	1860	9,40%	4596	15,56%	4140	907,9%
Векселі одержані	2771	16,61%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	-2771	-100,0%
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги.	3876	23,2%	5800	44,3%	14456	73,0%	22197	75,2%	18321	472,7%
Дебіторська заборгованість за рахунками з бюджетом	1000	6,0%	344	2,6%	16	0,1%	11	0,0%	-989	-98,9%
Інша поточна дебіторська заборгованість	36	0,2%	62	0,5%	62	0,3%	8	0,0%	-28	-77,8%
Витрати майбутніх періоді	0	0,0%	0	0,0%	4	0,0%	1	0,0%	1	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	2929	17,6%	199	1,5%	130	0,7%	2	0,0%	-2927	-99,9%
Інші оборотні активи	2500	15,0%	1270	9,7%	0	0,0%	0	0,0%	-2500	-
Всього оборотні активи	13878	83,2%	11029	84,3%	16924	85,5%	28465	96,4%	14587	105,1%
Баланс	16682	100,0%	13082	100,0%	19792	100,0%	29531	100,0%	12849	77,0%

Станом на 01.01.2016 року вартість активів складала 16682 тис. грн., а на 31.12.2018 р. - 29531 тис. грн. Причому зниження відмічено в 2016 р. (3600 тис. грн. або 21,6%), в наступних роках відмічено неухильне нарощення. Так за підсумками 2017 р. валюта балансу збільшилася на 6710 тис. грн. або 51,29%, за підсумками наступного 2018 р. нарощення в відносних величинах уповільнилося в і склало 49,21%. Така динаміка вартості активів викликана відповідною динамікою всіх його складових за досліджувані три роки, а саме різким нарощенням оборотних активів, темп приросту яких склав 105,1% та вагомим зменшенням необоротних активів практично на 38%.

Так, вартість необоротних активів за підсумками 2016 р. знизилась (751 тис. грн. або 26,78%), а вже за підсумками 2017 р. спостерігається поступове збільшення, яке становить 815 тис. грн. або 39,7%. Суттєвих змін зазнала динаміка необоротних активів за підсумками 2018 р., що віддзеркалюється в зменшенні вартості на 1802 тис. грн. або на 62,83%.

Вартість же оборотних активів протягом останніх трьох років має таку ж тенденцію як і активи. За підсумками 2016 р. зниження склало 2849 тис. грн. або 20,53%, в наступному 2017 р. їх вартість вже підвищилася на 5895 тис. грн. або на 53,45%, а за підсумками 2018 р. збільшення суттєво наростилося і склало 68,19% на загальну суму 11541 тис. грн. Таким чином, за три досліджувані роки вартість оборотних активів збільшилася на 14587 тис. грн., що більш ніж в 2 рази в порівнянні з початком періоду дослідження.

В ході аналізу структури активів встановлено, що станом на 01.01.2016 р. загальна вартість майна ПП «Славутич-тара» становила 16682 тис грн., з яких 16,8% становили необоротні активи, 83,2% - оборотні активи. Впродовж трьох років року майно підприємства збільшилося на 12849 тис. грн. або на 77 %, що було обумовлене розміщенням додаткових 14587 тис. грн. в оборотних активах. Вартість же необоротних активів при цьому суттєво зменшилася на 1738 тис. грн. або на 38%. Зазначені тенденції

призвели до суттєвих структурних зрушень активів і станом на 31.12.2018 р. лише 3,6% становили необоротні активи та 96,4% - оборотні активи.

Динаміку та структуру узагальнених груп активів ПП «Славутич-тара» наведено на рис. 2.6.

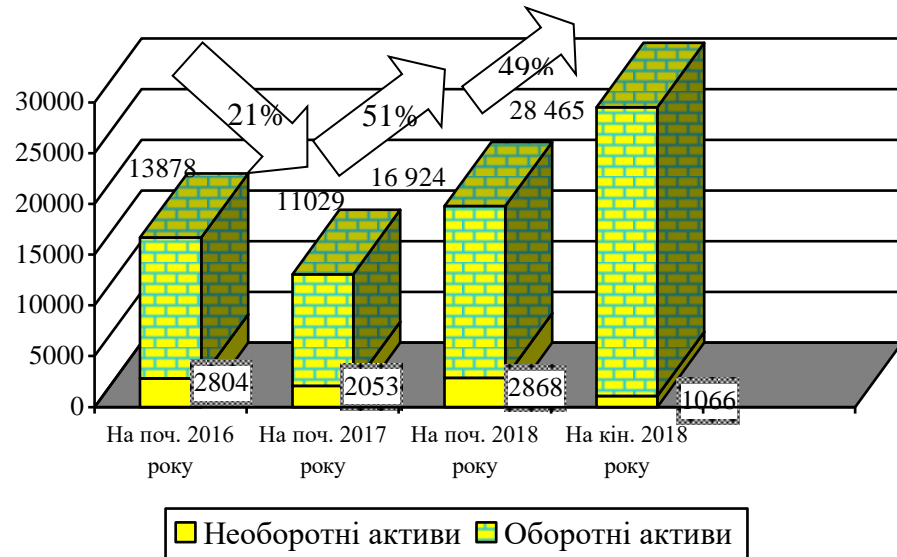

Рис. 2.6. Динаміка та структура активів ПП «Славутич-тара» в 2016 – 2018 рр.

Як видно, в 2016 році спостерігається різке зменшення вартості активів ПП «Славутич-тара» (більш ніж на 20%) та значне їх зростання в 2017 – 2018 рр. відповідно на 53% на 52%, що обумовлене збільшення обсягів оборотних активів в зв'язку із нарощенням обсягів виробництва та реалізації продукції. Структуру активів ПП «Славутич-тара» в 2016-2018 роках має тенденцією до зростання частки оборотних активів відповідно за аналізований період з 83% до 96%. Тобто баланс підприємства має дуже «легку» структуру, а активи підприємства – високий ступінь мобільності.

Таким чином, внаслідок суттєвого нарощення вартості активів та його складових, структура балансу за три роки значно змінилася, а майно ПП «Славутич-тара» збільшило мобільність. Зазначене визначило наступний вектор дослідження, а саме: комплексний аналіз структури та динаміки оборотних активів, тобто мобільної частини майна ПП «Славутич-тара». Вихідна інформація для аналізу наведена в таблиці 2.3.

Аналіз структури та динаміки оборотних активів ПП «Славутич-тара» за 2016-2018 рр

Найменування статті	01.01.2016		31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018		Абсолютне відхилення за 3 р.	Темп приросту за 3 р.
	Сума, тис. грн	Питома вага	Сума, тис. грн.	Питома вага	Сума, тис. грн	Питома вага	Сума, тис. грн	Питома вага		
1	2	3	4	5	6	7	6	7	8	10
Запаси	766	5,52%	3354	30,41%	2256	13,33%	6246	21,94%	5480	715,4%
Виробничі запаси	120	0,86%	271	2,46%	272	1,61%	571	2,01%	451	375,8%
<i>питома вага ВЗ в запасах</i>		15,67%		8,08%		12,06%		9,14%	-6,52%	58,4%
Готова продукція	190	1,37%	123	1,12%	124	0,73%	1079	3,79%	889	467,9%
<i>питома вага ГП в запасах</i>		24,80%		3,67%		5,50%		17,28%	-7,53%	69,6%
Товари	456	3,29%	2960	26,84%	1860	10,99%	4596	16,15%	4140	907,9%
<i>питома вага Т в запасах</i>		59,53%		88,25%		82,45%		73,58%	14,05%	123,6%
Векселі одержані	2771	19,97%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	-2771	-100,0%
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги.	3876	27,93%	5800	52,59%	14456	85,42%	22197	77,98%	18321	472,7%
Дебіторська заборгованість за рахунками з бюджетом	1000	7,21%	344	3,12%	16	0,09%	11	0,04%	-989	-98,9%
Інша поточна дебіторська заборгованість	36	0,26%	62	0,56%	62	0,37%	8	0,03%	-28	-77,8%
Витрати майбутніх періоді	0	0,00%	0	0,00%	4	0,02%	1	0,00%	1	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	2929	21,11%	199	1,80%	130	0,77%	2	0,01%	-2927	-99,9%
Інші оборотні активи	2500	18,01%	1270	11,52%	0	0,00%	0	0,00%	-2500	-
Всього оборотні активи	13878	100,0%	11029	100,0%	16924	100,0%	28465	100,0%	14587	105,1%

Згідно з даними таблиці 2.3 та додатків, оборотні засоби промислового підприємства ПП «Славутич-тара» представлені: матеріальними оборотними засобами, куди віднесено вартість виробничих запасів, готову продукцію на складах, а також товари; векселями отриманими; деякими видами дебіторської заборгованості та більш мобільною часткою оборотних активів – грошами та їх еквівалентами.

Вартість складових оборотних активів протягом аналізованого періоду коливалася. Матеріальні активи (запаси) за підсумками 2016 р. зросли на 2558 тис.грн., більш ніж у 4 рази, в наступному 2017 р. відмічено зниження їх вартості на суму 1098 ис грн. або на 32,74% в порівнянні з початком року. У 2018 р. тенденція кардинально змінилася, збільшення складо 3990 тис. грн. або 176,86 %. За три аналізовані роки вартість матеріальних оборотних активів промислового підприємства ПП «Славутич-тара» підвищилась на 5480 тис.грн. або на 715,4 %.

Розмір дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги протягом всього аналізованого періоду неухильно збільшувався та за три роки приріст склав 18321 тис.грн. (або 472,7%). Також слід звернути увагу на той факт, що найбільш істотно її розмір збільшився у 2017 р. (8656 тис. грн. або 249,24%) і саме в цьому періоді відбулося зменшення чистого прибутку підприємства ПП «Славутич-тара»

Зворотну динаміку показують грошові кошти та їх еквіваленти, оскільки протягом 2016 р-2018 рр. вони відповідно знизилися на 2730 тис.грн. (93,21%), на 69 тис. грн. (34,67%) та на 128 тис.грн. (98,46%). За весь період дослідження розмір грошових коштів в розрахунках знизився на 2927 тис.грн. або на 99,9%, що дуже негативно характеризує політику управління оборотними активами, оскільки саме ця складова активів підприємства показує ступінь його ліквідності та миттєвої платоспроможності.

Як показують розрахунки в 2016 році веселі одержані були погашені повністю в сумі 2771 тис. грн., що насамперед пов'язане із «проїданням» найліквідніших активів промислового підприємства ПП «Славутич-тара».

Така динаміка вартості оборотних активів промислового підприємства ПП «Славутич-тара» та їх складових призвела до істотних структурних зрушень, які більш наочно наведені на рис. 2.7.

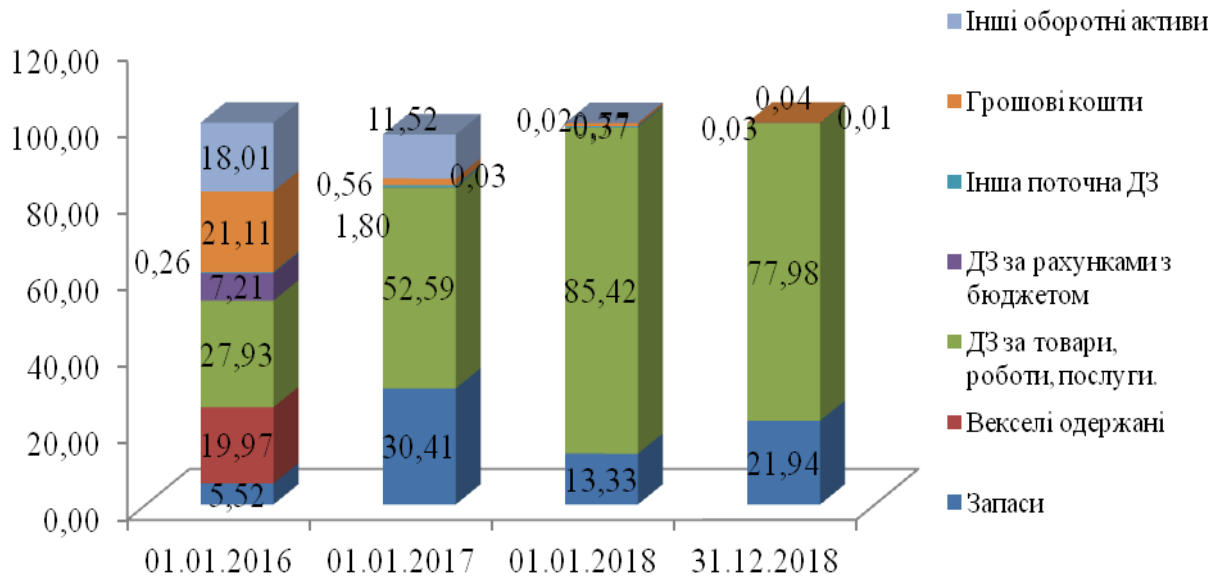

Рис. 2.7. Динаміка структури оборотних активів промислового підприємства ПП «Славутич-тара» у 2016-2018 р.р.

Як свідчать розрахунки та графік, в структурі оборотних активів підприємства ПП «Славутич-тара» найбільшу частку посідає дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, питома вага якої за три роки зросла з 27,93% до 77,98% та запаси, питома вага яких також зросла з 5,52% до 21,94%, що характеризує неефективність управлінських рішень по даній проблемі.

Детальний аналіз структури запасів підприємства ПП «Славутич-тара» дозволяє констатувати, що найбільшу частку посідають товари, питома вага яких за три роки зросла з 59,93% до 73,58%, та готова продукція, питома вага якої знижується з 24,8% до 17,28%.

Питома вага грошових коштів в цілому за період скоротилась на 21 в.п., тобто практична відсутність їх в балансі станом на 31.12.2018 р. Частка векселів одержаних станом на 01.01.2016 р. становила 19,97%, а на 31.12.2018 р. - 0%. Частка інших статей оборотних активів промислового підприємства ПП «Славутич-тара» у 2016-2018 р.р. залишалась стабільно низькою.

Такий стан свідчить про відсутність продуманої й грамотної політики управління оборотними активами, орієнтованої на максимальну відповідність структури оборотних активів, що є виправдана потребою в них, про можливу наявність надмірних запасів товарно-матеріальних цінностей і відсутність гнучкої системи реагування на споживчий попит.

Аналіз забезпеченості оборотними активами, їх надлишок або брак – важливий розділ аналізу господарської діяльності підприємства ПП «Славутич-тара» (таблиця 2.4.) Адже для найбільш ефективної і прибуткової діяльності кожне підприємство повинно забезпечувати наявність оборотних коштів в тій сумі, яка потрібна підприємству, щоб не виникало проблем із їх недостатністю і разом з тим щоб не вони не були в надлишку.

Таблиця 2.4

Динаміка наявності оборотних активів на ПП «Славутич-тара»
за 2016-2018 рр.

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1. Власні кошти, тис. грн.	6540,5	10057	13170,5
2. Довгострокові кредити, тис. грн.	0	0	0
3. Необоротні активи, тис. грн.	2428,5	2460,5	1967
4. Оборотні активи, тис. грн.	12453,5	13976,5	22694,5
5. Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн.	1564	164,5	66
6. Поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн.	8167	6380	11491
7. Наявність оборотних коштів ((1+2)-3), тис. грн.	4112	7596,5	11203,5
8. Поточна потреба (4-5-6), тис. грн.	2722,5	7432	11137,5
9. Брак (7<8) / надлишок (7>8), тис. грн.	1389,5	164,5	66

Аналізуючи наявність оборотних коштів на підприємстві ПП «Славутич-тара», що відображено в таблиці 2.4, приходимо до висновку, що

протягом досліджуваного періоду постійно була наявність надлишку оборотних активів на досліджуваному підприємстві. В 2016 році перевищення наявності над потребою склало 1388,5 тис. грн., причиною цього може бути недовиконання плану виробництва готової продукції та придбання товарів. Позитивним фактом в 2017-2018 році є тенденція до зменшення розриву між наявними оборотними активами над поточною потребою. Отже, в кінці 2018 року підприємство ПП «Славутич-тара» змогло оптимізувати вартість оборотних активів до розмірів, які дійсно необхідні досліджуваному підприємству для ведення ефективної господарської діяльності.

Оскільки на ПП «Славутич-тара» спостерігається постійна зміна суми оборотних активів, нестабільність їх співвідношення до поточної потреби, тому необхідно постійно проводити аналіз динаміки наявності оборотних активів, їх надлишку або браку відповідно до потреб підприємства для недопущення можливої недостачі або нераціонального їх використання.

Підсумовуючи можна констатувати, що протягом аналізованого періоду відбулося збільшення вартості оборотних активів (більш ніж в 2 рази) та відповідно і динаміка їх складових. Негативним фактом політики управління оборотними активами є зростання питомої ваги дебіторської заборгованості (з 27,93% до 77,98%) та суттєве зниження найбільш мобільної їх частки – грошових коштів та їх з 21,11% до 0,01%, що зафіксовано за підсумками 2018 року. Відмічено неоднозначну динаміку запасів, в загальній структурі яких, найбільшу частку посідають товари, питома вага яких за три роки зросла з 59,93% до 73,58% та готова продукція, питома вага якої знижується з 24,8% до 17,28%.

Для більш глибокого вивчення процесу формування та ефективності політики фінансування оборотних активів підприємства необхідно провести дослідження стану фінансування та ефективності використання оборотних активів ПП «Славутич-тара».

2.3. Аналіз джерел фінансування оборотних активів виробничого підприємства ПП «Славутич-тара» та тенденцій їх зміни

Одним з основних напрямів оцінки стану, динаміки та тенденцій руху капіталу підприємства, є дослідження пасиву балансу на предмет аналізу джерел формування майна підприємства. Отже, наступним кроком аналізу складеного ущільненого балансу стане горизонтальний та вертикальний аналіз пасивів балансу, тобто джерел формування майна.

Для формування активів підприємства ПП «Славутич-тара» використовувало, як власні, так і залучені джерела (таблиця 2.5).

Як свідчать розрахунки протягом аналізованого періоду джерела формування майна ПП «Славутич-тара» були представлені переважною більшістю позиковим капіталом, станом на 01.01.2016 та на 31.12.2018 оскільки його частка на протязі цих періодів найбільша, а частка власного капіталу, відповідно, зростає за підсумками 2016 та 2017 років.

На початок періоду дослідження розмір власного капіталу становив 4546 тис. грн., протягом 2016 р. збільшився на 3989 тис. грн. або на 87,75%, в подальшому неухильне збільшення: за підсумками 2017 р. на суму 3044 тис. грн. або на 35,66%, за підсумками 2018 р. ще на 3143 тис. грн. або на 27,49%. І станом на 31.12.2018 розмір власного капіталу становив 14762 тис. грн., що на 10216 тис. грн. або на 124,7% більше ніж на початок періоду дослідження (01.01.2016). Зазначені тенденції дозволяють стверджувати про ефективну політику формування власного капіталу.

Вартість довгострокових зобов'язань була лише на початку 2016 року в сумі 349 тис. грн. Вважаємо, це негативним фактором формування структури капіталу підприємства ПП «Славутич-тара», адже для забезпечення економічного розвитку підприємства, яке працює в основному в галузі сільськогосподарського напрямку доцільно залучати довгострокові кредити, які слугуватимуть фінансовим джерелом інноваційного розвитку на перспективу.

Аналіз структури та динаміки фінансування оборотних активів підприємства ПП «Славутич-тара» за 2016-2018 рр.

Найменування статті	01.01.2016		31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018		Абс відхилення за 3 р	Темп приросту за 3р
	Сума, т ис.грн	Питома вага	Сума, тис. грн.	Питома вага	Сума, тис. грн	Питома вага	Сума, тис. грн	Питома вага		
1	2	3	4	5	6	7	6	7	8	10
Зареєстрований (пайовий) капітал	9	0,05%	9	0,07%	9	0,05%	9	0,03%	0	0,0%
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	4537	27,20%	8526	65,17%	11570	58,46%	14753	49,96%	10216	225,2%
Всього власний капітал	4546	27,25%	8535	65,24%	11579	58,50%	14762	49,99%	10216	224,7%
Інші довгострокові зобов'язання	349	2,09%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	-349	-100,0%
Всього довгострокові зобов'язання і забезпечення	349	2,09%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	-349	-100,0%
Короткострокові кредити банків	0	0,00%	0	0,00%	1332	6,73%	1589	5,38%	1589	-
Поточні забезпечення	0	0,00%	0	0,00%	214	1,08%	266	0,90%	266	-
Векселі видані	9766	58,5%	2591	19,8%	2882	14,6%	2882	9,8%	-6884	-70,5%
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	534	3,2%	993	7,6%	2466	12,5%	9268	31,4%	8734	1635,6%
Поточні зобов'язання за розрахунками:										
- з бюджетом	0	0,0%	3	0,0%	1070	5,4%	505	1,7%	505	-
- зі страхування	1	0,0%	8	0,1%	43	0,2%	80	0,3%	79	7900,0%
- з оплати праці	135	0,8%	84	0,6%	130	0,7%	175	0,6%	40	-
Інші поточні зобов'язання	1351	8,1%	868	6,6%	76	0,4%	4	0,0%	-1347	-99,7%
Всього поточні зобов'язання і забезпечення	11787	70,7%	4547	34,8%	8213	41,5%	14769	50,0%	2982	25,3%
Баланс	16682	100,0%	13082	100,0%	19792	100,0%	29531	100,0%	12849	77,0%

Вартість поточних зобов'язань ПП «Славутич-тара», протягом аналізованого періоду також коливалася. На початок періоду (01.01.2016) їх розмір становив 11787 тис.грн., за підсумками року вони знизилися на 7240 тис. грн. або на 61,42%, а вже на протязі наступного 2017 р. їх розмір збільшився на 3666 тис.грн., що склало 80,62% в порівнянні з початком року. І за підсумками 2018 р. відмічено збільшення на суму 6556 тис. грн., що склало 79,52% в порівнянні з початком 2018 р. Таким чином за три роки розмір поточних зобов'язань збільшилися на 2982 тис. грн. або на 25,3%, що відбилося на загальній структурі джерел формування майна ПП «Славутич-тара», яка наведена на графіку (рис. 2.8.).

Як бачимо (рис.2.8.), в досліджуваному періоді ПП «Славутич-тара» мало тенденцію до збільшення абсолютної суми власного капіталу, що було обумовлене нарощенням обсягів виробництва. Але, стрімкі темпи збільшення власного капіталу в 2017-2018 роках призвели до скорочення його частки в загальній структурі джерел капіталу відповідно з 65% до 50%, що сигналізує про наявність проблем, які необхідно детально досліджувати та врегульовувати.

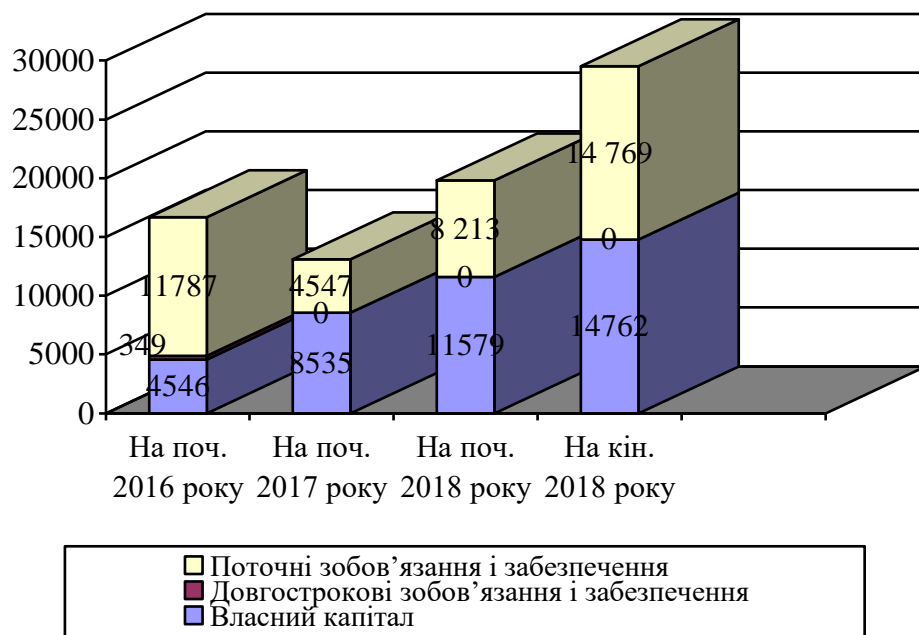

Рис. 2.8. Динаміка джерел формування капіталу ПП «Славутич-тара» в 2016 – 2018 рр.

Детальний аналіз джерел фінансування оборотних активів промислового підприємства ПП «Славутич-тара» свідчать, що власний капітал протягом аналізованого періоду був представлений:

– зареєстрованим кайовим капіталом, вартість якого на протязі трьох досліджуваних років була незмінною та становила 9 тис. грн. та структурі капіталу має незначну частку і коливається від 0,03 до 0,07%;

– нерозподіленим прибутком, розмір якого за три роки збільшився на 10216 тис.грн., питома вага якого станом на 01.01.2016 року складала лише 27,2%, на 01.01.2017 року - 65,17% , на 01.01.2018 – 58,5% та 31.12.2018 - 49,99%.

Як вже зазначалося, підприємство для фінансування господарської діяльності та формування оборотних активів використовувало також і залучені джерела, вартість яких в аналізованому періоді коливалася, але за три роки зростання склало 2633 тис.грн. або 25%. Така динаміка розміру позикового капіталу покликана відповідними змінами та динамікою його складових.

Довгострокові зобов'язання наявні тільки станом на 01.01.2016 р, в подальшому протягом аналізованого періоду, підприємство не залучало довгостроковий позиковий капітал. Таким чином, за три роки їх розмір зменшився на 349 тис.грн.

Значними були обсяги поточних зобов'язань і забезпечень, які також коливалися продовж трьох років. За підсумками 2016 р. вони знизилися на 7240 тис.грн., що склало 38,58% в порівнянні з початком року, але вже наступного 2017 р. відмічено істотне зростання на загальну суму 3666 тис.грн. або на 80,62%. І за підсумками 2018 р. темп нарощення збільшився вдвічі, тобто вартість поточних зобов'язань і забезпечень збільшилася на 6556 тис.грн. або на 79,82%. За три роки розмір поточних зобов'язань збільшився на 25,3%, але суттєві коливання їх обсягів свідчать про невиважену політику управління ними та намаганнями керівництва знайти

оптимальне співвідношення між короткостроковим та довгостроковим залученим капіталом.

Динаміка поточних зобов'язань зумовлена коливаннями їх складових:

– короткострокові кредити банків протягом аналізованого періоду значно збільшилися на 1589 тис.грн. але виключно за 2017-2018 р.р, оскільки вже у 2016 р. підприємство не використовувало короткострокові кредити банків взагалі;

– підприємство розраховувалося зі своїми контрагентами векселями, розмір яких в станом на 01.01.2016 склада 9766 тис.грн., протягом 2016 року погашення відбулося в сумі 7175 тис. грн. (73,47%). Протягом 2017 року підприємство збільшило розрахунки зі своїми контрагентами векселями на суму 291 тис. грн або на 11,23%. В 2018 році вартість векселів виданих була незмінною та станом на 31.12.2018 грн. складає 2882 тис. грн ;

– кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги неухильно зростала весь досліджуваний період: за підсумками 2016 р. на суму 459 тис.грн. або на 85,96%, за підсумками 2017 р. відмічено більш істотне її збільшення на загальну суму 1473 тис.грн. або на 148,34%, 2018рік відзначився дуже значним нарощення на 6802 тис. грн., тобто збільшилася май же в 3 рази. Таким чином, за три аналізовані роки збільшення склало 8734 грн. або 1635,6%;

– коливалися й поточні зобов'язання за розрахунками. За підсумками 2016 р. їх розмір знизився на 41 тис. грн. або на 30%, в наступному 2017 р. відбулося істотне їх зростання на загальну суму 1148 тис.грн., що склало 1308,4% в порівнянні з початком року. І за підсумками 2018 р. керівництву підприємства вдалося знизити їх розмір на 38,7% в порівнянні з початком року на загальну суму 483 тис. грн. За три роки їх розмір збільшився на 624 тис.грн., тобто в 4,5 рази;

– розмір інших поточних зобов'язань станом на 31.12.2018 був незначним та склав 4 тис. грн., але також коливався. За підсумками 2016 р. вони знизилися на 483 тис.грн. (35,75%), за підсумками 2017 р. ще на 792

тис.грн. (91,24%) і за підсумками 2018 р. зниження прискорилося і склало лише 94,74% на загальну суму 72 тис.грн.

Така динаміка складових позикових джерел фінансування фінансування оборотних активів підприємства призвела до суттєвих структурних зрушень, які більш наочно наведені на рис. 2.9.

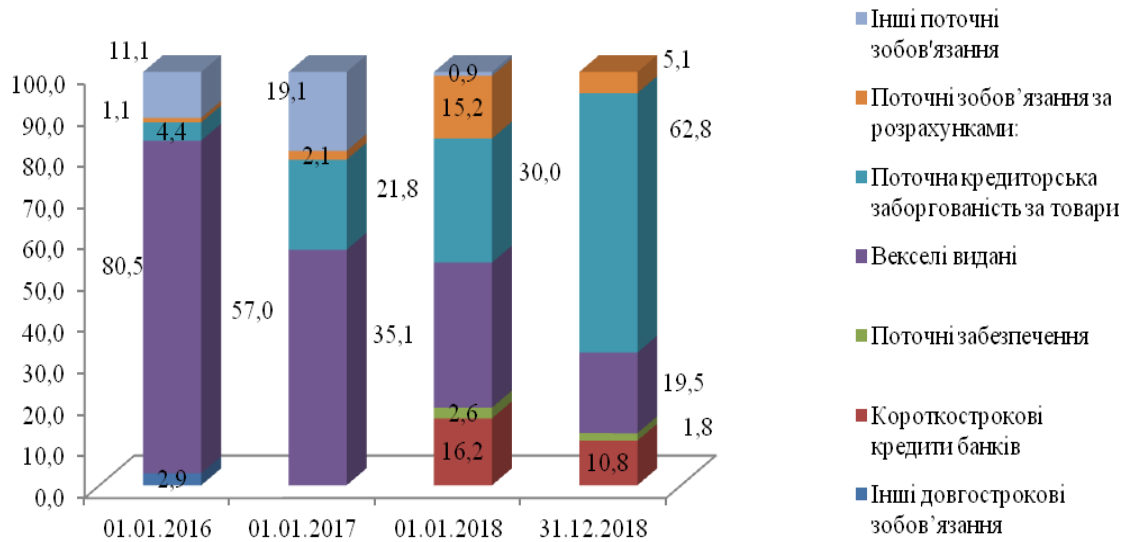

Рис.2.9. Динаміка структури позикових джерел фінансування оборотних активів підприємства ПП «Славутич-тара»

Отже, за три роки внаслідок залучення значних обсягів короткострокових позикового капіталу структура зазнала значних змін і станом на 01.01.2016 р. найбільшу частку посідали векселі видані (80,5%) та інші поточні зобов'язання (11,1%). Станом на 31.12.2018 залучені джерела формування активів найбільшою часткою були представлені кредиторською заборгованістю за товари, роботи, послуги (62,8%), векселями виданими (19,5%) та значну частку посідали короткострокові кредити банків (5,1%).

Негативним фактом є значне збільшення за три роки частки поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги з 4,4% до 62,8%.

На нашу думку, відсутність довгострокових банківських кредитів у ПП «Славутич-тара» в досліджуваному періоді пов'язана з незадовільним рівнем довіри до підприємства з боку позичальників. В такій ситуації

кредитоспроможність підприємства є незадовільно низькою, оскільки йому нема чим забезпечувати отримані кредити та компенсувати банкам ризики несвоєчасного погашення кредитів.

Крім того, відсутність довгострокового кредитування пов'язується нами із складною ситуацією, що склалася на підприємстві із ефективності використання оборотних активів .

Враховуючи результати аналізу стану джерел фінансування оборотних активів підприємства ПП «Славутич-тара» та тенденцій їх зміни наступним етапом стане аналіз ефективності використання оборотних активів.

2.4. Аналіз ефективності використання оборотних активів виробничого підприємства ПП «Славутич-тара»

Виробничо-господарський процес активів виробничого підприємства ПП «Славутич-тара» безпосередньо пов'язаний із застосуванням як засобів виробництва, так і трудових ресурсів, що у сукупності являють собою наявні виробничі фонди підприємств. При цьому основним елементом, який виступає для матеріального забезпечення даних виробничих фондів, є оборотні активи.

Визначальна значущість оборотних активів характеризується їх основною властивістю, яка полягає, на відміну від інших видів активів, спроможністю приймати участь в обслуговуванні капіталу підприємства на всіх його стадіях, забезпечуючи тим самим безперервний виробничий процес.

Для оцінки ефективності використання активів і оборотних активів, що характеризується швидкістю обертання фінансових ресурсів підприємства, розрахуємо коефіцієнти оборотності активів, джерел їх фінансування та мобільних засобів та систематизуємо отримані дані у таблицю 2.10.

Динаміка показників оцінки оборотності капіталу та мобільних засобів підприємства ПП «Славутич-тара»

Показники	2016р.	2017р.	2018р.	Відхилення	
				2017 р. – 2016 р.	2018 р. – 2017 р.
Коефіцієнт оборотності активів або трансформації (оборотів)	3,66	5,72	6,61	2,06	0,89
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	4,37	6,72	7,18	2,35	0,46
Коефіцієнт оборотності запасів (оборотів)	26,44	33,49	38,32	7,05	4,83
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	8,33	9,34	12,37	1,01	3,03
Коефіцієнт оборотності основних фондів (фондовіддача), (оборотів)	22,43	38,18	82,81	15,75	44,63

Коефіцієнт оборотності активів або його ще називають трансформації показує скільки разів у звітному періоді відбувається повний цикл виробництва та обігу. Як засвідчують дані таблиці, даний показник у 2017 р. збільшився на 2,06 пункти в порівнянні з 2016 р. та на 0,89 пунктів в 2018 в порівнянні з 2017 р. Також слід зауважити, що значення коефіцієнту знаходиться на достатньому рівні, тобто якщо у 2016 році повний цикл виробництва та обігу відбувався трохи більше 3 раз, то вже у 2018 році значно пришвидшився в 2 рази і відбувався вже 6 раз.

Коефіцієнти оборотності оборотних активів мають таку ж позитивну тенденцію до збільшення як і коефіцієнт оборотності активів. Як засвідчують розрахунки, даний показник у 2017 р. збільшився на 2,35 пункти в порівнянні з 2016 р. та на 0,46 пункти в 2018 в порівнянні з 2017 р., що з позитивного боку характеризує ділову активність ПП «Славутич-тара протягом аналізованого періоду.

Розрахунки також показують підвищення фондовіддачі, про що свідчить динаміка показника оборотності основних фондів. Так у 2017 р.

вона підвищилася на 15,75 пункти в порівнянні з 2016 р. та на 44,63 пункт в 2018 році в порівнянні з 2017 р., що свідчить про інтенсивне підвищення ефективності їх використання протягом аналізованого періоду. Отже, за аналізований період (2016-2018 рр.) було вироблено продукції (у вартісному вираженні) відповідно 22,43 грн, 38,18 грн та 82,81грн на гривню вартості основних фондів.

Коефіцієнт оборотності запасів в 2017 році підвищився на 7,05 обороти. Це свідчить про те, що у 2016 році запаси переносили свою вартість на готову продукцію в середньому 26 разів, у 2017 р. збільшилися і склали 33 рази, а у 2018 р. – трохи більше ніж у 2017 році, а саме: 38 разів. Отже, коефіцієнт оборотності запасів за три аналізовані роки підвищився на 45%, що свідчить з позиції забезпечення стійкого фінансового становища про задовільний стан ефективності їх використання ПП «Славутич-тара» протягом аналізованого періоду.

Для більш детального аналізу оборотності запасів, розрахуємо та відобразимо на рисунку 2.10 коефіцієнти обертання всіх структурних складових запасів ПП «Славутич-тара».

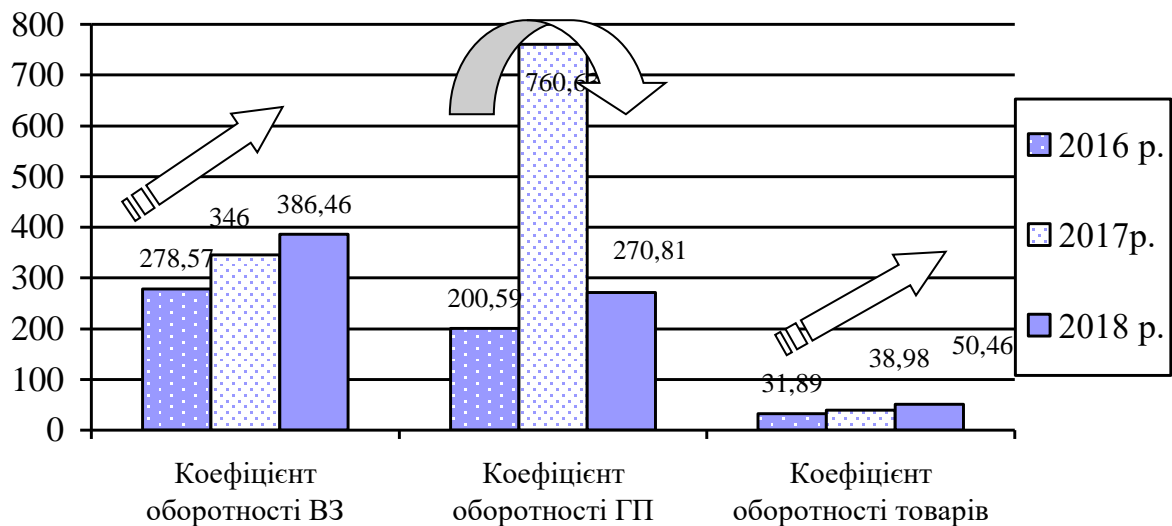

Рис. 2.10. Динаміка показників оцінки оборотності структурних складових запасів ПП «Славутич-тара»

Аналіз показників оцінки оборотності структурних складових запасів ПП «Славутич-тара» протягом 2016-2018 рр. дозволяє сформулювати наступні висновки:

– коефіцієнт оборотності виробничих запасів показує, що на протязі 2016-2018 роках вони поверталися на підприємство у вигляді виручки від реалізації продукції 278, 346 та 386 рази відповідно, що свідчить про підвищення ефективності їх використання;

– динаміка показника оборотності готової продукції в 2017 році в порівнянні з 2016 роком теж позитивна, про що свідчать розрахунки підвищення склало 560 обертів. Зміна коефіцієнту оборотності готової продукції і в 2018 році дуже негативна, він знизився більш ніж в 2,5 разів;

– спостерігаємо коефіцієнт оборотності товарів: так у 2017 р. вона підвищилася на 7,1 пункти в порівнянні з 2016 р. та на 11,48 пункт в 2018 році в порівнянні з 2017 р., що свідчить про інтенсивне підвищення ефективності їх використання протягом аналізованого періоду.

Враховуючи результати аналізу показників оцінки оборотності структурних складових запасів ПП «Славутич-тара» та тенденцій їх зміни, зазначимо, що для підвищення ефективності використання оборотних активів менеджменту підприємства, перш за все, необхідно звернути увагу на готову продукцію.

Наступним кроком стане аналіз кредитної політики підприємства ПП «Славутич-тара», який дозволяє проаналізувати глибше ефективність оборотних активів від основної діяльності підприємства (табл. 2.11).

Зміна коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості в 2017 році дуже негативна, за результатами 2017 р. він знизився на 0,74 обороти в порівнянні з 2016 р., але в і 2018 році спостерігається продовження негативної тенденції до зниження даного показника на 0,19 обороти в порівнянні з 2017 р. Таким чином, якщо у 2016 році дебіторська заборгованість споживачів продукції погашалася в середньому 9-10 раз, в

2017 році 9 разів, то вже у 2018 році відбувається уповільнення – лише 8 разів, що свідчить про зниження контролю з боку керівництва підприємства за платіжною дисципліною покупців продукції.

Таблиця 2.11

Показники оцінки кредитної політики підприємства ПП «Славутич-тара» за 2016 – 2018 рр.

Показники	2016р.	2017р.	2018р.	Відхилення	
				2017 р. – 2016 р.	2018 р. – 2017 р.
К-т оборотності дебіторської заборгованості	9,80	9,06	8,86	-0,74	-0,19
Період оборотності дебіторської заборгованості (за рік, 360 днів), в днях	36,75	39,74	40,61	2,99	0,87
К-т оборотності кредиторської заборгованості	6,85	8,18	5,89	1,33	-2,29
Період оборотності кредиторської заборгованості (за рік, 360 днів), в днях	52,58	44,00	61,07	-8,58	17,07
Тривалість оборотності запасів (за рік, 360 днів), в днях	13,62	10,75	9,39	-2,87	-1,35
Тривалість операційного циклу (за рік, 360 днів), в днях	50,36	50,49	50,00	0,13	-0,49
Тривалість фінансового циклу (за рік, 360 днів), в днях	-2,21	6,49	-11,07	8,70	-17,56

Така динаміка коефіцієнта призвела к тому, що тривалість одного обороту дебіторської заборгованості (періоду інкасації) підвищилася на 3 днів в 2017 р. порівнянні з 2016 р. та на 1 день в 2018 р. в порівнянні з 2017р. Тобто, якщо у 2016 р. період інкасації (період її погашення) в середньому складав трохи більше 36 днів, то вже у 2018 р. підприємство очікував грошові кошти від дебіторів протягом 40-41 дня, що свідчить про зниження ефективності управління дебіторською заборгованістю.

Динаміка оборотності запасів відбилася й на тривалості одного обороту запасів, він знижується в 2017 році на 2-3 дні в порівнянні з 2016 роком. Інакше кажучи, у 2016 р. вартість запасів переносилася на готову продукцію

протягом майже 13 днів, то вже у 2017 р. майже 11 днів. В 2018 році спостерігається продовження позитивної тенденція до зменшення зазначеного показника (на 1 день), хоча і незначна. Слід зазначити, що в 2018 вартість запасів переносилася на готову продукцію більше 9 днів, що відображає задовільне підвищення рівня керованості запасами.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості показує зростання на 1,33 обороти в 2017 р. порівнянні з 2016 р., та зниження на 2,29 обороти в 2018 р. порівнянні з 2017 р. Цей коефіцієнт покликаний відбити кількість оборотів, які необхідні були ПП «Славутич-тара» для погашення своєї заборгованості. Розрахунки свідчать, що у 2016 р. кредиторська заборгованість в середньому 6-7 разів, то вже в 2017 р. погашалася трохи більше 8 разів, що позитивно характеризує розрахункову дисципліну самого підприємства. Але в 2018 році кредиторська заборгованість в середньому погашалася 5 разів, що свідчить про зниження зазначеної розрахункової дисципліни.

Динаміка відповідно відбилася й на тривалості одного обороту кредиторської заборгованості підприємства, у 2017 р. щоб розрахуватися з кредиторською заборгованістю ПП «Славутич-тара» потрібно було більше 44 днів, а вже у 2018 р. впродовж аж 61 дня він розраховувався з постачальниками сировини та матеріалів.

Отже, на бездіяльність частини капіталу ПП «Славутич-тара» вказує щорічне зниження коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості затримка з виплатою заборгованості кредиторам може привести до руйнування партнерських стосунків й погіршення ділової репутації досліджуваного підприємства. Тому політика підприємства стосовно погашення кредиторської заборгованості має бути дуже обережною та індивідуальною.

Співставлення останніх двох коефіцієнтів оборотності (дебіторської та кредиторської заборгованості) свідчить про те, що підприємство висував своїм покупцям жорсткіші умови комерційного кредитування, ніж

користувався сам, оскільки протягом останніх років коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості менше коефіцієнта оборотності дебіторської.

Відповідно й період очікування грошових коштів від підприємства ПП «Славутич-тара» більше періоду інкасації майже до 16 днів в 2016 році та до 21 дня в 2018 році. Таким чином, можна стверджувати, що за умовами укладених контрактів підприємство ПП «Славутич-тара» розраховується зі своїми постачальниками пізніше, ніж надходять кошти від дебіторів за реалізовану продукцію та надані послуги.

Негативним фактом фінансово-господарської діяльності ПП «Славутич-тара» є збільшення в 2017 році тривалості операційного циклу. Як показують розрахунки, у 2016 р. підприємству ПП «Славутич-тара» для виробництва, продажу та оплати покупцями продукції необхідно було більше 50 днів, у наступному 2017 р. майже 51 день і у 2018 р. 50 днів. Це відбулося внаслідок погіршення роботи з дебіторами ПП «Славутич-тара», що призвело до збільшення періоду погашення грошових коштів.

Звертає на себе увагу, що в 2017 році відбулося підвищення фінансового циклу, що пов'язано з значним зменшення періоду погашення кредиторської заборгованості та суттєвим збільшення дебіторської заборгованості і, тобто існує значний дисбаланс між рахунками дебіторів і кредиторів, що слугує одним з критеріїв неефективності управління запасами і дебіторською заборгованістю підприємства. Крім того в як в 2016, так і в 2018 році, зважаючи на одночасне значне зростання тривалості періоду оборотності кредиторської заборгованості, тривалість оборотності оборотного капіталу (фінансового циклу) відповідно досягла від'ємного значення. Від'ємне значення тривалості фінансового циклу є свідченням того, що підприємство ПП «Славутич-тара» в середньому отримує від клієнтів гроші раніше, ніж здійснює платежі своїм кредиторам.

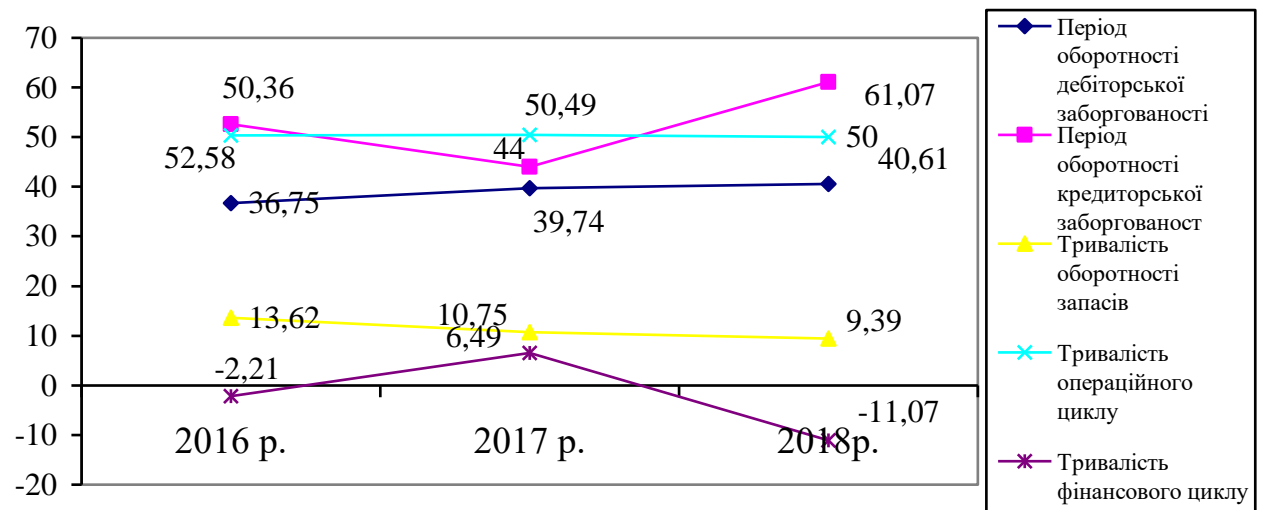

Рис. 2.11. Динаміка показників ділової активності підприємства ПП «Славутич-тара»

За результатами аналізу показників ділової активності протягом останніх трьох років можна констатувати, що в аналізованій період відбулося її уповільнення, про що свідчить негативна динаміка деяких показників. Розрахунки виявили факт, що умови на яких підприємство отримує та сплачує за сировину та матеріали більш лояльніші, ніж він висуває своїм покупцям, про це свідчить перевищення значення коефіцієнту дебіторської заборгованості над кредиторською. У виробничого підприємства ПП «Славутич-тара» протягом всього аналізованого періоду були проблеми з очікування грошових коштів, про це свідчить значне перевищення (в 4 рази) періоду оборотності дебіторської заборгованості над періодом оборотності запасів: в 2016 р. воно складало – 37 днів, в 2017 р. – 40 днів, у 2018 р. майже 41 день, що свідчить про неефективну політику управління дебіторської заборгованості.

Від’ємне значення показника тривалості фінансового циклу протягом всього періоду свідчить про те, що ПП «Славутич-тара» в своїй виробничій діяльності відчуває гостру нестачу грошових коштів.

Отже, основними напрямками покращення ситуації та скорочення часу обороту запасів і дебіторської заборгованості для підприємства ПП

«Славутич-тара» можуть бути наступні: моніторинг та контроль за утворенням дебіторської заборгованості; недопущення надлишкового виробництва готової продукції і реалізації зайвих запасів; забезпечення ефективного контролю за рухом запасів.

Економічна ефективність - це відносний показник, що порівнює отриманий ефект (прибуток) з витратами або ресурсами, які були використані для досягнення цього ефекту. Обчислимо показники економічної ефективності виробничого підприємства ПП «Славутич-тара», а саме ресурсні показники рентабельності ПП «Славутич-тара» за 2016-2018 рр. та зведемо їх до таблиці 2.12

Таблиця 2.12

Динаміка ресурсних показників рентабельності виробничого підприємства ПП «Славутич-тара» за 2016 - 2018 рр.

Показники, %	2016	2017	2018	Відхилення 2016/2017	Відхилення 2017/2018
Рентабельність сукупного капіталу	36,72%	24,44%	15,73%	-12,28%	-8,71%
Рентабельність власного капіталу	70,42%	30,27%	24,17%	-40,16%	-6,10%
Рентабельність залученого капіталу	56,40%	47,71%	27,70%	-8,69%	-20,01%
Рентабельність перманентного капіталу	81,37%	39,94%	29,45%	-41,43%	-10,49%
Рентабельність необоротних активів	224,99%	163,26%	197,20%	-61,74%	33,94%
Рентабельність оборотних активів	36,99%	21,78%	14,03%	-15,21%	-7,75%

Вивчаючи ресурсні показники рентабельності а ПП «Славутич-тара» з таблиці, слід зазначити, що рентабельність сукупного капіталу характеризують ефективність використання наявного капіталу, в 2016 році коефіцієнти знаходяться на досить високому рівні та мають значення 36,5%, тобто кожна гривня активів приносила підприємству прибуток розмірі трохи більше 36 коп., але вже у 2017 р. і 2018 році намітилися негативні зміни,

оскільки кожна гривня капіталу принесла підприємству відповідно 24 коп. та 15 копійок. В 2017 та 2018 році можемо спостерігати що рентабельності сукупного капіталу знизилася відповідно на 12,28% та 8,71%. Це свідчить про зниження прибутку від використання капіталу, погіршення їх віддачі.

Невтішні тенденції показує нам рентабельність власного капіталу в а саме: за підсумками 2016 р. кожна гривня власного капіталу принесла більш ніж 70 коп. прибутку, а за підсумками 2017 року спостерігається тенденція до зниження даного показника до 30 коп. В 2018 році можемо спостерігати такі ж негативні тенденції як і в 2017 році, отже кожна гривня власного капіталу принесла підприємству відповідно лише 24 коп. прибутку. Слід зазначити, що значення даного показника в 2018 році, суттєво менше ніж значення 2016 року, що говорить про існування резервів підвищення ефективності використання власного капіталу.

Рентабельність залученого капіталу має таку ж тенденцію як і рентабельність власного капіталу. Отже, можемо стверджувати, що в 2018 році значення цього показника знизилася вдвічі. Подібні негативні тенденції розрахунків показують й у рентабельності перманентного капіталу, показники якого знизилася в 2018 році в 2,5 рази в порівнянні з 2016 роком.

Рентабельність необоротних активів в 2017 році зменшилася на 61,74% і показала, що 2,25 грн. прибутку припадає на 1 грн. необоротних активів. Але позитивні тенденції по даному показнику спостерігаються у 2018 році, збільшення якого склало 33,94% і показала, що вже 1,97 грн. прибутку припадає на 1 грн. необоротних активів. Зазначене дозволяє нам стверджувати про підвищення ефективності управління необоротними активами підприємства ПП «Славутич-тара».

Рентабельність оборотних активів, характеризує ефективність оборотних активів та показує зниження за результатами 2017 р., тобто кожна гривня оборотних активів принесла підприємству у 2016р. майже 37 коп. прибутку, у 2017р. - 22 коп. прибутку, а за підсумками 2018 р. – 14 коп. прибутку. Отже, про підвищення ефективності управління оборотними

активами неможливо говорити, оскільки значення показників в 2018 році знаходяться на досить низькому рівні та неухильно знижується.

Динаміку ресурсних показників рентабельності ПП «Славутич-тара» у 2016-2018 .р проілюстровано на рисунку 2.12

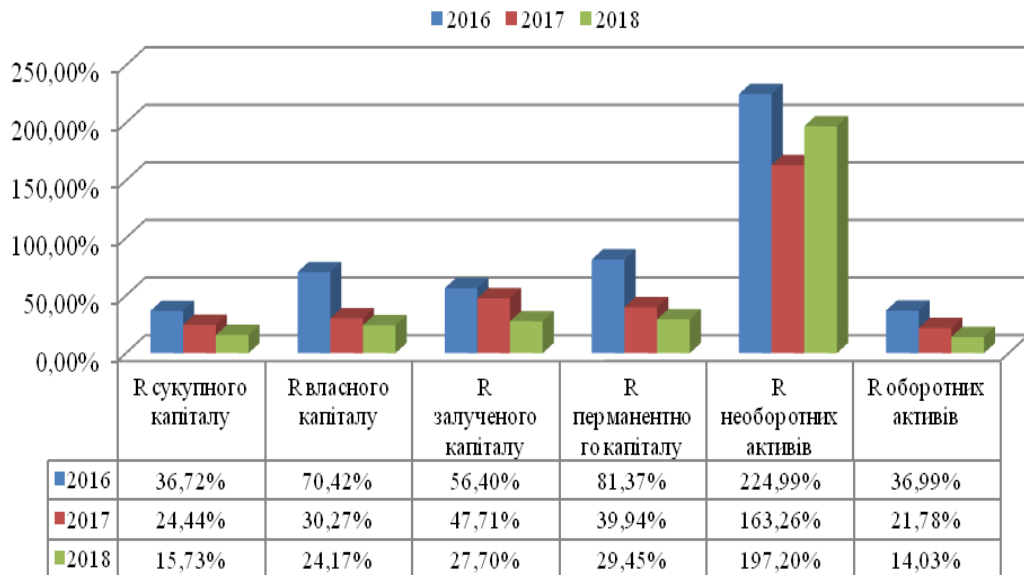

Рис. 2.12. Аналіз ресурсних показників рентабельності виробничого підприємства ПП «Славутич-тара» за 2016-2018 рр.

З проведеного аналізу ресурсних показників рентабельності за 2016-2018 рр. випливає, що поступово абсолютна величина доходів від ресурсів підприємства зростає, але це не значить, що відповідні показники рентабельності підвищуються. Адже негативні тенденції спостерігаються практично по всім показникам рентабельності протягом аналізованого періоду. Отже, розробка ефективних заходів управління ресурсним потенціалом підприємства в системі управління оборотними активами підприємства потребують значної уваги керівництва.

Для узагальнюючої оцінки ефективності використання оборотних активів розраховують інтегральний показник, який визначається шляхом вилучення квадратного кореня з добутку оборотності оборотних активів (кількість оборотів) та їх рентабельності. Інтегральний показник

ефективності використання оборотних активів вивчають за темпами його зміни за ряд років.

Розрахуємо інтегральний показник використання оборотних активів ПП «Славутич-тара» за 2016-2018 рр.

Інтегральний показник використання оборотних активів за 2016 р.:

$$\sqrt{4,37*36,99}= 12,7$$

Інтегральний показник використання оборотних активів за 2017 р.:

$$\sqrt{6,72*21,78}= 12,1$$

Інтегральний показник використання оборотних активів за 2018 р.:

$$\sqrt{7,18*14,03}= 10,4$$

Проведені розрахунки свідчать про зменшення інтегрального показника ефективності оборотних активів ПП «Славутич-тара», тобто свідчить про погіршення їх використання протягом досліджуваного періоду. Негативним фактом, що був виявлений під час аналізу інтегрального показника використання оборотних активів, є значне його зменшення в 2018 році, враховуючи те, що кількість оборотів оборотних активів при цьому збільшувалася протягом всього аналізованого періоду.

Отже, підсумовуючи викладення результатів аналізу й оцінки ефективності використання оборотних активів виробничого підприємства ПП «Славутич-тара» можна стверджувати, що протягом останніх років на підприємстві спостерігається суттєве уповільнення оборотних активів, що призводить до зниження прибутків (темтів їх росту), на тлі яких говорити про ефективність інвестицій, продажів не має сенсу.

Висновки за розділом 2

У другому розділі магістерської роботи було надано організаційно-економічну характеристику ПП «Славутич-тара» та проведена оцінка стану та ефективності управління оборотними активами.

1. Розглянута загальна характеристика розвитку підприємства ПП «Славутич-тара», його асортименту товарів та послуг, особливості діяльності та управління, а тако визначені ринки збуту та відображена і проаналізована організаційна структура підприємства.

2. Аналіз активів дозволил прийти до висновків, що майно ПП «Славутич-тара» протягом аналізованого періоду підвищило мобільність, структура балансу порушилася і станом на 31.12.2018 р. майно має «легку» структуру. Оскільки більшою частиною був представлений оборотними активами, яка відповідно за аналізований період збільшилася з 83% до 96%.

3. В структурі оборотних активів підприємства ПП «Славутич-тара» домінує дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, питома вага якої за три роки зросла з 27,93% до 77,98% та запаси, питома вага яких також зросла з 5,52% до 21,94%. Проведені дослідження дають змогу негативно охарактеризувати політику формування та регулювання стану та структури оборотних активів в 2017-2018, оскільки значні грошові кошти підприємства протягом аналізованого періоду відволікалися з господарського обороту в дебіторську заборгованість або «заморожувалися» в запасах (товарах, готовій продукції на складах), а частка найбільш мобільної частки оборотних активів – грошових коштів та їх еквівалентів – при цьому неухильно знижувалася і станом на 31.12.2018 р. становила лише 0,01%, що є дуже низьким показником з огляду на платоспроможність та ліквідність.

4. Оцінювання рівня забезпеченості підприємства ПП «Славутич-тара» оборотними активами, дозволяє стверджувати, що протягом досліджуваного періоду постійно була наявність надлишку оборотних активів на досліджуваному підприємстві. Позитивним фактом є тенденція до

зменшення розриву між наявними оборотними активами над поточною потребою.

5. Аналіз стану, динаміки та тенденцій руху джерел фінансування оборотних активів підприємства засвідчує, що вони представлені більшістю позиковим капіталом, станом на 01.01.2016 та на 31.12.2018 оскільки його частка на протязі цих періодів найбільша.

6. Встановлено значне збільшення за три роки частки поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги з 4,4% до 62,8% та відсутність довгострокових банківських кредитів у ПП «Славутич-тара», що обумовлене проблемами в отриманні їх.

7. Зміна коефіцієнту оборотності готової продукції і в 2018 році дуже негативна, він знизився більш ніж в 2,5 разів, що свідчить про неефективність політики управління готовою продукцією.

8. Зіна коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості засвідчила теж вектор неефективного її нарощення.

9. Розрахунки свідчать, що у 2018 році кредиторська заборгованість в середньому погашалася 5 разів, маючи вектор зниження зазначеної розрахункової дисципліни.

10. Виявили факт, що умови на яких підприємство отримує та сплачує за сировину та матеріали більш лояльніші, ніж він висуває своїм покупцям, про це свідчить перевищення значення коефіцієнту дебіторської заборгованості над кредиторською.

Таким чином, ефективність оборотних активів неухильно знижується, що потребує значної уваги керівництва щодо заходів зниження витрат та підвищення доходності ПП «Славутич-тара».

З метою забезпечення підвищення діяльності підприємства в довгостроковій перспективі слід особливу увагу приділити оптимізації діяльності за такими напрямками:

1) Диспропорції в активах балансу можливо скорегувати за рахунок зменшення обсягів дебіторської заборгованості (шляхом використання

факторингу як ефективного інструмента фінансового управління оборотними активами) та залучення додаткових коштів для формування необхідного обсягу виробничих запасів з метою забезпечення розширеного виробництва.

2) Диспропорції в частині фінансування оборотних активів слід усунути шляхом збільшення отримання довгострокових кредитів банків та скорочення обсягів та питомої ваги короткострокових позикових коштів.

ВИСНОВКИ

В сучасних умовах конкурентного ринку ефективно управління основними економічними процесами: формування та використання оборотних активів в оперативній діяльності вирішує ряд питань стратегічного розвитку підприємства і забезпечує кінцеві результати господарської діяльності.

Більшість вітчизняних виробничих підприємств не витримують жорсткої конкуренції, не досягають високого рівня доходності через нестачу оборотних коштів. Проблема оцінки рівня забезпеченості підприємств оборотними активами, джерел їх фінансування, визначення ефективності використання та їх якісного нормування дуже складна та актуальна з позиції прийняття стратегічних управлінських рішень на кожному підприємстві.

Проведене дослідження за темою магістерської роботи дало змогу дійти загальних висновків, які зводяться, зокрема, до наступного:

1. Система управління оборотними активами підприємства повинна відповідати визначеним принципам (взаємопов'язаності, своєчасності, координації, безперервності, оптимальності, раціональності), охоплювати функції (контрольна, стабілізуюча, аналітична), а також функціонувати за допомогою конкретних методів управління.

2. Процес управління оборотними активами як об'єкт управління складається із процесу управління їх формуванням (визначення загального обсягу, потреби та оптимізація структури); процесу управління їх фінансуванням (оптимізація джерел фінансових ресурсів).

3. Проведені дослідження дозволили узагальнити та систематизувати етапи оцінки ефективності управління оборотними активами на підприємствах.

4. Проведений аналіз господарської діяльності ПП «Славутич-тара» довів, що це багатопрофільне підприємство, що займається закупівлею і переробкою та продажем сільськогосподарської продукції (ячмінь, пивна

дробина, пивні дріжджі, пивні дріжджі сухі) та надає послуги різного характеру (аутсорсинг, оренда та інші).

5. Комплексна оцінка стану та ефективності управління оборотними активами виробничого підприємства ПП «Славутич-тара» дозволяє дійти до таких висновків:

- майно ПП «Славутич-тара» протягом аналізованого має «легку» структуру, оскільки більшою частиною був представлений оборотними активами, яка відповідно за аналізований період суттєво збільшилася з 83% до 96%;

- в структурі оборотних активів підприємства ПП «Славутич-тара» домінує дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, питома вага якої за три роки зросла з 27,93% до 77,98% та запаси, питома вага яких також зросла з 5,52% до 21,94%, що сигналізує про незадовільний стан структури оборотних активів, оскільки значні грошові кошти підприємства протягом аналізованого періоду відволікалися з господарського обороту в дебіторську заборгованість або «заморожувалися» в запасах, а частка найбільш мобільної частки оборотних активів – грошових коштів та їх еквівалентів – при цьому неухильно знижувалася і станом на 31.12.2018 р. становила лише 0,01%, що є дуже низьким показником з огляду на платоспроможність та ліквідність;

- джерела фінансування оборотних активів підприємства були представлені більшістю позиковим капіталом, станом на 01.01.2016 та на 31.12.2018 оскільки його частка на протязі цих періодів найбільша, а частка власного капіталу, відповідно, зростає за підсумками 2016 та 2017 років. Відмічаємо, що характерною ознакою досліджуємого періоду є надмалий обсяг довгострокових джерел фінансування, який наприкінці 2018 року взагалі відсутній;

- за три роки внаслідок залучення значних обсягів короткострокових позикового капіталу структура джерел фінансування зазнала значних змін і станом на 01.01.2016 р. найбільшу частку посідали векселі видані (80,5%) та

інші поточні зобов'язання (11,1%), а станом на 31.12.2018 залучені джерела формування активів найбільшою часткою були представлені кредиторською заборгованістю за товари, роботи, послуги (62,8%), векселями виданими (19,5%) та значну частку посідали короткострокові кредити банків (5,1%). Негативним фактом є значне збільшення за три роки частки поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги з 4,4% до 62,8% та відсутність довгострокових банківських кредитів у ПП «Славутич-тара», що обумовлене проблемами в отриманні їх;

- зміна коефіцієнту оборотності готової продукції і в 2018 році дуже негативна, він знизився більш ніж в 2,5 разів, що свідчить про неефективність політики управління готової продукції;

- зміна коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості в 2017 році дуже негативна, за результатами 2017 р. він знизився на 0,74 обороти в порівнянні з 2016 р., але в 2018 році спостерігається продовження негативної тенденції до зниження даного показника на 0,19 обороти в порівнянні з 2017 р., отже спостерігаємо вектор неефективного нарощення дебіторської заборгованості;

- розрахунки свідчать, що у 2016 р. кредиторська заборгованість в середньому 6-7 разів погашалася, то вже в 2017 р. погашалася трохи більше 8 разів, що позитивно характеризує розрахункову дисципліну самого підприємства. Але в 2018 році кредиторська заборгованість в середньому погашалася 5 разів, що свідчить про зниження зазначеної розрахункової дисципліни;

- виявили факт, що умови на яких підприємство отримує та сплачує за сировину та матеріали більш лояльніші, ніж він висуває своїм покупцям, про це свідчить перевищення значення коефіцієнту дебіторської заборгованості над кредиторською;

- від'ємне значення показника тривалості фінансового циклу протягом всього періоду свідчить про те, що ПП «Славутич-тара» в своїй виробничій діяльності відчуває гостру нестачу грошових коштів;

- розрахунок показників рентабельності засвідчив, що потребують значної уваги керівництва заходи зниження витрат та підвищення доходності ПП «Славутич-тара»;

- інтегральний показник ефективності оборотних активів ПП «Славутич-тара» протягом досліджуваного періоду знижується, тобто свідчить про погіршення їх використання. Негативним фактом, що був виявлений під час аналізу інтегрального показника використання оборотних активів, є значне його зменшення в 2018 році, враховуючи те, що кількість оборотів оборотних активів при цьому збільшувалася протягом всього аналізованого періоду

На нашу думку, виявлені тенденції стану та руху управління оборотними активами підприємства сприятимуть зниженню ефективності її системи управління, зокрема в силу зниження прибутковості операційної діяльності.

6. Проведений аналіз стану та ефективності управління оборотними активами виробничого підприємства ПП «Славутич-тара», дозволили сформулювати чинники впливу на систему формування оборотних активів. За для уникнення негативного впливу факторів макросередовища, що в свою чергу обмежують механізм управління оборотними активами виробничого підприємств, ключовим завданням має стати постійний моніторинг ринкового середовища та розробкам системи заходів швидкого реагування на динамічні зміни.

7. Побудовано матрицю оцінки ефективності прийнятих політики комплексного управління оборотними активами й джерелами їх фінансування для виробничого підприємства ПП «Славутич-тара» за 2016-2018 рр. за критерієм достатності, що дозволяє констатувати, що підприємство недостатньою мірою використовують можливості маневрування джерелами фінансування оборотних активів, синхронізації строків надходжень та платежів допускають заморожування певної частки коштів у товарних запасах, що може бути наслідком недостатнього вивчення

кон'юнктури ринку. Також недостатньою мірою здійснюється регулювання оборотності оборотних активів, не використовуються цілеспрямовані фактори прискорення як з боку запасів, дебіторської заборгованості, так і з боку попиту, платоспроможності споживачів.

8. З метою підвищення ефективності використання оборотних активів та покращення процесу управління ними на підприємстві ПП «Славутич-тара» нами запропоновано наступні заходи:

- прискорити оборотність готової продукції шляхом застосування маркетингової стратегії;
- оптимізувати обсяг замовлень продукції з врахування впливу зовнішніх і внутрішніх факторів економічного середовища, що в свою чергу, призведе до скорочення запасів готової продукції на складі;
- оцінити правильність політики управління витратами та розробити напрямки оптимізації їх;
- ліквідувати диспропорції в частині фінансування оборотних активів слід усунути шляхом збільшення отримання довгострокових кредитів банків та скорочення обсягів та питомої ваги кредиторської заборгованості підприємства;
- розробити напрямки покращення процесу управління дебіторською заборгованістю.

9. Враховуючи та впроваджуючи розроблену маркетингову стратегію та намічених планів на покращення діяльності, опанування технології виробництва нових видів продукції ПП «Славутич-тара» матиме оптимістичні прогнози щодо формування чистого доходу підприємства, що в цілому надасть можливість підприємству підвищити обертання готової продукції.

10. Як альтернативу джерел фінансування та прискорення операційного циклу ПП «Славутич-тара» запропоновано здійснення факторингових операцій, розвиток яких сприяє вирішенню проблем скорочення дебіторської заборгованості та істотному зниженню ризиків зменшення грошових потоків.

Встановлено, що основні конкурентні переваги факторингу ПП «Славутич-тара» такі: можливість збільшення кількості потенційних покупців за рахунок побудови ефективної системи продажів у кредит; можливість збільшення обсягів поставок за рахунок збільшення кількості покупців; зміцнення ринкової позиції; відсутність застави; можливість користування товарним кредитом, а тому відсутність необхідності в кредиті банку; можливість збільшення обсягів закупівель з відстрочкою платежу.

Підсумовуючи зазначимо, що для підвищення ефективності використання оборотних активів та покращення процесу управління ними підприємства ПП «Славутич-тара» потрібно: нарощувати обсяги виробництва та реалізації товарів, робіт, послуг; зменшувати витрати на виробництво (реалізацію) продукції, тобто знижувати її собівартість; з максимальною віддачею використовувати потенціал, що є в розпорядженні підприємства, в тому числі і фінансові ресурси; кваліфіковано, зі знанням справи здійснювати цінову політику, оскільки на ринку діють вільні (договірні ціни); грамотно будувати договірні відносини з постачальниками, покупцями, посередниками.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артеменко В.Г., Беллендир М.В. Финансовый анализ – М.: ДИС, 1999–148 с.
2. Баканов М.И., Шеремет А.Д. Теория экономического анализа. – М.: Финансы и статистика, 2002.
3. Балабанов И.Т. Риск - менеджмент. - М.:Финансы и статистика, 1996.- 188с.
4. Бандурка О. М., Коробов М. Я., Орлов П. І., Петрова К. Я. Фінансова діяльність підприємства: Підручник. – К.: Либідь, 1998. – 312 с.
5. Белолипецкий В.Г. Финансы фирмы – М.: Инфра-М, 1999 – 298 с.
6. Білик М. Д. Управління фінансами державних підприємств / М. Д. Білик. – К. : Знання, 1999. – 312 с.
7. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2005. — 592 с.
8. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: учебный курс / И. А. Бланк. – К.: Ника – Центр, 2001. – 528 с.
9. Бланк И.А . Управление формированием капитала / И.А. Бланк . – К.: НИКА-ЦЕНТР, 2000 .
10. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. – К., «Ника-Центр», 2007.
11. Бланк И.А. Управление активами. – К.: “Ника-Центр”, 2000.- 720 с.
12. Боди З. Финансы / З. Боди, Р. Мертон — М.: Вильямс, 2007. — 592 с.
13. Брейли Р. Принципы корпоративных финансов / Р. Брейли, С. Майерс. – М.: Олимп-Бизнес, 1997. – 1088 с.
14. Бреслав Е. Риски финансирования в теории и на практике // Консультант. – 2005. – № 19.– с. 11
15. Брікхем Є.Ф. Основи фінансового менеджменту. – К.: Молодья, 1997. – 1000с.

16. Буряк П.Ю., Римар М.В., Бець М.Т. та ін. Фінансово-економічний аналіз: підручник.-К.: Видавничий дім (ВД) “Професіонал”, 2004, - 528с.
17. Бутинець Ф.Ф. Економічний аналіз. /Навчальний посібник.- Житомир.:ПП “Рута”,2003.
18. Быкадоров В.Л., Алексеев П.Д. Финансово-экономическое состояние предприятия: Практическое пособие. – М.: «Издательство ПРИОР», 1999.-96 с.
19. Ван Хорн Дж. К. Основы управления финансами. — М.: Финансы и статистика, — 1996. — 584с.
20. Власова Н.О. Управління оборотними активами в підприємствах роздрібної торгівлі: монографія / Н.О. Власова та ін. Харків: ХДУХТ, 2014. – 258 с.
21. Гринькова В.М., Коюда В.О. Фінанси підприємств: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання – Прес, 2004. – 424 с.
22. Гриньова В.М. Фінанси підприємств: [навч. посіб.] / В.М. Гриньова, В.С. Коюда, Г.І. Лепейко. – Х.: Вид-во ХДЕУ, 2001.
23. Демченко Т. А. Оборотні активи та їх відображення в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності. Актуальні проблеми економіки / Т. А. Демченко. – 2007. – №9. – 227 с.
24. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропивного.- Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2001. – 528с.
25. Ермасова Н. Б. Финансовый менеджмент / Н. Б. Ермасова. – М.: Юрайт-Издат, 2007. – 192с.
26. Ефимова О. В. Финансовый анализ. — С. 86.
27. Зятковський І.В. Фінанси підприємств / І.В. Зятковський. – Тернопіль: Економічна думка, 1999.
28. Ильенкова С. Д. Экономика и статистика фирм / С. Д. Ильенкова, В. Е. Адамов, Т. П. Сиротина. – М.: Финансы и статистика, 2002 – 288с.

29. Іванюта С.М. Методологічні підходи щодо понять «платоспроможність» та «ліквідність» // Ефективне птахівництво. – 2007. – № 2. – С. 48-51.
30. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: Навч. посіб. – 5е вид., випр. і доп. - К.: Знання, 2006. – 261с.
31. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. – 2-ге вид., стереотип. – К.:МАУП, 2001. – 152с.
32. Іонін Є.Є. Розв'язання питань методологічного обґрунтування понять «платоспроможність» і «ліквідність» // Фінанси та кредит. – 2007. – № 6. – С.30-42.
33. Калюга Є.В. Фінансово-господарський контроль у системі управління. – К., Ельга, Ніка-Центр, 2004.
34. Кірейцев Г. Г. Фінанси підприємств / Г. Г. Кірейцев. – К.: ЦУЛ, 2002. – 268с.
35. Ковалев В. В. Курс фінансового менеджмента / В. В. Ковалев. – М.: ТК Велби, Проспект, 2008. – 448 с.
36. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. – М.: ФиС, 2000.- 512 с.
37. Кононенко О. Анализ финансовой отчетности. - 3-е изд., перераб. и доп. - Х.: Фактор, 2005. - 156 с.
38. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч.посіб.-К.: Т-во “Знання”, КОО, 2000.- 378с.
39. Костенко Т.Д., Підгора Є.О., Рижков В.С. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: Навч. посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 400с.
40. Крейнина М. Н. Финансовый менеджмент: учебное пособие / М. Н. Крейнина. – М.: Дело и сервис, 1998. – 304 с.
41. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2004. – 365с.

42. Мец В.О. Экономический Анализ финансовых результатов и финансового состояния предприятия: Учебное пособие. – К.: Вища шк., 2003. – 278 с.
43. Мних Є. В., Буряк П. Ю. Економічний аналіз на промисловому підприємстві. — Л.: Світ, 1998. — 208 с.
44. Нападівська Л. В. Управлінський облік: Монографія. - Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2006.
45. Нашкерська Г. В. Фінансовий облік: навч. посіб. / Г. В. Нашкерська. – К.: Кондор, 2005. – 503с.
46. Нікбахт Е., Гроппеллі А. Фінанси / Пер. з англ. В.Ф.Овсієнка та В.Я.Мусієнка; - К.: Основи, 1993. - 383с.
47. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія): Навч. посібник. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2001. – 240 с.
48. Павлова Л. Н. Финансы предприятия. - М.: Финансы, 2004.
49. Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмежицька Н.Ю. Фінансовий аналіз: Навч.-метод. Посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.: КНЕУ, 2002. – 388с.
50. Партин Г.О., Завгородній А.Г. Фінанси підприємств: Навч. посібник. – Львів: ДБІ НБУ, 2003. – 265с.
51. Петренко Ю.В. Проблеми забезпечення обіговими коштами виробничих підприємств в умовах економічної кризи / Ю.В. Петренко // Фінанси України. – 1998. – №9. – С.106-109.
52. Подольська В.О. Яриш О.В. Финансовый анализ: Учебное пособие – К.: Центр научной литературы, 2007. – 488 с.
53. Покропивный С.Ф. Экономика предприятия.-К. –2005, 528 с.
54. Поліщук Н. В. Методи аналізу діяльності підприємства // Фінанси України. – 2001. – №1. – С. 61–66.
55. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку в Україні – поліграф, 2006. – 104 с.

56. Попов Ю.П., Лушин А.С. Статистичне планування // Економіка і математичні методи. 2003. № 3.
57. Примак Г.О. Економіка підприємства: [навч. посіб.] / Г.О. Примак. – К.: Вікар, 2002.
58. Русак Н. А. Финансовый анализ субъекта хозяйствования: справ. пособие / Н. А. Русак, В. А. Русак. – Мн.: Высш. шк., 1997. – 309 с.
59. Савицкая Г.В. Экономический Анализ деятельности предприятия: учебн. пособие, 2005. – 662 с.
60. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций. – К.: Издательский дом «Максимум», 2001. – 600с.
61. Сайфулин Д.С. Экономико-математические методы в анализе хозяйственноц деятельности. – М.: Финансы, 1978.
62. Семенченко Ж.О. Сумнівна та безнадійна заборгованості. – 2-ге вид., доп. – Х.: Фактор, 2000. – 84с.
63. Серединська В.М., Загородна О.М., Федорович Р.В. Теорія економічного аналізу. – Тернопіль: «Укрмедкнига», 2002.
64. Сіліна І.В., Хорошун А.В. Підвищення ефективності функціонування оборотних активів та розробка оптимальних моделей управління / І.В. Сіліна, А.В. Хорошун // Вплив цифрової освіти на розвиток людського капіталу: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. 2019. – С. 96–100.
65. Стоянова Е.С., Быкова Е.В., Бланк И.А. Управление оборотным капиталом/ Под Ред. Е.С. Стояновой. – (Серия «Финансовый менеджмент для практиков») – М.: Изд-во «Перспектива», 1998. – 128с.
66. Стоянова Е.С., Штерн М.Г. Финансовый менеджмент для практиков: Краткий профессиональный курс. – М.: Изд-во «Перспектива», 1998. – 239с.
67. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 554с.

68. Третьяк О.Д. Оцінка фінансового стану акціонерних товариств // Фінанси України – 2006 – № 12 – с. 95-102.
69. Усатов И. А. Хозяйственный расчет и контроль рублем в промышленности / И. А. Усатов. – М. : «Финансы», 1968. – 232 с.
70. Филимонов А. С. Финансы предприятий / Учеб. пособие. — К.: Ника-Центр; Эльга, 2004.
71. Філатова З.В. Напрямки формування системи управління оборотними активами підприємства / З.В. Філатова, А.Г. Ротанова // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури: зб. наук. праць. 2011. – Вип. 29. С. 330–335.
72. Філімонов О. С. Фінанси підприємств: навч. посіб. / О. С. Філімонов. – К.: МАУП, 2004. – 328 с.
73. Фінанси підприємств: [підручник] / [За ред. Поддєрьогіна А. М.] . – К., 2000.
74. Фінансовий менеджмент: Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2005. – 536с.
75. Чумаченко М.Т. Економічний аналіз: Навчальний посібник. – К., 2001.
76. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент – К.: “Знання”, 2006.-439с.
77. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Методика фінансового аналізу. М.: ИНФРА-М, 1996.-176с.
78. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. – К.,2005. – 196 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА
ПП "СЛАВУТИЧ-ТАРА" ЗА 2016 – 2018 рр.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1
"Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "СЛАВУТИЧ-ТАРА"**

Територія

Організаційно-правова форма господарювання

Вид економічної діяльності

Середня кількість працівників

Адреса, телефон **МІСТО ЗАПОРІЖЖЯ**

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2016 р.

Форма №1 Код за ДКУД

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1	0
первісна вартість	1001	46	46
накопичена амортизація	1002	(45)	-46
Незавершені капітальні інвестиції	1005	23	178
Основні засоби	1010	2780	1875
первісна вартість	1011	6428	6405
знос	1012	(3 648)	-4530
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	0
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	2804	2053

II. Оборотні активи			
Запаси	1100	766	3354
Виробничі запаси	1101	120	271
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	190	123
Товари	1104	456	2960
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	2771	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3876	5800
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	1000	344
у тому числі з податку на прибуток	1136	737	3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	36	62
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	2929	199
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	2929	199
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:	1181	0	0
резервах довгострокових зобов'язань	1182	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1183	0	0
резервах незароблених премій	1184	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	2500	1270
Усього за розділом II	1195	13878	11029
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	16682	13082

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	9	9
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4537	8526
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	4546	8535
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	349	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	349	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	9766	2591
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	534	993
розрахунками з бюджетом	1620	0	3
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	1	8
розрахунками з оплати праці	1630	135	84
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	0
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1351	868
Усього за розділом III	1695	11787	4547
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	16682	13082

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "СЛАВУТИЧ-ТАРА"**
Територія
Організаційно-правова форма господарювання
Вид економічної діяльності
Середня кількість працівників
Адреса, телефон **МІСТО ЗАПОРІЖЖЯ**
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2017 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	46	0
накопичена амортизація	1002	-46	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	178	1235
Основні засоби	1010	1875	1633
первісна вартість	1011	3917	4355
знос	1012	(2 042)	(2 722)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	0
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	2053	2868
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	3354	2256

Виробничі запаси	1101	271	272
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	123	124
Товари	1104	2960	1860
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5800	14456
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	344	16
у тому числі з податку на прибуток	1136	3	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	62	62
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	199	130
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	199	130
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	1270	4
Усього за розділом II	1195	11029	16924
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	13082	19792

Пасив	Кодрядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	9	9
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	8526	11570
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	8535	11579
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	1332
Векселі видані	1605	2591	2882
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	993	2466
розрахунками з бюджетом	1620	3	1070
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	8	43
розрахунками з оплати праці	1630	84	130
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	0
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	214
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	868	76
Усього за розділом III	1695	4547	8213
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	13082	19792

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "СЛАВУТИЧ-ТАРА"**
Територія
Організаційно-правова форма господарювання
Вид економічної діяльності
Середня кількість працівників
Адреса, телефон **МІСТО ЗАПОРІЖЖЯ**
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2018 р.

Форма №1 Код за ДКУД

Актив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	12
первісна вартість	1001	0	18
накопичена амортизація	1002	-	(6)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1235	0
Основні засоби	1010	1633	1054
первісна вартість	1011	4355	4611
знос	1012	(2 722)	(3 557)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	0
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	2868	1066

II. Оборотні активи			
Запаси	1100	2256	6246
Виробничі запаси	1101	272	571
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	124	1079
Товари	1104	1860	4596
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	14456	22197
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	16	11
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	62	8
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	130	2
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	130	2
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	4	1
Усього за розділом II	1195	16924	28465
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	19792	29531

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	9	9
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	11570	14753
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	11579	14762
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	1332	1589
Векселі видані	1605	2882	2882
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	2466	9268
розрахунками з бюджетом	1620	1070	505
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	43	80
розрахунками з оплати праці	1630	130	175
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	0
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	214	266
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	76	4
Усього за розділом III	1695	8213	14769
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	19792	29531

Додаток 1
до Національного положення
(стандарту) бухгалтерського обліку 1
"Загальні вимоги до фінансової
звітності"

Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	Коди	
	2018	01
	33652465	

Підприємство

ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО
"СЛАВУТИЧ-ТАРА"
(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017 р.

Форма №2

Код за ДКУД	180100 3
-------------	-------------

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	93 938	54 460
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
Премії підписані, валова сума	2011	-	-
Премії, передані у перестраховання	2012	-	-
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(76 530)	(38 768)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий :			
прибуток	2090	17 408	15 692
збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	48	-
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і с/г продукції	2122	-	-
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(1 288)	(582)
Витрати на збут	2150	(10 157)	(8 175)
Інші операційні витрати	2180	(1 794)	(552)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	4 217	6 383

збиток	2195	-	-
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	1	23
Інші доходи	2240	-	-
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(201)	(942)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	-	-
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	4 017	5 464
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(973)	(858)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	3 044	4 606
збиток	2355	-	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3 044	4 606

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	218	565
Витрати на оплату праці	2505	2 912	1 817
Відрахування на соціальні заходи	2510	665	389
Амортизація	2515	680	520
Інші операційні витрати	2520	9 052	6 267
Разом	2550	13 527	9 558

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акц	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	Коди	
	2019	01
	33652465	

Підприємство

ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО
"СЛАВУТИЧ-ГАРА"
(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 р.

Форма №2

Код за
ДКУД**I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	162 892	93 938
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
Премії підписані, валова сума	2011	-	-
Премії, передані у перестраховування	2012	-	-
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(136 252)	(76 530)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий :			
прибуток	2090	26 640	17 408
збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	73	48
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і с/г продукції	2122	-	-
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(1 364)	(1 288)
Витрати на збут	2150	(19 826)	(10 157)
Інші операційні витрати	2180	(1 411)	(1 794)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-

Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	4 112	4 217
збиток	2195	-	-
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	1
Інші доходи	2240	-	-
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(233)	(201)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	-	-
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	3 879	4 017
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(696)	(973)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	3 183	3 044
збиток	2355	-	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3 183	3 252

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5 537	218
Витрати на оплату праці	2505	3 968	2 912
Відрахування на соціальні заходи	2510	904	665
Амортизація	2515	844	680
Інші операційні витрати	2520	20 763	9 274
Разом	2550	32 016	13 527

ДОДАТОК Б
АГРЕГОВАНИЙ АНАЛІТИЧНИЙ БАЛАНС
ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА
ПП "СЛАВУТИЧ-ТАРА" ЗА 2016 – 2018 рр.

Додаток Б.1

Агрегований аналітичний баланс ПП «СЛАВУТИЧ-ТАРА»

станом на 31.12.2016 р.

Найменування статей	На поч. 2016 року		На кін. 2016 року		Відхилення		
	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Т росту
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи:							
Нематеріальні активи	1	0,0%	0	0,0%	-1	0,0%	0,00%
Незавершені капітальні інвестиції	23	0,1%	178	1,4%	155	1,2%	773,91%
Основні засоби	2780	16,7%	1875	14,3%	-905	-2,3%	67,45%
Усього за розділом I	2804	16,8%	2053	15,7%	-751	-1,1%	73,22%
II. Оборотні активи:							
Запаси	766	4,6%	3354	25,6%	2588	21,0%	437,86%
Виробничі запаси	120	0,7%	271	2,1%	151	1,4%	225,83%
Готова продукція	190	1,1%	123	0,9%	-67	-0,2%	64,74%
Товари	456	2,7%	2960	22,6%	2504	19,9%	649,12%
Векселі одержані	2771	16,6%		0,0%	-2771	-16,6%	0,00%
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги.	3876	23,2%	5800	44,3%	1924	21,1%	149,64%
Дебіторська заборгованість за рахунками з бюджетом	1000	6,0%	344	2,6%	-656	-3,4%	34,40%
Інша поточна дебіторська заборгованість	36	0,2%	62	0,5%	26	0,3%	172,22%
Витрати майбутніх періодів	0	-	0	-	-	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	2929	17,6%	199	1,5%	-2730	-16,0%	6,79%
Інші оборотні активи	2500	15,0%	1270	9,7%	-1230	-5,3%	50,80%
Усього за розділом II	13878	83,2%	11029	84,3%	-2849	1,1%	79,47%
III Необоротні активи та групи вибуття							
Баланс	16682	100	13082	100	-3600	0,0%	78,42%

Продовження Додатку Б.1

Найменування статей	На поч. 2016 року		На кін. 2016 року		Відхилення		
	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Т росту
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Власний капітал:							
Зареєстрований (пайовий) капітал	9	0,1%	9	0,1%	0	0,0%	100,00%
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	4537	27,2%	8526	65,2%	3989	38,0%	187,92%
Усього за розділом I	4546	27,3%	8535	65,2%	3989	38,0%	187,75%
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Забезпечення виплат персоналу	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	-
Інші довгострокові зобов'язання	349	2,1%	0	0,0%	-349	-2,1%	-
Усього за розділом II	349	2,1%	0	0,0%	-349	-2,1%	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення:							
Короткострокові кредити банків	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	-
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	-
Векселі видані	9766	58,5%	2591	19,8%	-7175	-38,7%	26,53%
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	534	3,2%	993	7,6%	459	4,4%	185,96%
Поточні зобов'язання за розрахунками:							
- з бюджетом		0,0%	3	0,0%	3	0,0%	-
- зі страхування	1	0,0%	8	0,1%	7	0,1%	800,00%
- з оплати праці	135	0,8%	84	0,6%	-51	-0,2%	62,22%
Інші поточні зобов'язання	1351	8,1%	868	6,6%	-483	-1,5%	64,25%
Усього за розділом III	11787	70,7%	4547	34,8%	-7240	-35,9%	38,58%
Баланс	16682	100	13082	100	-3600	0,0%	78,42%

Агрегований аналітичний баланс ПП «СЛАВУТИЧ-ТАРА»

станом на 31.12.2017 р.

Найменування статей	На поч. 2017 року		На кін. 2017 року		Відхилення		
	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Т росту
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи:							
Нематеріальні активи	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	-
Незавершені капітальні інвестиції	178	1,4%	1235	6,2%	1057	4,9%	693,82%
Основні засоби	1875	14,3%	1633	8,3%	-242	-6,1%	87,09%
Усього за розділом I	2053	15,7%	2868	14,5%	815	-1,2%	139,70%
II. Оборотні активи:							
Запаси	3354	25,6%	2256	11,4%	-1098	-14,2%	67,26%
Виробничі запаси	271	2,1%	272	1,4%	1	-0,7%	100,37%
Готова продукція	123	0,9%	124	0,6%	1	-0,3%	100,81%
Товари	2960	22,6%	1860	9,4%	-1100	-13,2%	62,84%
Векселі одержані		0,0%		0,0%	0	0,0%	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	5800	44,3%	14456	73,0%	8656	28,7%	249,24%
Дебіторська заборгованість за рахунками з бюджетом	344	2,6%	16	0,1%	-328	-2,5%	4,65%
Інша поточна дебіторська заборгованість	62	0,5%	62	0,3%	0	-0,2%	100,00%
Витрати майбутніх періодів	0	0,0%		0,0%	0	0,0%	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	199	1,5%	130	0,7%	-69	-0,9%	65,33%
Інші оборотні активи	1270	9,7%	4	0,0%	-1266	-9,7%	0,31%
Усього за розділом II	11029	84,3%	16 924	85,5%	5895	1,2%	153,45%
III Необоротні активи та групи вибуття							
Баланс	13082	100	19792	100	6710	0,0%	151,29%

Продовження Додатку Б.2

Найменування статей	На поч. 2017 року		На кін. 2017 року		Відхилення		
	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Т росту
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Власний капітал:							
Зареєстрований (пайовий) капітал	9	0,1%	9	0,0%	0	0,0%	100,00%
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	8526	65,2%	11570	58,5%	3044	-6,7%	135,70%
Усього за розділом I	8535	65,2%	11579	58,5%	3044	-6,7%	135,66%
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Забезпечення виплат персоналу	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	-
Інші довгострокові зобов'язання	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	-
Усього за розділом II	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення:							
Короткострокові кредити банків	0	0,0%	1332	6,7%	1332	6,7%	-
Поточні забезпечення	0	0,0%	214	1,1%	214	1,1%	-
Векселі видані	2591	19,8%	2882	14,6%	291	-5,2%	111,23%
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	993	7,6%	2466	12,5%	1473	4,9%	248,34%
Поточні зобов'язання за розрахунками:							
- з бюджетом	3	0,0%	1070	5,4%	1067	5,4%	-
- зі страхування	8	0,1%	43	0,2%	35	0,2%	537,50%
- з оплати праці	84	0,6%	130	0,7%	46	0,0%	154,76%
Інші поточні зобов'язання	868	6,6%	76	0,4%	-792	-6,3%	8,76%
Усього за розділом III	4547	34,8%	8213	41,5%	3666	6,7%	180,62%
Баланс	13082	100	19792	100	6710	0,0%	151,29%

Агрегований аналітичний баланс ПП «СЛАВУТИЧ-ТАРА»

станом на 31.12.2018 р.

Найменування статей	На поч. 2018 року		На кін. 2018 року		Відхилення		
	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Т росту
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи:							
Нематеріальні активи	0	0,0%	12	0,0%	12	0,0%	-
Незавершені капітальні інвестиції	1235	6,2%	0	0,0%	-1235	-6,2%	0,00%
Основні засоби	1633	8,3%	1054	3,6%	-579	-4,7%	64,54%
Усього за розділом I	2868	14,5%	1066	3,6%	-1802	-10,9%	37,17%
II. Оборотні активи:							
Запаси	2256	11,4%	6246	21,2%	3990	9,8%	276,86%
Виробничі запаси	272	1,4%	571	1,9%	299	0,6%	209,93%
Готова продукція	124	0,6%	1079	3,7%	955	3,0%	870,16%
Товари	1860	9,4%	4596	15,6%	2736	6,2%	247,10%
Векселі одержані		0,0%		0,0%	0	0,0%	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	14456	73,0%	22197	75,2%	7741	2,1%	153,55%
Дебіторська заборгованість за рахунками з бюджетом	16	0,1%	11	0,0%	-5	0,0%	68,75%
Інша поточна дебіторська заборгованість	62	0,3%	8	0,0%	-54	-0,3%	12,90%
Витрати майбутніх періодів	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	130	0,7%	2	0,0%	-128	-0,7%	1,54%
Інші оборотні активи	4	0,0%	1	0,0%	-	-	25,00%
Усього за розділом II	16 924	85,5%	28 465	96,4%	11 541	10,9%	168,19%
Витрати майбутніх періодів	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	-
III Необоротні активи та групи вибуття							
Баланс	19792	100	29531	100	9739	0,0%	149,21%

Продовження Додатку Б.3

Найменування статей	На поч. 2018 року		На кін. 2018 року		Відхилення		
	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Т росту
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Власний капітал:							
Зареєстрований (пайовий) капітал	9	0,0%	9	0,0%	0	0,0%	100,00%
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	11570	58,5%	14753	50,0%	3183	-8,5%	127,51%
Усього за розділом I	11579	58,5%	14762	50,0%	3183	-8,5%	127,49%
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Забезпечення виплат персоналу	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	-
Інші довгострокові зобов'язання	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	-
Усього за розділом II	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення:							
Короткострокові кредити банків	1332	6,7%	1589	5,4%	257	-1,3%	119,29%
Поточні забезпечення	214	1,1%	266	0,9%	52	-0,2%	124,30%
Векселі видані	2882	14,6%	2882	9,8%	0	-4,8%	100,00%
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2466	12,5%	9268	31,4%	6802	18,9%	375,83%
Поточні зобов'язання за розрахунками:							
- з бюджетом	1070	5,4%	505	1,7%	-565	-3,7%	47,20%
- зі страхування	43	0,2%	80	0,3%	37	0,1%	186,05%
- з оплати праці	130	0,7%	175	0,6%	45	-0,1%	134,62%
Інші поточні зобов'язання	76	0,4%	4	0,0%	-72	-0,4%	5,26%
Усього за розділом III	8213	41,5%	14769	50,0%	6556	8,5%	179,82%
Баланс	19792	100	29531	100	9739	0,0%	149,21%